

# HỮU THỌ

Mèo và Mè

---

## TIỂU PHẨM BÁO CHÍ

(Xuất bản lần thứ ba)



NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

Chịu trách nhiệm xuất bản  
**GIÁM ĐỐC - TỔNG BIÊN TẬP**  
**PGS.TS. PHẠM MINH TUẤN**

Chịu trách nhiệm nội dung  
**PHÓ GIÁM ĐỐC - PHÓ TỔNG BIÊN TẬP**  
**ThS. PHẠM THỊ THỊNH**

Biên tập nội dung: ThS. PHẠM THỊ NGỌC BÍCH  
ThS. NGUYỄN THỊ HẢI BÌNH  
NGUYỄN THỊ HƯƠNG  
TRẦN PHAN BÍCH LIÊU  
Trình bày bìa: ĐƯỜNG HỒNG MAI  
Chế bản vi tính: NGUYỄN QUỲNH LAN  
Sửa bản in: PHÒNG BIÊN TẬP KỸ THUẬT  
Đọc sách mẫu: NGUYỄN THỊ HƯƠNG  
VIỆT HÀ

---

Số đăng ký kế hoạch xuất bản: 2266-2021/CXBIPH/12-23/CTQG.  
Số quyết định xuất bản: 424-QĐ/NXBCTQG, ngày 29/6/2021.  
Nộp lưu chiểu: tháng 7 năm 2021.  
Mã ISBN: 978-604-57-6897-6.

Mé  
và  
Mé

**Biên mục trên xuất bản phẩm  
của Thư viện Quốc gia Việt Nam**

Hữu Thọ

Né và né / Hữu Thọ. - H. : Chính trị Quốc gia, 2021. -  
320tr. ; 21cm

ISBN 9786045767153

1. Báo chí 2. Vấn đề xã hội 3. Bài báo 4. Việt Nam  
070.44930309597 - dc23

CTF0541p-CIP

# HỮU THỌ

Mèo và Mè

---

## TIỂU PHẨM BÁO CHÍ

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT  
Hà Nội - 2021



## LỜI NHÀ XUẤT BẢN

*Né* và *Né* gồm các bài viết thuộc thể loại tiểu phẩm báo chí, phản ánh một cách chân thực, khách quan những mặt trái cũng như những hiện tượng tiêu cực trong xã hội, được Nhà báo Hữu Thọ viết những năm 2011 - 2012 và những tháng đầu năm 2013. Đây cũng là thời điểm có ý nghĩa quan trọng trong việc triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XI “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”.

Ngòi bút của Nhà báo Hữu Thọ luôn kiên trì, bền bỉ đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, thực dụng trong nền kinh tế thị trường. Trước tình hình mới, chủ nghĩa cá nhân, cơ hội, thực dụng, tệ quan liêu, tham nhũng gắn liền với lợi ích nhóm, lợi ích cục bộ, tư duy nhiệm kỳ của một bộ phận cán bộ, đảng viên có những biểu hiện mới rất phức tạp càn vạch mặt, chỉ tên và đấu tranh.

Theo Nhà báo Hữu Thọ, “người đứng đầu có trách nhiệm càng cao, thì khi sai phạm, phải xử lý

càng nặng và nghiêm túc, bất kể họ ở vị trí nào. Như vậy mới đủ sức răn đe và làm cho Đảng ta ngày càng trong sạch”.

Cuốn sách đã xuất bản lần đầu vào năm 2013. Với 112 tiểu phẩm điển hình được miêu tả một cách dí dỏm, sâu sắc, tác giả muốn chuyển tải tới người đọc những biểu hiện mới của những hiện tượng tiêu cực trong một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên đang hủy hoại uy tín của Đảng cần phải ngăn ngừa, loại bỏ.

Cuốn sách được đưa vào seri các cuốn sách của Nhà báo Hữu Thọ về đề tài chống tham nhũng, tiêu cực xã hội do Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật tái bản trong dịp này.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

*Tháng 4 năm 2021*

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

*Phần thứ nhất*

# TIỂU PHẨM BÁO CHÍ



## **TRONG SẠCH?**

Anh em trong cơ quan, những người gần ông và cả dư luận xã hội đều đánh giá ông là người trong sạch, sống đàng hoàng. Người ta nói rằng, không những ông giữ gìn mà còn dặn vợ con sống cho ngay ngắn, không được làm điều gì trái luật.

Ông là người có cương vị phụ trách cấp cao, quan hệ khá rộng, người đến chơi, thăm hỏi, bàn bạc khá nhiều, cho nên ông dặn vợ con là khách đến khi ông không có nhà thì tiếp đãi cho lịch sự, tử tế, nhưng tuyệt đối không nhận bất cứ quà biếu gì. Người ta cứ sang tai nhau như vậy chẳng biết đúng sai thế nào, nhưng có ông nói: “Mình thì không chứng kiến, cũng chẳng có nhiều dịp đến thăm ông, cũng không có lý do gì đến biếu quà ông, nhưng nghe một số doanh nghiệp đồn rằng: biếu quà ông trong dịp lễ tết rất khó, nhiều khi phải mang túi quà với phong bì về, ê cả mặt. Cứ nghe đồn thế cũng đã thấy ông ta sống đàng hoàng”.

- Nghe thế thì ông ta đúng là người trong sạch.

- Được người lãnh đạo trong sạch, cán bộ và đặc biệt là nhân dân tin cậy thật đáng mừng. Nghe dân khen thủ trưởng mà mình cũng thấy thơm lây.

- Nhưng người ta còn muốn hơn thế nữa!

- Còn muốn gì?

- Ông trong sạch thì tốt rồi nhưng là người lãnh đạo thì mọi người muốn tổ chức của ông trong sạch, nghĩa là muốn ông lãnh đạo bảo đảm sự trong sạch của cả tổ chức. Nghe nói ông là tấm gương đạo đức để anh chị em noi theo. Thế là rất quý. Nhưng cũng nghe nói ông không thăng thắn trong việc xử lý những người tham lam, sống ngoắt ngoéo vì sợ oán thù, cho nên kỷ cương không nghiêm, kẻ xấu vẫn nhởn nhơ. Nêu gương tốt nhưng phải trừ diệt kẻ xấu mới mong cả tổ chức tốt đẹp, được dân tin yêu, mới thật sự là người lãnh đạo.

Ngày 06/01/2011

## HỒN!

Sáng ra vừa mới gặp nhau, anh đã tỏ vẻ bức mình, nói bô bô: “Đọc không chịu được!”. Cũng biết ông ta hay bức mình những chuyện trời ơi đất hỡi nhưng cũng phải hỏi để biết:

- Ông bức chuyện gì mà mới bảnh mắt ra đã cáu kỉnh thế!

- Đọc không chịu được!

- Thì ông đã nói, nhưng đọc cái gì chứ!

- Đọc blog của thằng cha mình cũng hay đọc. Cũng chẳng hay ho gì, càng ngày càng nhạt nhưng cũng thử xem hắn nhạt đến đâu.

- Nhưng ông hay truy nhập thế lại làm tăng số người truy nhập cho nên hắn tưởng bở.

- Mình cũng hay vào blog của hắn để xem hắn nói gì. Cũng muốn nghe ý kiến khác và cũng có một số bài đọc được, nhưng gần đây hắn ta ăn nói xách mé, rất hỗn. Có ý kiến phản đối, hoặc có ý kiến khác thì cứ nói cho đàng hoàng, quyết liệt cũng được nhưng phải có văn hóa chứ hỗn láo thì chỉ bị người ta khinh bỉ thôi. Tất nhiên đã tranh

luận thì phải bình đẳng nhưng với người cao tuổi hơn, với người có vị trí xã hội cao, khi có ý kiến không đồng tình, phản đối thì cứ nói thẳng thắn, nhưng nói cho có lý lẽ, có văn hóa chứ ăn nói xách mé, chỏng lởn, ông cha gọi là hỗn hào.

Nghe ông nói thế, ông bạn nói thêm: “Tôi cũng đọc blog của anh chàng này, cũng có một số ý hay, nhưng ngày càng nhạt, ít ý mới. Tuy nhiên, đúng như ông nói, anh ta ăn nói ngày càng hàm hồ, hỗn hào, chẳng mấy người ưa. Nhưng nghĩ cho kỹ thì xem ra anh ta thấy ngày càng có nhiều người chán cho nên nội dung không có gì hay thì nói hỗn, nói xấc xược để nhiều người quan tâm như có cô ca sĩ nọ hát không hay thì ra chiêu “cởi váy” để cho có nhiều người xem, trở thành blog “nổi tiếng”. Cũng là một thứ tự quảng cáo rẻ tiền thôi mà, chấp làm gì! Hình như trên thế giới cũng lan tràn cái bệnh này, cho nên mới có từ “blog holligan” có người dịch là “blog lưu manh”, “blog côn đồ”.

Ngày 15/01/2011

## **BIẾT, KHÔNG BIẾT**

Họ là hai người bạn và sau này trở thành hai đồng nghiệp.

Bạn bè của hai người đó nhận xét: Tính nết hai cậu này trái ngược nhau. Điều đó không có gì khó hiểu vì tính nết mỗi người một khác, không ai hoàn toàn giống nhau cho dù là anh em sinh đôi. Bạn bè của họ cũng hiểu như thế, nhưng ở đây họ nói ở một khía cạnh quan hệ xã hội mà mọi người đang quan tâm.

Một người thì rất hồn nhiên, gặp việc gì là có ý kiến ngay. Trong mối quan hệ bạn bè được coi là cởi mở. Nhưng có những chuyện thế sự phức tạp mọi người còn đang tìm hiểu, suy nghĩ thì anh ta đã lên tiếng; nghĩa là cậu ta là người hay nói, có những việc chưa hiểu kỹ đã phát ngôn, tỏ thái độ, có người nặng lời cho là ba hoa, bôp chộp, người nhẹ lời hơn thì cho là con người “ruột để ngoài da”, thiếu chín chắn, nhưng được cái cởi mở, vô tư; khi biết là mình nhận xét sai thì anh thoái mái rút lui ý kiến.

Người kia thì xem ra thâm trầm hơn. Anh ta có hiểu biết, là người chịu đọc sách và có quan hệ rộng cho nên có nhiều thông tin, biết khá nhiều chuyện nhưng thường ít nói, đặc biệt là những gì động chạm tới tổ chức, tới người phụ trách thì có biết cũng không nói, hoặc chỉ nói vượt đuôi cho phải phép khi mọi chuyện đã rõ ràng. Có người cho anh ta là người chín chắn nhưng có người cho anh ta là kẻ khôn vặt.

Nghĩa là một anh thì chưa biết kỹ đã nói vung tàn tán một cách thoái mái, còn một anh thì biết mà không nói cứ “ngậm miệng ăn tiền”. Bảo rằng so sánh xem thái độ của ai hơn ai để học theo thì đều lắc đầu vì chẳng anh nào hơn anh nào, nhưng có một số người cho rằng cái anh thứ nhất dễ gần hơn.

Ngày 06/02/2011

## **CON MÈO KÊU MEO MEO**

Năm Tân Mão (năm 2011) với biểu trưng Con Mèo cho nên tờ báo Tết nào cũng có bài, mẫu chuyện cổ kim, đông tây và bình luận về con mèo. Bọn trẻ trong nhà vốn rất yêu mèo cho nên vớ tờ báo Tết là tìm bài về con mèo đọc trước.

Cậu bé học lớp một đọc một mẫu chuyện dịch của nước ngoài, có ngụ ngôn đại ý “những con mèo luôn mồm kêu meo meo thì ít bắt được chuột”. Đọc xong cậu ta có vẻ thắc mắc cho nên hỏi bố: “Câu này nói không đúng bố à! Con Mướp nhà ta hay kêu meo meo nhưng bà nói là nó bắt chuột rất tài, mỗi lần bắt được chuột lại đem đến khoe!”.

Ông bố biết rằng, câu đó có ngụ ý sâu xa để chỉ một hạng người hay khoe mẽ, ra oai thì thường không làm nên trò trống gì. Nhưng tìm cách giải thích cho đứa trẻ mới học lớp một hiểu cho ra nghĩa bóng không dễ, nhưng ngay từ bé nó cũng cần hiểu rằng trong thế gian này vẫn có một loại người như thế!

*Xuân Tân Mão, 20/02/2011*

## **“LỆCH PHA”**

Công việc rất cẩn bách nhưng mọi người cứ phải chờ vì thủ trưởng mới là người quyết định. Nhưng thủ trưởng cũng đang chờ, nói là phải chờ ý kiến thẩm định của mấy bộ phận tham mưu theo chức năng. Thế cũng là cách làm việc “thận trọng”, chậm một chút nhưng mà chắc.

Người có việc cần giải quyết rất sốt ruột đến thúc giục mấy cơ quan chức năng được tham gia thẩm định, thì họ nói cũng phải chờ, cũng chẳng phải vì nghiên cứu gì sâu sắc. Họ đã làm việc nhiều lần với thủ trưởng cho nên biết cách làm việc và tính nết của ông. Với ông thì họ hiểu rằng mấy ý kiến của cơ quan chức năng cũng chỉ là lấy lệ vì điều quan trọng là ý kiến của mấy ông mưu sĩ thân tín và quan trọng hơn là ông ta cũng đang dò hỏi ý kiến cấp trên thế nào để quyết cho khỏi “lệch pha”. Thế thì họ cũng lại tìm thông tin xem thủ trưởng muốn gì để kiến nghị cho đúng ý thủ trưởng, cũng cho khỏi “lệch pha”.

Cuộc đời có ý kiến khác nhau là chuyện bình thường, nhưng luôn luôn có ý kiến “lệch pha” với thủ trưởng thì có ngày ăn đòn. Cho nên họ phải dò hỏi, đón ý để kiến nghị hợp với ý “sếp”, chính vì thế mà nhiều người nghi ngờ tính khách quan khoa học trong các kiến nghị của mấy vị tham mưu cơ quan đó.

Ngày 27/02/2011

## **SAO LẠI CHÀO MỪNG!**

Ông bạn có vẻ bức mình khi trao đổi ý kiến: “Vì sao các đồng chí lãnh đạo đến làm việc với địa phương, với ngành lại có khẩu hiệu to đùng treo giữa hội trường: “Chào mừng đồng chí X... thăm và làm việc!”. Ngay cả đồng chí quản lý cõi vừa vừa thôi đến làm việc cũng có khẩu hiệu chào đón. Cứ như đón vua, quan thời phong kiến. Thời Bác Hồ, Thủ tướng Phạm Văn Đồng đi công tác địa phương nơi nào mà làm thế thì gay go với Bác!”.

Thấy ý kiến có vẻ gay gắt, một ông bạn nói xuê xoa cho giãn thần kinh: “Thì cũng là phép lịch sự đón khách thôi mà!”.

Ông kia vẫn không chịu: “Các đồng chí lãnh đạo đi làm việc thường xuyên với các địa phương, các ngành là trách nhiệm công vụ. Mà các đồng chí đó đâu phải là khách. Chỉ vẽ chuyện, bày đặt ra cho thêm hình thức chủ nghĩa, có khi ẩn giấu đằng sau sự nịnh nọt”.

Một người có vẻ am tường chuyện nội bộ nói: “Ấy là đã bỏ cái tê hàng đoàn ôtô đón ở

cửa ngõ vào tỉnh, thành phố. Nghe đâu cũng có đồng chí ra lệnh bỏ khẩu hiệu “Chào mừng” khi đồng chí đến làm việc, nhưng chỉ bỏ khi đồng chí nào không muốn những lễ nghi hình thức, còn thì vẫn phải... “Chào mừng”.

Nên nhất loạt bỏ đi cái kiểu đón chào khách sáo, quan cách đó đi!

*Ngày 04/3/2011*

## LỜI KHUYÊN

Trên đời này ai cũng phải học, học suốt đời; cho dù đã đại học, đã đi làm rồi cũng phải học tiếp. Vì người ta nói cứ năm năm kiến thức loài người lại tăng gấp đôi cho nên tự mãn, không tiếp tục học thì không cập nhật kiến thức để làm việc và hội nhập với xã hội ngày càng có kiến thức cao. Trong sự học có việc lắng nghe những lời khuyên của những người từng trải, thành đạt.

Trong thời buổi này, tiền tài và danh vọng đang là những vấn đề được nhiều bạn mới vào đời quan tâm hơn.

Có ông nói: “Tiền tài thật ra không có ý nghĩa trong cuộc đời!”.

Lại có ông nói: “Địa vị chẳng qua chỉ là cái vỏ bề ngoài như cái áo khoác, cái áo rồi cũng có lúc cũ, lúc rách, bỏ ra thì mình vẫn hoàn mình!”.

Đó là những lời khuyên tuy chưa thật lọt tai một số người nhưng hợp lý, vì thực tài và hạnh phúc mới là mục tiêu có ý nghĩa nhất

trong sự phán đấu vươn lên của mỗi người. Nhưng giật mình nghĩ lại thấy cái ông khuyên về đồng tiền không có ý nghĩa lại là ông đã giàu “nút đố đố vách” với nhiều thủ đoạn không đàng hoàng mà ai cũng biết. Còn ông khuyên về danh vọng, địa vị không có nghĩa lý gì lại là ông đã từng có nhiều thủ đoạn leo cao để có địa vị cao chót vót nay đã về hưu, cho nên lời khuyên của các ông đó có phần hợp lý có khi từ đúc kết cuộc đời có phần cay đắng, nhưng không thiêng...

Ngẫm lại, những người đưa ra lời khuyên phải là những người chứng minh lời khuyên đó bằng chính cuộc sống mà mình đã trải nghiệm thì lời khuyên đó mới hiệu nghiệm, vì người nghe không chỉ nghe anh nói mà còn nhìn vào cuộc sống của anh để ngẫm nghĩ.

Ngày 27/3/2011

## **ANH TA THANH MINH**

Anh ta bị đưa ra hội nghị kiểm điểm. Cũng chẳng có tội gì to tát, chỉ là tội vắng mặt một số cuộc họp, nhưng một số người lợi dụng “té nước theo mưa” cố tình nâng quan điểm cho anh là “con người thiếu trách nhiệm với tập thể”, “hay trốn họp”, nghe rất nặng nề.

Nhưng nghe một số người phê phán anh tội thiếu trách nhiệm thì không ít người trong cơ quan cho là nói quá lời vì với công việc ai cũng thấy anh là người rất nhiệt tình, khó khăn mấy cũng cố vượt qua; ở các cuộc họp mà anh tham dự thì anh đều phát biểu sôi nổi, đâu có phải con người thiếu trách nhiệm!

Nhưng vì sao anh hay không tham dự một số cuộc họp? Hỏi anh thì anh ít trả lời vì dù sao anh cũng cho là mình có khuyết điểm cho dù vắng mặt cuộc họp nào anh đều có báo cáo... Anh chỉ tâm sự với một số người rất thân và hiểu anh.

“Họp hành quá nhiều, có những cuộc họp không có trong chương trình phá vỡ kế hoạch

làm việc của cá nhân. Các cậu xem một tuần lễ mà họp tới ba buổi ở cơ quan lại còn hai buổi ở các cơ quan khác và nhiều cuộc triệu tập “hội ý” bất thường nữa thì còn thời gian đâu mà làm việc. Minh cũng biết là có những việc cần họp bàn và ở những cuộc họp đó, thì mình có bao giờ vắng đâu, nhưng những cuộc họp không thiết thực, có những chuyện không đâu vào đâu cũng họp kéo dài cả buổi, mất cả thời giờ!”.

Anh bạn hỏi lại: “Sao cậu không nêu thẳng thắn ý kiến đó để cải tiến cách lãnh đạo, bớt họp hành?”. Anh thanh minh: “Cũng có thể như cậu nói, song như thế là phê bình lãnh đạo. Với các ông ấy thì cuộc họp nào mà chẳng quan trọng, phải họp để có chỗ đăng đàn kết luận, huấn thị. Vả lại, có những việc nhỏ nhưng dễ động chạm thuộc thẩm quyền quyết định của các vị lãnh đạo, các ông ấy mang ra cuộc họp để thảo luận rồi áp đặt ý kiến của mình, khi thành công thì là ý kiến của lãnh đạo, nếu thất bại thì đổ cho tập thể quyết định. Cho nên các ông ấy thích họp hành”.

Ngày 17/4/2011

## **KHÔNG BIẾT THÌ HỎI**

Bây giờ có nhiều việc rất mới, rất phức tạp, cho nên nhiều đồng chí lãnh đạo, quản lý dù đã có bằng đại học vẫn phải học thêm vì dù có học vấn bậc đại học của một chuyên ngành nhưng với ngành khác lại không thể hiểu kỹ càng. Vả lại, kiến thức mỗi ngày một mới cho nên phải bổ túc thường xuyên để cập nhật kiến thức.

Anh vốn là chuyên gia về tài chính, được đồng chí lãnh đạo mời đến để trình bày về chuyên môn và đồng chí lãnh đạo dặn: “Cậu cứ trình bày những kiến thức cơ bản, coi như mình là sinh viên của cậu”. Anh rất mừng vì đồng chí lãnh đạo ham học hỏi, nhưng cũng phải mất mấy ngày chuẩn bị bản trình bày những vấn đề cơ bản về lĩnh vực mà đồng chí lãnh đạo yêu cầu. Đồng chí có bằng đại học nhưng lại thuộc ngành sản xuất nông nghiệp mà bây giờ đang phải tiếp thu và bàn thực hiện vấn đề tài chính, ngân hàng... theo chủ trương của trung ương.

Lĩnh vực tài chính là lĩnh vực khá phức tạp cho nên đồng chí dành cả buổi sáng để nghe trình bày. Anh rất say sưa báo cáo, nhưng đến cuối buổi thì đồng chí lãnh đạo đột ngột hỏi “Cậu nói cho biết chính sách tài khóa là gì, khác gì với chính sách tài chính?”. Anh giật mình tự trách mình, nghĩ “Thì ra công đồ xuống sông xuống biển từ sáng tới giờ vì không hiểu những khái niệm cơ bản đó thì làm sao hiểu được những vấn đề mình trình bày!”.

Tuy nhiên, anh cũng mừng vì thấy đồng chí lãnh đạo rất chân thành, không hiểu chỗ nào thì hỏi chứ không ừ hữ, gật gù làm ra vẻ mọi điều đều biết nhưng thực ra không biết kỹ điều gì rồi giơ tay biểu quyết ào hoặc cầm bút ký đại.

Ngày 24/4/2011

## **NGƯỜI “VÔ CẢM” XIN ĐƯỢC THÔNG CẢM!**

Em phải kiểm điểm về bệnh “vô cảm” vì khi tung lên mạng cảnh một số bạn xúm vào đánh đập tàn bạo một bạn lại có mặt em ngồi xem. Mọi người đều xác nhận em không dính dáng gì với nhóm “đánh hội đồng”, nhưng thấy số đông bạn đánh một bạn cùng trường mà không can ngăn lại ngồi xem thì đúng là hành vi không tốt rồi và cho là em mắc bệnh vô cảm, nghĩa là một con người không có xúc động trước cái đúng, cái sai, không tò lòng nghĩa hiệp ra tay can thiệp, làm ngơ khi “giữa đường thấy chuyện bất bình”.

Khi kiểm điểm em cũng nhận khuyết điểm nhưng có đôi lời thanh minh, xin các thầy, cô và các bạn thông cảm. Em nói: Em cũng thấy chuyện rủ nhau đánh người là không đúng nhưng họ có nhóm, có bè và rất hung hăng, em mà xông vào can ngăn sẽ bị đánh lây, mách thầy cô cũng bị trả thù. Rồi mẹ em

thường dặn: “Ra đường thấy đám đánh nhau thì tránh xa vì đứng lại không phải đầu thì cũng phải tai, nếu phải làm nhân chứng cũng rất phiền phức, mua thù chuốc oán”.

Nghĩa là khuyết điểm của em nằm trong tình trạng “biết phải trái nhưng không dám can thiệp, đấu tranh” đang khá phổ biến. Rồi một số người lớn, xem ra cũng trải nghiệm từ cuộc sống tiêu cực, lại dạy con cháu cách sống yên phận. Nghe em trình bày thì có thể nào thông cảm một phần với em nhưng làm sao có thể để lan tràn tình trạng vô cảm, không dám can thiệp, đấu tranh với những chuyện bất bình để cho những kẻ xấu nhởn nhơ!?

Ngày 01/5/2011

## CẨM DAO CHẶT CHÂN MÌNH

Trong trận mưa lớn vừa rồi nước ào xuống nhanh như chớp và rất dữ dội, nhà anh bị lũ cuốn trôi, tài sản cả đời gom góp coi như không còn gì. Mọi người trong làng đến chia buồn cùng anh nhưng cũng mừng cho anh vì dù sao thì không ai trong nhà bị lũ cuốn hoặc đất đè... Chia buồn với anh nhưng mọi người cũng trách anh.

Nhà anh ở dưới thấp, trên cao vốn là cả rừng cây giữ đất. Nhưng anh chính là người khởi xướng cùng một số người xấu lên rừng đốn củi trốn kiểm lâm chở đi bán, cho nên rừng cây mẩy đời ông cha để lại bây giờ trống trơn. Không có cây giữ đất, giữ nước, cho nên con suối trước nhà cạn khô, nhà ở ven suối mà phải còng lưng đi xa lấy nước về dùng. Người dân trong làng rồi kiểm lâm nhắc nhở nhưng anh vẫn bỏ ngoài tai.

Ai cũng biết ngôi nhà và những vật dụng đắt tiền trong nhà anh đều là do tiền bán gỗ lâu nhưng không bắt tận tay day tận trán cho

nên không ai làm gì được anh... Anh ta cũng biết là phá rừng thì nguy cơ lũ nhanh, lũ xiết có thể xảy ra nhưng cũng nghĩ rằng tai họa ở đâu đâu với cả bàn dân thiên hạ, ai ngờ lại xảy ra sớm, đổ ập ngay vào nhà anh. Có người đến thăm nói xa xôi: “Ông tự mang dao đi chặt chân mình”. Anh biết rõ ý tứ phê phán của câu nói đó nhưng tặc lưỡi vì sự đã rồi. Nghĩ lại thì cũng đã mất hết, lại còn day dứt khi thấy mấy nhà hàng xóm mất nhà, mất cửa, mất người cũng do bàn tay chặt phá rừng của mình!

Nhưng xem ra, ở đời không phải chỉ có anh là “người mang dao chặt chân mình!”.

Ngày 08/5/2011

## **NGHE, THẤY, LÀM**

Người lãnh đạo, quản lý nào cũng cần thu thập thông tin để hiểu biết, có hiểu biết thực chất mới có thể có các quyết sách đúng.

Có nhiều cách để tiến tới sự hiểu biết, mỗi loại có tác dụng riêng.

Người xưa đã có đúc kết có thể tham khảo:

Người lãnh đạo nào cũng phải nghe, nghe các cấp, các ngành báo cáo, tiếp xúc riêng để nghe từng người; đó là điều cần thiết cho những người chịu nghe, nhưng các cụ ngày xưa lại nói: “Nghe thì hay quên” (Hay quên thôi chứ không phải tất cả đều quên vì có lần nghe được có khi nhớ suốt đời).

Không những nghe mà người lãnh đạo nào cũng muốn thấy trực tiếp, thấy thực chất, cho nên các cụ nói “Thấy thì dễ nhớ” (Tất nhiên có trường hợp thấy nhưng lại quên hoặc cố tình quên bởi những lý do khác nhau).

Nghe, thấy nhưng rồi thì phải làm và người xưa có nói: “Điều gì ta làm thì ta biết”

(Biết khó khăn, biết thuận lợi, ai thật lòng ai giả dối).

Xem ra thời nào cũng khuyên người lãnh đạo nghe, đọc, nhưng rất coi trọng vi hành để thấy và trực tiếp miệng nói tay làm để hiểu việc, hiểu người mà có các quyết định đúng.

Ngày 15/5/2011

## THẢ RA CŨNG KHÓ SỐNG!

Hôm đó chúng tôi rủ nhau đến thăm một cơ sở được giao nhiệm vụ cứu hộ động vật hoang dã quý hiếm. Vì là nơi có sự quan tâm đầu tư do đó xem ra mọi thứ ở đây đều khá chu đáo, từ chuồng nuôi nhốt cho đến thức ăn hằng ngày.

Nhưng đây chỉ là nơi cứu hộ để chữa cho lành vết thương hoặc phục hồi sức khỏe cho chúng, cuối cùng là tìm cách trả về nơi chúng vẫn sống.

Rất may cho chúng tôi khi tới đây vào đợt thả mấy con linh dương, mấy con trăn, rùa vàng, tê tê... về với rừng xanh. Nhưng thoảng nghe một cuộc bàn luận của mấy người ở Trạm, có ông nói:

- Không biết thả ra nó có sống được không?
- Xem ra con nào cũng nhanh nhẹn, chắc không có vấn đề gì đâu!
- Nhưng mấy tháng sống ở đây chúng quen được đưa thức ăn, nước uống đến tận miệng, mọi người đều vượt ve chầm bãm,

không biết có sống nổi trong môi trường tự nhiên được không?

Một ông trong đoàn chúng tôi là người ngoại đạo nhưng cũng nói chen vào: “Thì chúng về nơi vốn quen thuộc của chúng chứ có xa lạ gì đâu!”. Thế là được trả lời: “Bây giờ chúng quen chăm bẩm rồi chỉ e đã quên thói quen bẩm sinh tự kiểm mỗi ăn cho nên có thể chết đói. Sống trong tự nhiên con nào cũng ít nhiều có ý thức bẩm sinh, tự bảo vệ nhưng mấy tháng sống trong sự chiêu chuộng thì khả năng tự bảo vệ có còn nhớ hay quên?”.

Nghe ông ấy nói chúng tôi cũng thấy có lý và chia sẻ phần lo lắng của ông khi thả chúng về rừng. Rồi lan man nghĩ rộng ra tới những con người, những đơn vị được chăm sóc ưu ái thì sẽ khó sống nổi trong môi trường dù thoáng đãng nhưng phải đương đầu với cạnh tranh rất khốc liệt.

Ngày 22/5/2011

## HỌ MUỐN HỌC THÊM ĐIỀU GÌ?

Họ là những thanh niên đã đến tuổi được lái xe cơ giới theo quy định của pháp luật. Họ thuộc con nhà khá giả cho nên cùng với việc thi lấy bằng lái xe môtô, họ đăng ký thi luôn luôn lấy bằng lái xe ôtô.

Theo quy định, họ phải học luật cho thuộc rồi mới được học lái. Luật thì chỉ một cuốn sách nhỏ cho nên vốn dĩ thông minh họ chỉ học một buổi đã thuộc lòng, nhưng thầy hướng dẫn nói: Điều khó khi tham gia giao thông là xử lý tình huống mà trên đường thì có hàng trăm tình huống cho nên phải thuộc luật nhưng không chỉ có thế, phải kết hợp kỹ thuật vững vàng với khả năng xử lý tình huống. Do đó đã thuộc lòng sách luật rồi mà thầy giáo vẫn đưa ra một loạt tình huống để họ “truy” nhau.

Trong khi giải lao, khi vắng mặt thầy giáo, một cậu nói: “Việc gì phải học cho vất vả, nhưng có điều cần học thì các ông ấy không dạy?”. Biết cậu ta hay đùa tếu táo nhưng vì

muốn nghe xem cậu ta nói gì cho nên họ hỏi: “Có điều gì muốn học mà thầy giấu?”. Cậu ta trả lời tinh bơ: “Cũng đã có quy định lỗi nào thì phải phạt như thế nào rồi nhưng thầy nên hướng dẫn xem phạm lỗi nào thì đưa bao nhiêu tiền là vừa để họ nhanh chóng cho qua. Đó mới là tình huống hay gặp cần xử lý cho êm thấm!”. Xem ra cậu ta ăn nói bừa bãi nhưng cũng có phần có lý của sự đời đang diễn ra, cho nên ngoài việc học luật, học kỹ năng thì đó cũng là điều phải “học thêm” thì mới đỡ rắc rối trên đường.

Ngày 29/5/2011

## ẢO

Chuyện rằng, vị tổng thống một nước muốn đến thăm một làng quê, nghe báo cáo là có thành tích trong xây dựng nông thôn mới. Nhưng rồi ông nhận được tin nhắn trên mạng của một người dân trong làng là chính quyền sở tại đã vạch sẵn lộ trình cho tổng thống và trên lộ trình đó họ đã dọn dẹp sẵn, sơn phết nhà cửa đẹp đẽ để “đón” quan trên. Thế là ông tổng thống đó đã quyết định đi theo lộ trình tự do không theo đường đã bố trí cho nên thấy rõ các công trình dang dở, nơi ăn chốn ở lộn xộn và trước mặt đông đảo người dân ông đã kể “ngôi làng ảo” trong truyện cổ để đánh lừa vua quan vi hành.

Mấy ông bạn tập thể dục buổi sáng kháo nhau chuyện đó đã đăng trên báo. Nghe thế, một ông nói:

- Thì có gì là lạ. Ở ta cũng đầy ra đầy! Đì kiểm tra công việc thì báo trước, rồi tiền hô hậu ủng, rầm rộ nối đuôi nhau một đoàn xe thì chỉ nhìn thấy những “công trình ảo”, nghe

thấy những “thông tin ảo” chứ làm sao biết được sự thật, hiểu được dân tình!

- Bác Hồ ta cũng biết cái “trò” đó của một số lãnh đạo địa phương, cho nên nghe các đồng chí đã từng giúp việc Bác kể lại, khi Bác đi thăm địa phương thì chỉ đi ít người, bố trí đường để Bác đi thăm thì Bác lại đi một đường khác...

- Nay giờ học và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh thì hãy học từ việc nhỏ như học cách “vi hành” của Bác để biết sự thật, không để bị che lấp bởi các công trình và câu chuyện “ảo”.

*Ngày 05/6/2011*

## TỤT HẬU, TỤT DỐC!

Trong quá trình đổi mới đất nước, một trong những mục tiêu phấn đấu là không thể tụt hậu xa hơn về kinh tế so với các nước chung quanh. Thông thường người ta lấy chỉ tiêu GDP trên đầu người để so sánh. Nhưng với việc phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, phát triển kinh tế gắn liền với giải quyết các vấn đề xã hội như đường lối phát triển của ta thì một số người cho rằng lấy chỉ số GDP trên đầu người để so sánh lại chưa đủ.

Nhưng gần đây, trước thực trạng phát triển kinh tế - xã hội, bên cạnh khái niệm tụt hậu còn có khái niệm tụt dốc. Theo thiển nghĩ, tụt hậu là so với ngoài, trong cuộc chạy đua thì tụt dốc là so với chính mình trong quá trình phát triển. Dù còn có những hạn chế nhưng chắc rằng ít ai nghĩ mình tụt dốc về kinh tế, nhưng một số người cho rằng: Trong khi phát triển kinh tế thì phải chẳng có sự tụt dốc về môi trường, đạo đức xã hội và

tụt dốc về môi trường tự nhiên. Ngay trong phát triển kinh tế thì cũng có những mặt, mà là mặt quan trọng, cũng có những biểu hiện tụt dốc như chỉ số ICOR tức hiệu quả đầu tư ngày càng thấp và bội chi ngân sách ngày càng cao... Tuy còn có những ý kiến khác nhau cần tranh luận nhưng đó là những ý kiến cần suy nghĩ trong quá trình phát triển nhanh và bền vững.

Ngày 12/6/2011

## ÔNG TA LỪA MÌNH!

Anh bạn đã từng là cán bộ cao cấp nay đã về hưu. Cũng là bạn đồng liêu với không ít người đang giữ các chức vụ lớn. Anh có bằng cấp, không thấp nhưng không thuộc ngành kinh tế trong khi đất nước đang lấy kinh tế làm nhiệm vụ trọng tâm, phải xử lý nhiều vấn đề kinh tế cụ thể, cho nên có nhiều điều anh phải học hỏi có thêm hiểu biết để đảm đương nhiệm vụ.

Tuy anh không am hiểu sâu về kinh tế nhưng anh là người sát cuộc sống do đó cũng nghe được ý kiến nhiều chiều, cho nên nhiều lần Hội nghị cấp cao của Đảng và Nhà nước, anh đều nêu những băn khoăn về tình hình bội chi ngân sách, về thâm hụt cán cân thương mại, về vay và trả nợ nước ngoài... Thì đều được giải thích là “trong giới hạn cho phép” với những “dẫn chứng” từ các tài liệu Đông, Tây. Anh vốn khiêm tốn, rất tôn trọng những bạn đồng liêu, có người được gọi là chuyên gia lĩnh vực đó cho nên có phần yên

tâm nhưng rồi khi va đập thực tế lại thấy chưa hoàn toàn như vậy.

Hôm nay anh rất bức tức vì trên báo và Đài truyền hình, chính cái anh chàng mẩy lẩn vỗ về thắc mắc của anh về “trong giới hạn cho phép” như cho uống thuốc an thần thì lại bô bô báo động về sự nguy ngập kéo dài tình hình bội chi ngân sách và thâm hụt cán cân thương mại... gây bất ổn kinh tế vĩ mô. Cho nên nói rằng, “ông ta lừa mình” là vì lý do đó. Nghe tâm sự, có ông bạn nói: Tôi biết ông ta, ông ta là người như thế đó, khi cần bảo vệ cái gì thì mang sách Tây, sách Tàu ra chứng minh. Anh ta vốn là trí thức cơ hội, xu thời cốt leo lên cái ghế chính trị cơ hội.

Ngày 19/6/2011

## VÌ GÌ?

Anh bạn vội vàng viết di chúc, tuy tuổi cũng cao nhưng chưa đến nỗi quá cao, vào tuổi 70 của anh thì tình hình sức khỏe tính bằng ngày cho nên cứ để lại di chúc cho chắc chắn.

Việc dặn dò con cái thương yêu nhau, làm ăn đúng luật pháp là việc dặn dò hằng ngày chứ đâu chỉ mấy dòng dặn lại trong di chúc. Việc anh phải viết di chúc chính vì việc phân chia tài sản mà cuộc đời làm công ăn lương của viên chức như anh thì tài sản để lại có đáng kể gì, chẳng qua cũng chỉ cái nhà nhưng quan trọng là mảnh đất đang ở có sổ đỏ trong tay lại tình cờ mà ở ngay mặt đường.

Thực ra việc thừa kế tài sản đã quy định trong luật pháp nhưng anh muốn dành phần hơn cho đứa con thiệt thòi, cả đời chinh chiến bảo vệ Tổ quốc, tuy hợp lý nhưng lại không hợp pháp cho nên phải dặn trong di chúc. Vì những gì anh biết có nhiều chuyện đau lòng chỉ vì đất đai:

Anh không nhận em, rồi anh em lục đục,  
đánh chửi nhau làng xóm chê cười cho là gia  
đình cán bộ cao cấp mà không biết dạy con,  
chỉ vì tranh nhau mảnh đất, căn nhà bố mẹ  
để lại!

Thậm chí anh đã từng thấy con dám đuổi  
mẹ ra đường ngược lại luân thường đạo lý,  
cũng vì muốn chiếm mảnh đất!

Cũng vì đất mà một số công chức lợi  
dụng quyền hành đến nỗi phải ra tòa, đổ  
xuống sông xuống biển công lao của cả một  
đời công tác.

Đất gì mà ghê gớm thế?

Thực ra đất cũng chỉ là mảnh đất như  
muôn đời vẫn thế nhưng lúc này nó có giá cao  
ngất ngưởng cho nên người ta nói đất nhưng  
thực chất là tiền. Đồng tiền đang chi phối đạo  
nghĩa trên đời, cho nên thân già như anh với  
tài sản mỏng tang mà vẫn lo ngay ngáy.

Ngày 26/6/2011

## CÁI NGHỀ NÓ THẾ!

Vào dịp kỷ niệm ngày Báo chí cách mạng Việt Nam, người ta tìm đọc những đánh giá về đặc điểm nghề báo của những vị đã từng làm nghề, tận tâm với nghề.

Tâm sự và kinh nghiệm thì không ai giống ai, nhưng có một vị đưa ra những tổng kết mà những người đã từng trải có thể đồng tình. Vị đó nói: Cái nghề này rất vất vả:

Suốt ngày hối hả với thu thập thông tin;  
Rồi tất bật với quy trình xuất bản để công bố sớm nhất;

Sau đó là căng thẳng trong việc cân nhắc, lựa chọn;

Sôi sục tranh luận xem sự kiện nào, chi tiết nào nên công bố vì lợi ích của nhân dân và đất nước nhưng không bị sơ hở.

Người nói ra lời vàng ngọc này vốn là một phóng viên giỏi, đã từng làm Tổng Biên tập một tờ báo, rồi lại sang tham gia quản lý một cơ quan hành chính quyền chức rộng hơn. Nhưng khi về hưu lại lao vào làm cái nghề tất bật, vất vả...

Toàn là chuyện cực nhọc, hối hả, tất bật, căng thẳng, sục sôi nhưng mà vẫn thấy vui và ham muốn vì luôn luôn được tiếp cận và đánh giá những thông tin mới. Vui và đam mê với tính khẩn trương và căng thẳng của nghề báo. Cái nghề nó thế và cái lý do để yêu nghề nó thế!

Ngày 03/7/2011

## CUỜNG LÀ GÌ?

- Cường là mạnh thì ai chẳng biết. Ai chẳng muốn tập tành cho cơ thể cường tráng có sức làm được nhiều việc. Người dân nước nào mà chẳng muốn nước mình cường thịnh; nước ta cũng muốn dân giàu, nước mạnh... đấy thôi. Nhưng các ông thủ ngâm xem, vì sao chữ Cường có nghĩa tốt như vậy mà trong dịp Tết không ai xin chữ Cường, cũng không ai muốn cho chữ Cường?

- Cũng có thể người ta ngại vạch áo cho người xem lưỡng, xin chữ Cường chứng tỏ trong nhà hoặc bản thân đang ốm yếu cần phải cầu xin được khỏe mạnh, hoặc đang làm ăn lụn bại thì xin chữ Cường mong mở mày mở mặt - một ông mau miệng đối đáp ngay.

Nhưng một ông khác nói:

- Cũng có thể như ý ông bạn, nhưng chắc không phải là lẽ chính. Tôi nghĩ: vì chữ Cường có nhiều nghĩa, có nghĩa rất tốt mà cũng có nghĩa rất xấu cho nên họ ngại bị hiểu lầm. Ai cũng muốn cường thịnh vừa giàu vừa có

thế lực ở nông thôn nhưng không phải ai cũng dùng tiền tài và thế lực để áp bức người nông dân bị gọi là cường hào mang tiếng xấu.

Rồi trên thế giới này cũng có nước giàu mạnh được gọi là cường quốc nhưng họ lại ỷ thế, áp dụng chính sách *cường đạo* theo kiểu lấy thịt đè người cho nên cho dù mạnh nhưng mang tiếng xấu; chắc người dân nước họ cũng không muốn nước mình mang tiếng như vậy. Đó là chưa kể, tình hình thực tiễn đã chứng tỏ anh “to” lên mặt chưa chắc đã bắt nạt được anh “bé” chính nghĩa, vì bé hạt tiêu.

Ngày 10/7/2011

## KẾ CÔNG VÀ KHÔNG KẾ CÔNG

Mọi người đều nhận rõ anh là người có công mà là công lớn. Có công với tổ chức vì thời anh phụ trách thì cơ quan làm ăn phát đạt, đồng nghiệp nể trọng. Rồi có công nhìn ra, bồi dưỡng một số người nay đã ở cương vị phụ trách. Nhưng không ai thấy anh nói một lời kể công ở cuộc họp cũng như trong những buổi chuyện trò riêng. Thỉnh thoảng bắt buộc phải lên nói chuyện với tư cách người đã từng phụ trách thì anh chỉ nói công lao của người tiền nhiệm và của tập thể.

Khác hẳn một số người trong cơ quan cũng có công, công lao cũng bình thường nhưng cứ mở miệng là kể công, lại còn tô vẽ thêm. Cũng không phải anh ta bịa đặt gì, nghe một hai lần thấy cũng được nhưng nghe mãi rồi thấy chán. Tráng trọn nhất là anh thường nói lại những công nâng đỡ với từng người với chính người anh đã có chút công giúp. Nói nhiều, nói mãi, nghe nhiều, nghe mãi, nhiều người thuộc lòng các câu chuyện cho nên có lúc anh bắt

đầu kể thì một số người phì cười về “chuyện cũ viết lại”. Anh phải kể lại vì sợ mọi người quên hoặc “đánh giá thấp” công của anh.

Còn cái anh không một lần nhắc tới công lao của mình thì người ta lại đua nhau kể, kể trước cuộc họp đông người cũng như khi ngồi tâm tình một nhóm vì sợ anh chị em mới về cơ quan không nhớ công lao người đi trước. Đọc sách thấy xưa kia Lão Tử đã từng dạy: “*Chỉ vì không kể công cho nên công mới không bao giờ mất*”.

Ngày 17/7/2011

## **“CHA ĐẺ”, “CÔNG ĐẦU”?**

- Nay, các ông ơi, cứ mỗi lần có dịp kỷ niệm quan trọng, đọc sách, đọc báo, nghe các buổi đối thoại cứ rối tinh lên!

- Có gì mà phức tạp thế?

- Bài báo này thì bảo ông A là người đầu tiên, sách kia thì lại bảo ông B mới là người đầu tiên, có ông cũng có thể coi là chứng nhân lịch sử khi trả lời đối thoại nói như đinh đóng cột là ông C mới thực sự là người đầu tiên... Vậy người đầu tiên là ai cần xác định cho rõ chứ. Đó mới là chuyện xảy ra mới mấy chục năm, một số người trực tiếp tham gia còn sống sờ sờ ra đó mà vẫn cãi nhau ôm tỏi, còn chuyện xa xưa thì biết đâu mà lần!

- Không chỉ là “người đầu tiên” đâu, chuyện “cha đẻ” của sáng kiến này, “công đầu” của sự nghiệp kia cũng rối tinh lên, mỗi ông nói một phách, mình không phải là “người đầu tiên”, cũng chỉ là “cha đẻ” và có “công đầu” nuôi mấy đứa con trong nhà cho nên chẳng ai tranh cãi cái “chức” ấy. Nhưng đây là

chuyện lớn của lịch sử cho nên không đơn giản đâu!

- Thực ra cũng không đơn giản thật nhưng không phải không xác định được, chuyện thêm phúc tạp chính là sự tranh công. Cái phương châm rất quan trọng của thời kỳ đổi mới là “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra” do Đại hội lần thứ VI của Đảng đề ra mà có ông cũng bảo ông ta mới là người đầu tiên nghĩ ra.

- Cũng có thể như thế nhưng phải đưa ra chứng cứ thuyết phục chứ, còn tự vỗ ngực thì chỉ là trò cười cho thiên hạ về cái tội hiếu danh.

Ngày 24/7/2011

## **SAO LẠI GỌI LÀ CHỐNG ĐỐI?**

Ông ta là thủ trưởng cơ quan, có lần tâm sự với một vài người: “Vì sao cậu A hay chống lại mình thế!”. Xem ra ý kiến nhận xét đó rất nặng nề.

Thế rồi chẳng phải chuyện riêng giữa mấy người, trong một cuộc họp cơ quan ông còn công khai nói: “Có những người luôn luôn có ý kiến chống lại lãnh đạo như đồng chí A chẳng hạn”. Thế là lại thêm nặng nề, vì anh A chỉ là một ví dụ, rồi còn những ai nữa...? Do đó, lại phỏng đoán, xì xào.

Đến lúc này nhiều người mới thử suy xét về anh A xem như thế nào mà bị ghép tội “chống đối”?

Anh A là một cựu binh, đã từng vào sinh ra tử tại chiến trường Khe Sanh, hòa bình lập lại được phép về học tiếp để lấy bằng kỹ sư vì phải bỏ học giữa chừng để tham gia chiến đấu. Anh ta làm việc tận tâm, có năng lực, hay có sáng kiến nhưng tính tình bộc trực, ruột để ngoài da, ủng hộ hay phản đối đều dứt khoát.

Với những chủ trương của lãnh đạo cơ quan, có khi là ý kiến của thủ trưởng, anh ấy cho là chưa hợp lý thì phản đối. Tất nhiên, không phải ý kiến nào của anh ấy cũng đúng nhưng khi thấy sai thì nhận, thì rút lui ý kiến, không cố chấp. Xem ra việc đó cũng bình thường trong sinh hoạt dân chủ; có không ít người cho đó là hành vi cần noi theo.

Nhân chuyện anh A bị quy tội chống đối, nhiều người bình luận:

- Tại sao lại cho ý kiến khác với ý kiến của mình là ý kiến chống đối?
- Tại sao ý kiến riêng của thủ trưởng trong sinh hoạt cơ quan lại coi là ý kiến lãnh đạo?...
- Cứ suy nghĩ kiểu này thì làm sao có thảo luận dân chủ trong cơ quan, đơn vị? Làm sao khuyến khích phản biện như chủ trương của Đảng?

Ngày 31/7/2011

## **NGHIẾN RĂNG MÀ CHỊU**

Lạm phát đang là nỗi lo của nhiều nhà, nhất là gia đình nghèo. Các bà nội trợ, kể cả vợ ông Bộ trưởng Tài chính cũng kêu la om sòm “đi chợ mua thức ăn cứ như người mất cắp”. Giá thực phẩm tăng cao nhất nhưng giá gì cũng tăng. Có người nói “tiền bỏ vào phong bì cũng phải tăng theo thời giá” vì ông bà nhận phong bì cũng phải trả tăng tiền ở trong khách sạn, rồi tiền mua sắm mỹ phẩm, hàng hiệu... thứ gì giá cũng tăng.

Ai cũng phải tính toán chuyện chi tiêu vào lúc này sao cho vừa túi tiền. Số đông người có thu nhập thấp hoặc trung bình thì tính toán, co kéo, đáng mua ba lạng thịt thì bớt đi một lạng, đáng ăn cá thì chuyển sang ăn đậu phụ, ăn nhiều rau cho khỏi béo phì. Nhưng rồi giá rau cũng tăng.....

- Có khoản chi đang tăng vùn vụt, dân kêu la om sòm nhưng rồi cũng nghiên răng phải chi mà chi cho đủ, không thể tùng tiệm!

- Khoản gì thế hả ông?

- Giá thuốc, nhất là thuốc đặc trị tăng rất cao, kêu thì cứ kêu nhưng cứ phải vay mà chi, chẳng lẽ để cho người nhà chờ chết!

- Đúng rồi, nhưng còn gì nữa?

- Việc học hành của con thì cố bóp mồm bóp miệng, thậm chí vay mượn cũng phải chi, chẳng lẽ để cho con thiệt thòi!

- Với những người giàu có thì chuyện tăng giá có bõ bèn gì!

- Chính phủ của dân, vì dân thì phải tính tới những nhà nghèo, những người khó khăn đang là “dân đen” chiếm số đông. Chứ cứ căn cứ vào ý kiến mấy ông bà giàu có rồi phản ánh “về cơ bản không có chuyện gì” chỉ có mà chết dân!

Ngày 14/8/2011

## LƯU GIỮ CÁC LỜI HỨA

Họ vẫn cùng nhau đi tập thể dục buổi sáng. Đều là người già, cho nên chỉ đi bộ, thở và tập múa động tác xoay người, giãn lưng rồi ngồi ghế trong công viên tâm sự với nhau. Đã về hưu, con cháu đã lớn, không có gì phải gấp gáp cho nên không phụ thuộc thời gian, ít chuyện thì nhanh, nhiều chuyện thì lâu.

Hôm đó, một ông phân phát cho các bạn một xếp giấy, lại cẩn thận sao ra cho mỗi ông một bản. Họ cũng thường đưa cho nhau những tài liệu, khi là một quảng cáo giới thiệu một loại thuốc, một cách phòng bệnh tuổi già, khi là một bài báo hay nêu nhiều vấn đề.

- Cái gì thế này? - một ông hỏi.
- Mình sưu tầm các lời hứa của các vị ứng cử khi tiếp xúc cử tri. Toàn những thứ đã đăng báo, phát trên mạng chính thống. Cũng chỉ in lại những lời hứa của mấy vị đã trúng cử Quốc hội rồi được cử vào các chức vụ то thôi, để chúng ta cùng theo dõi.

- Cảm ơn ông. Ông cẩn thận quá nhưng tôi cũng đã ghi đủ, không cắt dán báo như ông nhưng cũng đã ghi sổ tay để đối chiếu xem vị nào hứa rồi làm thật, vị nào hứa suông, hứa hão!

- Cũng rất mừng là khi báo cáo kết quả kỳ họp Quốc hội đầu tiên, mấy vị lãnh đạo chủ chốt đều nhắc lại lời hứa của mình khi tranh cử và hứa sẽ thực hiện. Cũng cần ghi lại những lời đó vì đó là lời hứa khi đã trúng cử, được giữ chức vụ, khác với lời hứa “trên trời” khi tham gia tranh cử!

- Thì Chủ tịch nước đã nói, chúng tôi luôn nhớ Lời hứa và các vị cũng cần nhớ Lời hứa của chúng tôi để giám sát!

Ngày 28/8/2011

## **KIÊN QUYẾT THỰC HIỆN LỜI TUYÊN BỐ “KIÊN QUYẾT”!**

- Ông ơi thế là mừng rồi!
- Mừng gì mà hô hởi thế!
- Vừa nghe trên đài thấy các ông lãnh đạo thành phố nói “kiên quyết” xử lý các trường hợp lấn chiếm vỉa hè, nghĩa là chúng ta không đi xuống đường cho khổ cái thân già thấp thỏm với sự hỗn loạn giao thông chạy xe như cướp, thế chẳng đáng mừng sao!
- Thì đã mấy lần nghe các ông ấy kiên quyết rồi: kiên quyết xử lý các nhà siêu mỏng, kiên quyết xử lý các trường hợp xây dựng trái phép... rồi đâu lại hoàn đây. Chớ có lạc quan tếu!
- Ông lại bi quan rồi. Các vị lãnh đạo chắc phải hiểu khái niệm kiên quyết là quyết tâm theo đuổi công việc, làm bằng được, không lùi bước trước mọi trở ngại, cho nên khó mấy cũng làm bằng được. Chẳng hạn kiên quyết cấm đốt pháo, kiên quyết yêu cầu đội mũ bảo

hiếm khi đi xe gắn máy... đều là những việc rất khó nhưng đã làm được là gì!

- Thì đúng là như thế, nghĩa là các ông ấy kiên quyết thực hiện những lời tuyên bố “kiên quyết”, cho nên làm được, còn bây giờ lại phải chờ xem!

*Ngày 04/9/2011*

## HỎI, NHƯNG CÓ NGHE HAY KHÔNG?

Gần đây đọc trả lời phỏng vấn của một vị tướng đã từng được trao nhiệm vụ bảo vệ các nhà lãnh đạo cao nhất của Liên Xô trước đây, thấy có những chuyện vui.

Ông kể rằng, Goócbachốp khi là Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Liên Xô là người rất hay phá vỡ các chương trình làm cho việc bảo vệ ông ta rất khó khăn. Ông hay bắt dừng xe giữa đường, sà vào các đám đông để hỏi chuyện, không có trong kế hoạch, cho nên nhiều phen đội phụ trách bảo vệ toát mồ hôi hột. Việc không đi theo kế hoạch định sẵn để hỏi han dân chúng, quan sát cuộc sống của nhân dân cũng là một phẩm chất của người lãnh đạo, cho nên những người bảo vệ phải tính toán các khả năng đó để không bị bất ngờ.

Gặp dân, ông ta thường lặp lại câu hỏi “Đời sống ông bà thế nào, cứ nói thật đi!”. Không phải cuộc trao đổi ý kiến nào người

bảo vệ cũng có thể nghe được, cho dù đứng gần thì cũng chú tâm vào việc quan sát chung quanh chứ không còn bụng dạ nào mà nghe các ý kiến trao đổi. Nhưng một hôm có công nhân ngập ngừng rồi nói về đời sống của nhiều người ở đây nhưng thấy Goócbachốp xua tay, nói “biết rồi” và rảo bước. Thế là anh chàng công nhân đó bức tức văng tục rồi nói “bảo muốn nghe chuyện thật nhưng khi nói lại không nghe”. Thì ra ông ta xuống với dân, hỏi dân để quay phim, chụp ảnh nhưng không muốn nghe những lời trái ý mình, cho nên người công nhân đó bức tức chửi thề với ngay cả người lãnh đạo cũng là điều có thể hiểu được.

Nghe tường thuật lại câu chuyện đã đăng báo, có ông bạn bình luận: “Muốn nghe lời nói thật nhưng chỉ muốn nghe những lời êm tai thì làm sao nghe được sự thật”. Mà đâu chỉ xảy ra ở Liên Xô thời Goócbachốp!

Ngày 08/9/2011

## SỢ NGƯỜI TA QUÊN!

Ông ta rất lắm chức danh, chức danh trong Đảng, chức danh chính quyền, chức danh của hội đồng này hội đồng khác, ban này ban khác, tổ này tổ khác, lại còn học hàm, học vị, và một lô nguyên chức này nguyên chức kia... Mà chức danh nào với ông cũng quan trọng, không thể thiếu. Danh thiếp của ông to quá khổ bình thường mới đủ chỗ ghi.

Rồi ông đến dự các cuộc họp, người giới thiệu phải nhờ người ghi ra giấy để giới thiệu khỏi sót. Người nghe vừa sốt ruột vừa buồn cười vì cái bệnh hiếu danh, phô trương dởm không biết của ông hay của cơ quan tổ chức cuộc họp. Do đó có ông góp ý:

- Các học hàm, học vị, chức danh này nợ của ông là đúng, nhưng đi làm việc gì thì chỉ cần nêu chức danh đó thôi, làm việc trong Đảng thì việc gì phải nêu học hàm, học vị, hội đồng nợ, hội đồng kia làm gì!

- Các ông cần thông cảm cho tôi, khi làm việc trong cơ quan của Đảng, tôi giới thiệu

thiếu học hàm, học vị của ông thế là ông ta sa sầm nét mặt gọi tôi ra nói: “Các cậu ít học cho nên không quý chức danh khoa học”. Sự thực tôi cũng dắt lưng hai bằng cử nhân và cũng biết ông ta đã từng là người lãnh đạo một cơ quan nhưng chưa bao giờ được coi là nhà khoa học, không hơi đâu mà nói lại với con người hám danh.

- Cũng phải thông cảm cho ông ta. Ông ta bị “quên” từ lâu rồi song mắc cái bệnh “sợ người ta quên công lao” của mình cho nên muốn mọi người nhắc lại cho đầy đủ. Ông có biết đâu rằng khi mọi người đã quên thì có nhắc lại nghìn lần người ta vẫn không nhớ!

Ngày 11/9/2011

## **SAO CẬU “THƯA GỦI” LẮM THẾ?**

Anh ta vừa phát biểu xong đã có người đến vỗ vai hỏi:

- Sao cậu “thưa gửi” lắm thế? Tớ bám đồng hồ thấy cậu phát biểu chỉ có bảy phút nhưng thưa gửi hết ba phút rồi, nhưng xem ra bốn phút gọi là nội dung toàn là ca ngợi mấy ông lãnh đạo thì cũng là một thứ “thưa gửi”; cứ thế này thì ai còn muốn nghe cậu phát biểu nữa!

- Nhưng cũng phải “thưa” cho đủ không thì sẽ rất phiền phức!

- Đã có quy định chỉ cần “thưa” một người có cấp bậc cao nhất có mặt là đủ rồi cơ mà. Nhưng thôi, cũng chấp nhận cho cái bệnh yếu bóng vía của cậu, nhưng vì sao khi thưa đủ các vị lãnh đạo từ trưởng tối phó, từ chính quyền tới đảng ủy, cậu còn thưa từng vị “nguyên lãnh đạo” là thế nào?

- Ông cũng thông cảm cho tôi vì có vị đã đến tuổi nghỉ quản lý trở thành chuyên gia nhưng vốn lại là cấp trên của mình cho nên

một hôm mình quên thưa các vị đó thế là khi nghỉ giải lao ông ấy bèn đến vỗ vai “cậu lại quên chúng mình rồi”. Ngại quá, chỉ sợ quên “thưa” thiếu ai lại sinh hiếu lầm, phiền phức cho nên phải thêm “thưa các đồng chí nguyên lãnh đạo” cho yên tâm...

Thì ra anh ta chỉ lo ngay ngáy việc thưa gửi sót người, rồi không chỉ lo “thưa gửi” thiếu người mà còn lo động chạm vị này vị kia, cho nên phát biểu của anh ta thường nhạt hoét, vô tích sự.

*Ngày 18/9/2011*

## **NGỌC QUÝ TRONG NHÀ**

Trên các cơ quan truyền thông đại chúng đang dồn dập bàn chuyện phát hiện và sử dụng *người tài*. Có cả cuộc hội thảo lớn về *người tài*.

Nói cho công bằng thì thời nào cũng cần đến *người tài* và *người tài* thời nào cũng có, nhưng xem ra việc chọn lựa và sử dụng *người tài* ở thời nào cũng là vấn đề bàn luận sôi nổi vì là việc hệ trọng trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Hòa vào cuộc thảo luận chung, một ông phát biểu:

- Nay giờ đang tôn vinh thủ khoa các trường đại học; điều đó là đúng nhưng không đủ vì đỗ thủ khoa chắc chắn là người học giỏi, đó là chưa kể còn “học tài thi phận”. Nhưng *người tài* là phải phát hiện và thi thoả từ việc làm thiết thực. Học giỏi cũng quý nhưng làm giỏi mới quan trọng.

- Ông nói đúng. Chọn lựa những tài năng trẻ là nghĩ về tương lai, nhưng có nhiều người

tài săn có vẫn chưa được trọng dụng. Thủ tìm hiểu các em đạt Huy chương vàng trong các kỳ thi quốc tế vào thế kỷ trước xem bây giờ họ được sử dụng như thế nào vì thực sự họ là những tài năng trẻ vượt qua biên giới. Đó là chưa kể những người tài ở khắp các nơi chứ không chỉ đón cửa các trường đại học.

- Thì cũng được một vài người giữ vị trí quan trọng, còn thì cũng chỉ làm việc giảng dạy, hoặc ra nước ngoài làm việc.

- Cũng có thể do một số em thỏa mãn, không tiếp tục phấn đấu nhưng có lẽ chủ yếu do không mạnh dạn sử dụng.

- Người tài đã có không dùng cho đích đáng mà cứ trông vào đâu đâu... Chẳng phải đến đời ta đâu, nhớ chuyện xưa khi bàn chuyện người tài, thì đức vua Trần Nhân Tông đã nói một câu nổi tiếng: “Trong nhà có săn của quý, đừng tìm đâu xa”, với quan điểm đó nhà Trần đã tìm được nhiều người tài để bảo vệ Tổ quốc và xây dựng đất nước. Phạm Ngũ Lão, Yết Kiêu, Dã Tượng... đâu có đỡ cùn nhân võ nhưng đều là danh tướng đầy thôi!

Ngày 25/9/2011

## VẼ CỌP

Lại bàn chuyện chọn lựa người tài.

- Thu hút, sử dụng (tạm gọi là “người tài”) thì xem ra cho tới nay mới chỉ căn cứ bằng cấp hoặc qua vài lần tiếp xúc, trao đổi ý kiến gọi là phỏng vấn. Đó cũng là việc làm cần thiết nhưng chưa đủ, thậm chí mới là phần phụ.

- Thế nào là phần chính?

- Nghị quyết Đảng và Nhà nước đều nói: phải xem xét từ hiệu quả công việc.

- Thì ai cũng nói thế nhưng trong hành động lại chưa làm như thế. Đỗ đạt mới là học giỏi; phỏng vấn sắc sảo mới là người thông minh, hoạt bát.

- Người xưa cũng có nhận xét như thế. Đọc sách thấy Mạc Đĩnh Chi đã có lần thưa với vua Trần Minh Tông trong việc chọn lựa, cất nhắc người tài giúp nước. Ông nói: “Vẽ cọp thì vẽ da, làm sao vẽ tới xương được; biết người chỉ biết bề ngoài làm sao biết được trong tâm can. Xin bệ hạ cho thê nghiệm”.

- Đúng rồi, với những người học giỏi và thông minh cũng phải thề nghiệm trong thực tế. Không phải đưa về cơ sở qua loa để “tráng cái bằng thực tiễn” cho đẹp lý lịch. Phải qua thực tiễn mà đánh giá “xương” của họ có cứng cáp, có vững vàng trước khó khăn, hiểm nguy hay không, để biết tấm lòng của họ có vì nước vì dân hay không, mà đánh giá cho chính xác.

*Ngày 02/10/2011*

## VUI VÀ BUỒN

- Chưa kịp vui đã lại buồn ông ạ!
- Chuyện gì mà phúc tạp, mà mâu thuẫn thế?
- Cũng là chia sẻ với giáo sư Hoàng Tụy thôi. Vui và rất vui chứ. Chỉ riêng chuyện toán học thôi, sau chuyện vui về giáo sư Ngô Bảo Châu nhận giải thưởng lớn coi như Nôben toán học lại đến giáo sư Hoàng Tụy mới được Đại hội “tối ưu” toàn thế giới lần thứ hai trao giải lần đầu về “tối ưu toàn cục”, công nhận “lát cắt Tụy” trong kho tàng môn học này của thế giới. Mừng khi có những nhà khoa học Việt Nam được thế giới công nhận về sáng tạo hàng đầu. Thế là vui, là mừng chứ!
- Mình không hiểu lắm về môn học này nhưng chắc thế giới người ta đánh giá không thể sai, chúng tôi Việt Nam mình đâu thiếu người tài, có người tài ở tầm thế giới.
- Theo báo chí thì giáo sư lại tâm sự với những người đến chúc mừng, thấy không vui vì môn học mà ở Việt Nam ta có người đứng hàng đầu thì tương lai lại không sáng sủa,

trong khi đó ở một nước láng giềng to lớn chưa có ai được vinh dự đó nhưng môn học này ở nước họ lại đang ở hàng đầu thế giới. Nghe giáo sư nói, cụ cố gắng xây dựng nhưng thất bại.

- Thủ hỏi vì sao?

- Phải là người có trách nhiệm mới có thể trả lời câu hỏi này. Có thể vì chưa hiểu biết về tầm quan trọng của môn khoa học này cho nên chưa quan tâm, cũng có thể còn do ghen ăn tức ở là cái bệnh hay có của không ít vị trong giới trí thức nước nhà?

- Cũng có thể như thế nhưng đừng đoán mò. Chỉ biết rằng, người tài có sẵn bị bỏ phí, không giúp đỡ mà cứ tìm ở đâu đâu.

- Ông nói có lý đấy, chẳng phải chuyện “lát cắt” của cụ Tụy, chuyện toán học mà còn nhiều chuyện ở nhiều lĩnh vực như thế. Lãng phí người tài là một trong những lãng phí lớn nhất. Cho nên nghe chuyện thì vừa vui lại vừa thấy buồn.

Ngày 09/10/2011

## ĐẲNG CẤP?

Trên thế giới người ta có các cơ quan chuyên xếp hạng các quốc gia theo một tiêu chí nào đó trong từng năm, việc đó cũng quan trọng, song lại có thể nhanh chóng thay đổi. Nhưng khi người ta nói tới đẳng cấp thì sự hơn kém đã ở một tầm nào đó, phải cố gắng một thời gian trong sự cạnh tranh khốc liệt mới có thể nhích lên từng bậc.

Sự đánh giá nào cũng là chủ quan, đó là chưa kể các tiêu chí để đánh giá khác nhau, cho nên sự thiếu chính xác hoặc không vừa lòng nước này nước khác, địa phương này địa phương khác cũng là điều dễ hiểu. Song, cho dù không hài lòng, những người lãnh đạo, quản lý hoặc người dân nào cũng rất quan tâm việc đánh giá đó khi nó được công bố. Do đó một ông nói với bạn:

- Này ông ơi họ đánh giá nước mình này!
- Họ đánh giá chuyện gì?
- Đây, ông xem, Tổ chức M.C đánh giá sự “ăn chơi” của quý vị nước mình vượt cả Hàn Quốc và Hồng Công, ghê chưa!

- Thật ra họ không có ý khen ngợi hoặc bôi nhọ ai mà chỉ để khảo sát thị trường tiêu thụ các mặt hàng tiêu dùng cao cấp để định hướng kinh doanh, cho nên có nhiều khả năng chính xác đây!

Nghe thế, một ông nói:

“Tôi chưa có dịp hiểu biết kỹ xem dân các nước đó tiêu dùng như thế nào nhưng chỉ biết họ là những nước giàu còn ta là nước mới vượt qua mức nghèo. Cho nên nước ta là nước nghèo nhưng lại ăn chơi vượt cả nước giàu, biểu hiện sự phô trương lố bịch”. Nhưng đây mới là sự đánh giá trong một vài năm, có thể sửa chữa, thay đổi, chứ để thành đẳng cấp của nước nghèo nhưng có đẳng cấp phung phí vượt nước giàu, trở thành một thứ văn hóa trọc phú rất đáng xấu hổ, khó có thể đóng góp tốt cho đất nước trở thành quốc gia giàu mạnh.

Ngày 15/10/2011

## **SAO ÔNG ĐÓN TO THẾ!**

Anh ấy là lãnh đạo một tỉnh miền núi xa xôi nhưng gia đình vẫn ở đồng bằng cho nên thỉnh thoảng nhân chuyến công tác cũng vòng vèo tạt qua. Một hôm gặp lại bạn cũ ở địa phương, họ hỏi anh:

- Bạn mình xem trên tivi thấy hôm đón đồng chí X, đồng chí Y... địa phương cậu tổ chức rất hoành tráng, nhưng vì sao lại tổ chức đón to thế?

- Các cậu thông cảm cho đồng bào miền núi. Lâu lâu mới gặp được lãnh đạo Trung ương cho nên ai cũng muốn nhìn mặt?

- Nhưng đồng chí X, đồng chí Y không phải nguyên thủ quốc gia, cũng không phải người có công lớn gắn bó với chiến khu. Mà địa phương cậu chúng mình cũng biết. Nhìn trên tivi và nghe nhà báo giới thiệu thì bọn mình đoán có lẽ đồng bào phải đi hàng chục cây số để đến địa điểm đón!

Có những lời không tiện nói ra công khai nhưng họ rỉ tai nhau: “Một ông phụ trách tổ chức, một ông phụ trách đầu tư. Ghế và Tiền nó to chứ không phải các ông ấy to”.

*Ngày 15/10/2011*

## **ÔNG CÓ LÀ “ĐẠI BIỂU BƯU ĐIỆN” HAY KHÔNG?**

Ông ta vừa được dân bầu là đại biểu nhân dân. May anh bạn đến chúc mừng. Nhưng lại có người hỏi một câu làm ông ngỡ ngàng: “Ông có là “đại biểu bưu điện” hay không?”. Ông vội trả lời: “Mình có phải ở ngành bưu điện đâu, mà đâu biết gì về ngành này mà Hội đồng phân công”.

Nghe ông trả lời thật thà thế thì mọi người cười âm lên, cho nên ông vội nói: “Mình nói thật đấy”. Nghe thế mọi người lại càng cười to.

Thế rồi mọi người kể lại cho ông về tâm sự của một ông nghị khóa trước: “Tôi xin lỗi bà con, trong khóa vừa rồi tôi đã nhận được một số kiến nghị và một số khiếu kiện của bà con, tôi đều gửi tới các cơ quan có thẩm quyền thì 80% số thư không được trả lời, số 20% còn lại chỉ được giấy báo nhận được thư, cho nên với việc này tôi không hơn gì anh bưu tá của bưu điện”.

Nghe thế, bà con cũng thông cảm cho ông, nhưng cũng trách ông ta không làm tròn nhiệm vụ và tiếc lá phiếu của mình đã ủy nhiệm cho ông thay mặt. Tất nhiên ai cũng hiểu rằng không phải kiến nghị nào cũng đúng, không phải việc thưa kiện nào cũng chính xác, chỉ mong ông truy xét đến nơi, đúng sai thế nào cho dân biết.

Nghe thế ông mới vỡ lẽ ra và hứa trong nhiệm kỳ này ông không là người bưu tá mà là đại biểu nhân dân thật sự như lời Chủ tịch nước đã nói “xin nhớ lời hứa với cử tri và những gửi gắm của cử tri”. Nhưng dù sao thì cũng vẫn là lời ông hứa, cho nên còn chờ xem.

Ngày 23/10/2011

## **CÔNG KHAI HAY KHÔNG CÔNG KHAI?**

Họ trao đổi ý kiến với nhau chung quanh chuyện công khai hay không công khai những vụ tham nhũng. Một anh bạn nói:

- Vừa rồi có ông nhà báo tham luận chuyện đấu tranh chống tiêu cực, yêu cầu nên công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng các vụ tham nhũng, tiêu cực. Ý kiến đó rất đúng. Nhiều báo đăng lại, hưởng ứng.

- Ý kiến đó là đúng nhưng thực hiện không dễ đâu.

- Có khó khăn gì?

- Cũng có sự can thiệp, chỉ đạo vụ này vụ khác do yêu cầu của cơ quan có cán bộ lãnh đạo tham nhũng vì sợ công bố công khai sẽ làm mất uy tín cơ quan.

- Nhưng Đảng yêu cầu, mà sinh thời Bác Hồ cũng yêu cầu phải công khai mà!

- Tôi cũng nhớ như thế, nhưng ở văn kiện nào, nói có sách mách có chứng thì họ mới chịu.

... Thế là khó rồi, vì ngồi nói chuyện với nhau ai mang theo sách... Hôm sau, anh bạn đến gõ cửa và chỉ cho đoạn văn trong Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương tại Đại hội VI của Đảng: “Cần đưa công khai trên báo, dài hoặc qua các cuộc sinh hoạt của tổ chức đảng và đoàn thể quần chúng những vụ cán bộ, đảng viên, kể cả cán bộ cao cấp, mắc sai lầm nghiêm trọng về phẩm chất. Điều đó chỉ làm tăng lòng tin cậy của nhân dân với Đảng”.

Đọc đoạn văn đó, anh bạn nói: “Hôm qua mình chỉ nhớ mang máng cho nên phải về tìm nhưng những điều quan trọng như thế này thì mình nhớ rất kỹ, chỉ tìm văn kiện để chứng minh với ông mà thôi. Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng từng nói ý đó. Thế mà bây giờ vẫn còn người băn khoăn là thế nào!...”.

Ngày 30/10/2011

## SỨC ÉP?

Gặp ông bạn thân đang công tác ở bộ phận tham gia đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, lấy tình thân ông ta “nở” ngay:

- Vì sao các ông không quyết tâm xử lý trách nhiệm người đứng đầu ở nơi xảy ra tham nhũng, lãng phí nghiêm trọng?

- Nói cho công bằng thì không phải không làm gì, có số liệu đã báo cáo Quốc hội hẳn hoi đấy thôi!

- Tôi cũng được đọc báo cáo đó nhưng với số lượng thì chưa tương xứng, với con người thì chỉ toàn loại “tép riu”, cao lăm là mấy con “tôm gạo” thì đe nẹt được ai!

- Khó lăm ông ơi!

- Có nghị quyết trung ương, nghị quyết đại hội, rồi có luật hỗ trợ mà còn kêu khó thì thế nào mới dễ!

- Đúng là có nghị quyết, có luật nhưng khó là xử lý các trường hợp cụ thể.....

- Thủ nói xem khó chỗ nào?

- Đây nhá: Đã là người đứng đầu thì có chức tước, cơ quan càng to thì chức tước người đứng đầu càng to. Đã là người đứng đầu một cơ quan thì có nhiều mối quan hệ với cấp trên, đồng cấp và cấp dưới, “động một người thường là phải động một dây” cho nên bóc tách không đơn giản, phải chịu nhiều sức ép lăm...

- Ông không nói thì tôi cũng biết đến các sức ép nặng nề với sự trung thực khi thực thi kỷ luật và pháp luật, nhưng là bạn bè, ông cho phép tôi hỏi thẳng nhưng không muốn ông trả lời rồi mắc tội nói dối bạn: “Ông có tính đến sức ép nặng nề nhất từ cái ghế của ông không?”.

Ngày 06/11/2011

## **LIÊN KẾT DỌC, NGANG**

Anh bạn công tác ở cơ quan được trao một nhiệm vụ tham gia đấu tranh chống tham nhũng là công việc rất quan trọng và là nỗi bức xúc của nhân dân. Ai cũng biết công việc đó có nhiều khó khăn, nhưng gần đây anh nói “ngày càng khó khăn”. Tưởng anh ta tìm cách đề cao công việc của mình cho nên có người hỏi anh:

- Ta đã chống tuy chưa đạt yêu cầu nhưng ít nhất cũng lôi ra được một số vụ, chắc rằng kẻ tham lam cũng “chòn chọn”, nhưng sao ông lại nói càng khó khăn?

- Tôi nói “càng khó khăn” là có cơ sở thực tiễn đấy. Ông nói kẻ tham nhũng “chòn chọn” là chủ quan; lòng tham không có đáy cho nên hành động tham nhũng ngày càng trắng trợn hơn và tìm cách chống phá quyết liệt hơn. Kẻ tham nhũng bây giờ có kiến thức hơn cho nên phải có kiến thức chuyên môn vững mới có thể bóc tách được các hành động xảo trá của nó. Rồi, người tham nhũng thường có chức vụ cao

hơn cho nên không chỉ chống lại bằng cơ bắp mà bằng cả thế lực. Cho nên khó là thế, đấu tranh bây giờ bên cạnh dũng khí, bản lĩnh còn phải có kiến thức nữa.

- Gần đây tôi nghe nói chúng có “sự liên kết dọc, liên kết ngang” là thế nào?

- Đây, tôi vừa nói rồi. “Liên kết dọc” là liên kết trên dưới; trên có kẻ đỡ, dưới có người che. Còn “liên kết ngang” là liên kết đồng cấp, cùng chung lợi ích ăn chia. Cho nên phải chịu nhiều sức ép và công phu để bóc tách, để lấn tới bọn ăn cắp.

- Thế chịu à?

- Chịu thế nào được. Chúng có liên kết dọc, ngang thì mình cũng liên kết dọc, ngang. Khi trên dưới đồng lòng, quyết tâm, nhân dân là tai mắt ủng hộ, tất cả liên kết lại thì lực lượng đấu tranh rất mạnh. Chỉ sợ liên kết của mình lỏng lẻo hơn chúng thì lúc đó mới khó khăn!

*Ngày 13/11/2011*

## **THUẬT NGỮ MỚI**

Anh bạn chỉ là nhà báo, đã có bằng cử nhân kinh tế, nhưng anh nói với tôi rằng bây giờ có nhiều thuật ngữ kinh tế mà anh phải đi hỏi mới biết.

Tôi nói: Đó cũng là lẽ thường tình vì nghề nghiệp ngày càng phát triển phải có ngôn ngữ mới mô tả, nhưng tôi vẫn hỏi anh: “Thuật ngữ gì mới mà cứ nhân kinh tế như cậu không hiểu?”. Anh nói, chẳng hạn gần đây có từ: “Chi phí không chính thức”, đó là chi phí gì? Có thể sau khi làm dự toán thì có chi phí phát sinh, nhưng chi phí nào cũng được trình bày, cũng chính thức, việc có công nhận hay không lại là việc khác.

Tôi biết anh là nhà báo sát cuộc sống, hỏi để tìm các lời giải thích khác nhau mà thôi. Theo tôi hiểu thì không chính thức nghĩa là trong hệ thống danh mục thống kê kế toán không có khoản mục nào như thế nhưng trong thực tế vẫn phải chi. Có người còn gọi đó là chi phí “bô trơn”. Nói là không chính thức còn vì có trường hợp không nhất thiết phải chi. Theo điều tra của cơ quan có thẩm quyền, cho dù đã cải cách

hành chính thì vẫn còn 68% doanh nghiệp phải chi “các khoản chi không chính thức”, “chi bôi trơn”. Thực chất là một thứ tham ô, hối lộ.

- Nhưng đó là các khoản chi gì?
- Có mà trời tính được, có trăm thứ chi bôi trơn.
- Sao lại không thống kê được?
- Thế mới gọi là không chính thức, nơi có nơi không, nơi nhiều nơi ít.
- Nếu không thống kê chính thức thì mình thử tính xem là những khoản nào?
- Vô số kiểu: Lót tay để xét duyệt dự án; lót tay để trúng thầu; lót tay để xét duyệt nhanh; lót tay qua cửa hải quan, lót tay để “xét duyệt các khoản lót tay”;... cho tới lót tay cho xe chạy trên đường nhà nước như tiền mãi lộ của “thảo khấu” mặc sắc phục. Có khoản một triệu đôla Mỹ, có khoản nhiều lần 500.000 đồng Việt Nam, có khoản nộp ở bàn giấy, có khoản túi tay trên đường... tính thế nào được.

- Ông nhà báo trên “Bàn góp sự đời” lần đầu đã ghi lại trên giấy trắng mực đen từ “bôi trơn” trong cửa miệng dân gian thật đúng... Không có đâu mỡ bằng phong bì để “bôi trơn” thì mọi thứ đều trì trệ! Thực sự việc đó đã và đang làm hư hỏng con người, doanh nghiệp không thể tính toán nổi.

Ngày 27/11/2011

## TRĂM KIẾU LỢI DỤNG

- Báo chí đưa tin rộ lên mấy trường hợp quan chức gửi giấy mời dự đám cưới của con lại ghi trên phong bì tên bố và cơ quan của bố, toàn là những cơ quan có thể “dọa” người nhận giấy mời, như một sự nhẫn ngầm là “phải đến dự và có phong bì dày dặn”. Mọi người đều hiểu cả, do đó dư luận lên án và cơ quan có thẩm quyền đã yêu cầu người gửi giấy mời phải kiểm điểm.

- Cũng là căn bệnh trực lợi đã xảy ra thường xuyên. Cũng chẳng phải chỉ có đám cưới con các ông bà có uy quyền trong bộ máy nhà nước đâu. Mình cũng đã từng được dự đám cưới con một ông tổng giám đốc doanh nghiệp nhà nước, tổ chức ở “ba miền” (Hà Nội, Đà Nẵng, Thành phố Hồ Chí Minh), vì nơi nào cũng có chi nhánh của Tổng Công ty và bạn hàng, gọi là cho vợ chồng cháu làm quen với các cô, các chú, nhưng thực ra là để thu phong bì!

- Cũng chẳng phải chỉ riêng việc “Hỷ”; họ còn lợi dụng cả việc “Hiếu” để thu tiền. Một cụ ông hoặc cụ bà đã quy tiên, đăng Tin buồn trên báo và phát trên truyền hình còn ghi rõ là “thân phụ hoặc thân mẫu” của một ông có vị trí quan trọng ở địa phương hay trung ương, thế là ùn ùn kéo đến viếng, phải xếp hàng rất dài, chờ rất lâu mới được thắp hương viếng cụ. Không chỉ có phong bì nặng tiền, ghi tên tuổi đàng hoàng mà thủ trưởng cơ quan cũng cố có mặt để chia buồn cùng gia chủ, nhưng quan trọng là để chứng tỏ “Hôm đó chúng em cũng có mặt đưa cụ ra nghĩa trang!”.

Ngày 11/12/2011

## **ĐỐT ĐUỐC VÀ ÚP NƠM**

Họ trao đổi ý kiến với nhau. Một ông nói:

- Nay giờ có những từ rất lạ, khác xa thời mình, cho nên nghe mà phải nghĩ mãi mới hiểu.

- Thì có gì lạ. Ngôn ngữ luôn luôn phát triển. Chỉ có điều, từ mới nào ra đời đều có lý do trong thực tế của nó cho nên phải động não mà tìm hiểu. Nhưng có chuyện gì thế?

- Thì cũng là chuyện tìm kiếm, chọn lựa người đại diện trong các dịp bầu cử.

- Lại chuyện “Đốt đuốc đi tìm” mà Cố Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh đã từng nói. Nghĩa là không chuẩn bị, bồi dưỡng, chọn lựa, đến kỳ bầu cử mới đốt đuốc đi tìm chứ gì!?

- Chuyện đó thì ai cũng nhớ, nhưng gần đây có từ mới trong phát biểu của một vị đại biểu Quốc hội trên diễn đàn, được báo chí đăng lại.

- Từ gì thế?

- Ông ấy nói, tìm kiếm cán bộ trong các cơ quan bây giờ làm theo kiểu “Úp nơm”.

- Thế nghĩa là gì?

- Sao ông chậm hiểu thế! “Đốt đuốc đi tìm” thì còn thấy mặt người, còn thấy chân ai sạch hay bê bùn đất. Còn “Úp nơm” thì úp hú họa gắp chǎng hay chó miẽn hợp cơ cấu, người đi úp nơm có nhìn thấy gì đâu, may mắn thì vớ được con cá sộp, chǎng may thì vớ được con cá đuôi cờ cho mèo ăn nó cũng chê.

- Thì người úp nơm tuy không nhìn thấy cá nhưng có thể thấy “tăm” mà đoán chú ông!

- Cũng là sự đoán mò, có con cá nhỏ mà sủi tăm như cá chép cho nên úp nhầm; tôi đã đi úp nơm ở ao làng cho nên tôi biết. Úp mười lần may ra được một.

- Chắc cũng chỉ là nói ví von ác khẩu thôi ông ạ, nhưng rồi cũng dè chừng vì như ông nói, từ mới nào cũng phản ánh một phần thực tế!

Ngày 01/01/2012

## VÌ SAO HỌ CÒN E NGẠI ÔNG?

Cũng phải xác nhận ông ta là người trong sạch. Họ cũng không biết kỹ về ông, nhưng thấy mấy doanh nghiệp “phàn nàn” là trong dịp lễ Tết, đi biếu quà ông thật khó, xin đến nhà ông để “tâm sự” thì ông một mực từ chối khéo “có việc gì thì đến cơ quan, còn ở nhà thì cho phép mình để thời gian cho gia đình”. Cứ nghe thế cũng đã tin được ông phần nào. Vợ con ông cũng là người nghiêm túc, “tìm cách đi đường vòng tập kích vào hậu phương ông” nhưng vợ ông tiếp khách thân mật xong quyết không bàn chuyện công và cũng kiên quyết không nhận quà, chỉ nhẹ nhàng nói “ông nhà tôi không cho nhận”... Cứ nghe thế cũng đủ thấy ông là người lãnh đạo biết giữ gìn và giáo dục gia đình giữ gìn. Trong tình hình hiện nay, được người như ông cũng đáng quý nhưng nhiều người vẫn chưa bằng lòng về ông.

Vì sao?

Họ cho rằng, ông là người lãnh đạo một ngành, nhưng ngành của ông lại có nhiều

tai tiếng, xảy ra một số vụ bê bối, tiêu cực, có vụ nghiêm trọng, không được giải quyết đến nơi đến chốn. Là người đứng đầu ông không thể trốn trách nhiệm; nghị quyết của Đảng không chỉ nêu trách nhiệm mà còn yêu cầu xử lý trách nhiệm của người đứng đầu khi để cơ quan xảy ra tiêu cực nghiêm trọng. Khi bỏ phiếu đánh giá tín nhiệm thì mức tín nhiệm của ông với cơ quan khá thấp. Có người nói: “Sao không công bằng với ông, một con người trong sạch?”. Nhưng nhiều người lại nói họ công bằng, vì đánh giá về ông là đánh giá về người chỉ huy chứ không phải là thành viên bình thường, mà người chỉ huy có trách nhiệm cao nhất là bảo đảm cho cả đơn vị hoàn thành nhiệm vụ, đánh thắng chứ không chỉ cá nhân người chỉ huy dũng cảm.

Ông trong sạch thì đúng rồi; người lãnh đạo trong sạch có điều kiện làm gương và kiểm tra công việc của mọi người trong tổ chức. Cũng không có chứng cứ việc ông tư túi mà bao che nhưng vì ông nể nang, ngại va chạm, không đấu tranh và xử lý quyết liệt với những người tiêu cực. Do đó cũng không thể nói ông đã làm tròn trách nhiệm của người chỉ huy. Người xưa từng nói: Dùng được người quân tử thì người quân tử tìm đến, còn dung

túng một kẻ tiêu nhân thì tiêu nhân sẽ sinh sôi như dời bọ.

Chính vì thế mà nhiều người quý ông nhưng chưa bằng lòng và có phần e ngại về ông. Thật sự ông là người trong sạch nhưng chưa phải là chiến sĩ đấu tranh cho sự trong sạch của cơ quan và xã hội cho nên không thể là người chỉ huy, lãnh đạo.

*Ngày 10/01/2012*

## BĂN KHOĂN CHUYỆN RỚT HẠNG

Đọc bảng xếp hạng của Diễn đàn kinh tế thế giới, anh bạn rất băn khoăn:

- Thế là năm nay nước mình tụt mất sáu bậc so với năm ngoái mà lại tụt sáu bậc về “xếp hạng cạnh tranh” là nội dung phấn đấu quan trọng hàng đầu trong thời buổi hội nhập quốc tế, buồn quá!

- Nếu ai cũng biết buồn để cố gắng hơn lên thì cũng là điều tích cực, chỉ sợ tìm cách che giấu để “rung đùi” với thành tích ảo!

- Nhưng mình làm việc ở cơ quan tổng hợp cho nên mình có phần băn khoăn, vì thấy các doanh nghiệp và cơ quan hành chính đều cố gắng, cho nên đọc tin này chắc anh chị em rất buồn.

- Thì có ai phủ nhận những cố gắng của họ đâu. Nếu so sánh với năm ngoái thì năm nay có tiến bộ, nhưng khi “xếp hạng cạnh tranh” thì phải so với các nước, trước hết là những nước chung quanh ta. Mình cố gắng, có thành tích, nhưng nhiều nước cố gắng hơn và có

thành tích cao hơn cho nên “xếp bậc cạnh tranh” họ cao hơn, có gì mà băn khoăn.

- Cũng phải thôi, thời buổi hội nhập quốc tế thì phải so sánh trên thương trường toàn cầu chứ!

- Cũng nên bỏ cái bệnh thành tích đi, cứ cố “làm xiếc” các con số rồi đánh giá thắng lợi, tìm cách thổi phồng thành tích, làm yên lòng cấp trên và củng tri bằng khái niệm mù mờ “trong ngưỡng an toàn” thì có ngày hụt hẫng lớn như tình hình đang diễn ra.

- Thì ông cha đã nói: “Ở nhà nhất mẹ nhì con; Ra đường lăm kẻ còn giòn hơn ta!”. Phải “ra đường” và trung thực mà đánh giá, so sánh cho chính xác.

Ngày 05/02/2012

## **LÀM SAO ĐẾN ĐƯỢC TAY NGƯỜI NGHÈO!**

Trong thời buổi lạm phát, nhiều người đều nghĩ tới đời sống của người nghèo và rất hoan nghênh những chủ trương phụ cấp để bù đắp cho bà con có khó khăn.

Sôi nổi bàn chuyện này họ lại bàn tới chủ trương làm và bán nhà cho những người thu nhập thấp. Một ông khơi mào câu chuyện:

- Trong cuộc đời con người, ai cũng lo chõ chui ra chui vào; quan tâm tới chõ ở cho người nghèo là chủ trương đúng đắn đầy tính nhân văn, nhưng xem ra khó thực hiện các ông ạ!

- Đã là người thu nhập thấp thì lấy đâu ra mấy trăm triệu đồng để mua nhà, chắc chắn bằng cách này hay cách khác rồi cũng lọt vào tay mấy ông có thu nhập cao thôi.

- Thì tôi cũng đã nói nhiều lần rồi. Đây, vừa rồi có ông cán bộ cao cấp đã nói lương bộ trưởng tức là người có thu nhập vào loại rất cao thì cũng phải dành dụm vài chục năm mới

mua được căn nhà thu nhập thấp thì người nghèo lấy tiền đâu mà mua? Họ vay tiền mua rồi bán lại kiếm thêm ít tiền nuôi con cũng là điều dễ hiểu.

- Cũng đã có quyết định thu hồi những trường hợp làm sai quy định. Báo cũng đã đăng có trường hợp xử lý nghiêm đấy thôi.

- Theo tôi biết thì cũng mới có một trường hợp, còn những trường hợp ngầm ngầm khác thì ai biết “ma đi ăn cỗ”. Bán sang tay kiểu này thì cả người bán lẫn người mua đều im thin thít, khó mà phát hiện.

- Khó thật. Sự quan tâm tới người nghèo là điều rất đúng, nhưng phải có phương pháp đúng; có nước thực hiện trả góp nhưng người nghèo làm không đủ cơm ăn lấy đâu mà trả góp? Cho nên cần tìm ra cách làm đúng thì sự ưu đãi mới đến được tay người nghèo, ngay khoản tiền trợ cấp cho đồng bào bị thiệt hại bão lũ cũng bị ăn chặn nữa là cái nhả!

*Ngày 12/02/2012*

## KIỂM LÂM VÀ LÂM TẶC

Với rừng chúng ta có tổ chức kiểm lâm là cơ quan kiểm soát và bảo vệ rừng, lại có “lâm tặc” là những bọn chuyên phá rừng; xem ra hai lực lượng này đối chơi nhau vì người giữ, kẻ cướp phá. Cho nên có bọn lâm tặc hung hăn đe dọa, thậm chí dùng dao, súng tấn công anh em trong đơn vị kiểm lâm.

- Nhưng lại có một số người trong lực lượng kiểm lâm thông đồng, ăn chia với lâm tặc. Khi lâm tặc thông đồng được với kiểm lâm thoái hóa thì mọi việc phá rừng đều trót lọt và sức tàn phá rừng rất nhanh. Cũng có khi chính một số người trong lực lượng kiểm lâm lại “đổi vai” thành lâm tặc!

- Thì cũng chẳng riêng gì chuyện kiểm lâm và lâm tặc. Đây ông xem, sinh ra lực lượng bảo vệ là để trông coi, giữ gìn cho cơ quan, đơn vị nhưng không ít vụ trộm cắp lại có sự thông đồng giữa bọn ăn cắp với bảo vệ, có khi chính người bảo vệ lại ăn cắp, ăn trộm. Rồi ai cũng thấy cơ quan lao động, thương binh,

xã hội là tổ chức thực thi các chính sách xã hội nhưng có người phụ trách ở nơi nọ, nơi kia lại cắt xén tiền chính sách, nhận hối lộ trong việc xây dựng nghĩa trang... như báo chí đã đưa tin.

- Sự thoái hóa trong nội bộ làm biến dạng mọi chính sách đúng đắn, thường gây tai họa khó lường.

- Cho nên trao nhiệm vụ cũng cần kiểm soát công việc được trao.

Những tiêu cực từ người trong nội bộ rất nguy hiểm vì họ là người trong cuộc cho nên hiểu mọi ngọn nguồn, đường đi lối lại, những sơ hở của chính sách, dễ gây ra thiệt hại lớn.

Ngày 25/02/2012

## “GÍ ĐIỆN”!

Trong cuộc đấu tranh với những tiêu cực của một đồng chí phụ trách có thể lực trong cơ quan, ông ta là người đấu tranh rất thắng thắn. Không những có tinh thần đấu tranh, mà vì phụ trách một cơ quan quan trọng cho nên ông còn có nhiều chứng cứ. Ông lại cũng ở bộ phận phụ trách cho nên hội đủ những điều kiện để lời nói “có gang có thép”. Do đó, ông tập hợp được không ít người ủng hộ và họ coi ông là chỗ dựa trong cuộc đấu tranh này.

Thế rồi đang hăng hái, tỏ thái độ đấu tranh đến cùng làm rõ phải trái, bỗng thấy ông im lặng, nói lời hòa giải. Anh em cùng chung sức trong cuộc đấu tranh thấy rất khó hiểu, tìm mọi cách để hiểu. Có người thân tình hỏi ông: “Sao cậu lại thế, dũng khí để đâu rồi”. Ông không trả lời nhưng tỏ ra rất buồn, chính vì thế họ lại càng tìm cách tìm hiểu.

Cũng không lâu, có người biết được nguồn cơn. Khi ông ấy biết rõ thì ông ấy cũng lại buồn... Thấy thế mọi người càng gặng hỏi:

- Có gì thì nói cho bọn mình biết với!
- Khổ quá, cậu ta bị “gí điện”.
- Gí điện là thế nào?
- Cậu ta có người thân mắc khuyết điểm, vi phạm luật pháp. Bọn tiêu cực đã dự báo và chuẩn bị sẵn vì chúng có người làm trong cơ quan bảo vệ luật pháp cho nên biết rõ, cho người đến nói thẳng thừng theo kiểu mặc cả ở chỗ: “Nếu ông còn theo đuổi đấu tranh vụ này thì người thân của ông sẽ bị khởi tố!”, nghĩa là “gí điện” với điện thế đủ để cậu ta giật mình. Thế là cậu ta chấp nhận “cho qua” để cứu người thân.

- Thì ra thủ đoạn “gí điện” là thế, bọn tiêu cực thâm hiểm thật! Cho nên nếu thẳng thắn đấu tranh thì bản thân và gia đình phải không dính bùn!

Ngày 03/3/2012

## NHÂM NGƯỜI, BUÔN NGƯỜI

Trong đời không ai dám nói mình không có lần nhầm lẫn. Thuở đi học có khi chủ quan mà làm nhầm một bài toán. Đến khi lớn có khi tính nhầm một khoản đầu tư gây thiệt hại, có khi ủng hộ nhầm một chủ trương không đúng gây tai họa. Có trăm thứ lý do để giải thích nguyên nhân, có thể do kiến thức kém nhầm mắt quyết liều, có khi do thiếu thận trọng cho nên tưởng rằng đúng nhưng lại sai, có thể do nể nang trong một chuyến đi thăm trót hứa hão rồi quyết định không sáng suốt, và cũng có trường hợp biết là chưa đúng nhưng vì lợi ích riêng tư đủ loại mà quyết...

Nghe bàn chuyện “nhầm”, có ông nói:

- Sự nhầm lẫn nào cũng gây tai hại, nhưng nhiều người nói: Trong một sự nhầm thì *nhầm người là nguy hiểm nhất*, vì khi nhìn không đúng mà đưa một người lên vị trí lãnh đạo, quản lý thì hại cả một cơ nghiệp. Lý do thì cũng có cả trăm thứ, có khi là không

sâu sát, nhưng không ít trường hợp là do phe phái, dòng tộc, lợi ích...

- Ông nói đúng, nhầm người là tai hại nhất, mà *buôn người cũng là lãi nhất*. Ai đó cấm được người của họ hàng, người thân, người cùng phe nhóm vào chân lanh đạo và quản lý thì lợi đủ đường.

- Nay giờ, cái nghề buôn người rất thịnh hành, người làm nghề kinh doanh hàng hóa, tiền tệ... cũng phải buôn người để giành ưu đãi trong kinh doanh và bảo hộ khi gặp khó khăn. Bảo kê bây giờ không chỉ có mấy bọn xã hội đen ăn mặc hầm hố, cầm dao, mã tấu mà là người ăn mặc đàng hoàng, ngồi ghế bành múa bút mới là  *bảo kê hiện đại!*

Ngày 04/3/2012

## VẤY BÙN

Ai cũng biết cậu ta tiêu cực, chuyện gì cũng tìm cách “ăn”, việc to việc nhỏ đều tìm cách “đeo”. Nhưng nhiều người trong cơ quan thấy cậu ta cũng là người “biết trước biết sau”. Có chút “lợi lộc” đều chia phần cho một số người, có một hai khoản thầu béo bở thì tìm cách “cưa đôi, cưa ba” cho một số người trong cơ quan cùng hưởng. Đây là với đồng nghiệp, còn với “sếp lớn, sếp nhỏ” anh ta đều chu toàn trong các phong bì nặng tình trong các ngày lễ lạt. Nhưng có điều cậu ta rất “hồn nhiên”, có những chuyện đáng lẽ phải giấu kín thì cậu ta cứ bô bô cho mọi người biết như chuyện chia lợi lộc; ngay cả chuyện tế nhị như giá trị quà biếu sếp thì cậu ta cũng rỉ tai cho một số người biết. Thấy chuyện lạ lùng đó, có người nhận ra, nói ngay:

- Cậu ta rất “cáo”, khi lên vân chuẩn bị đường xuống, khi đứng vân chuẩn bị lúc vấp ngã.

- Thế là thế nào?

- Cậu ta đang tìm cách “vẩy bùn”. Hãy chờ xem!

Cũng chẳng phải đợi lâu, cái kim bọc để lâu ngày cũng lòi ra. Những hành vi tiêu cực của cậu ta vỡ lở. Phát hiện ra tiêu cực của cậu ta lại từ cơ quan thanh tra qua xem xét đơn tố cáo của một đơn vị kinh doanh. Những việc đó, anh em trong cơ quan đều biết nhưng họ lờ tịt.

Với sếp thì đã bị chiếc phong bì to nhỏ che mắt và nhiều người cũng biết những phong bì quá mức tình cảm của cậu ta đều từ nguồn lợi bất chính.

Còn với không ít người trong cơ quan thì lặng thinh vì một số không ít người được “ăn chia”, dính bùn.

Khi cơ quan yêu cầu kiểm điểm để lấy ý kiến đánh giá của tập thể thì nhiều người trong cơ quan lại im lặng hoặc phê phán lấy lệ. Khi bỏ phiếu kỷ luật thì đa số phiếu lại đề nghị mức kỷ luật quá nhẹ hoặc chỉ “phê bình nghiêm khắc” qua loa, gây bõ ngõ nhiều người...

- Thủ đoạn “vẩy bùn” của cậu ta thật thâm hiểm và xem ra có hiệu quả!

Ngày 18/3/2012

## VĂN THỰC HIỆN THƯỜNG XUYÊN ĐẤY CHỮ!

Đồng chí đó không chịu khi bị nhận xét là cơ quan, chi bộ của đồng chí thực hiện tự phê bình, phê bình yếu kém vì chi bộ của đồng chí đó nghiêm chỉnh, năm nào cũng thực hiện lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tự phê bình, phê bình, không bỏ năm nào, kỳ họp phê bình và tự phê bình nào cũng làm đầy buổi, không qua loa như một số đơn vị khác.

Hỏi các đồng chí trong chi bộ thì đều được trả lời là đúng như đồng chí bí thư báo cáo. Nhưng được hỏi là làm như thế nào thì họ cũng nói:

- Thì cũng làm như nhiều cơ quan khác.
- Nghĩa là thế nào?
- Mỗi người trình bày bản kiểm điểm của mình rồi mọi người góp ý.
- Thế vụ lấy tiền công ra chia nhau không đúng nguyên tắc thì có nêu ra không và chỉ rõ trách nhiệm do ai? Rồi vụ trưởng, vụ phó mâu

thuẫn nhau mà cả làng đều biết có mang ra phân tích mổ xẻ không?

Nghe hỏi thế mọi người đều ấp úng.

Phải công nhận là cơ sở này đã thường xuyên thực hiện tự phê bình, phê bình theo quy chế, nhưng lại không nghiêm túc, bỏ qua những việc lớn gây mất đoàn kết nội bộ và dư luận xấu trong nhân dân, có việc phạm pháp. Chủ tịch Hồ Chí Minh dặn lại trong Di chúc là “thường xuyên và nghiêm chỉnh thực hiện tự phê bình và phê bình”, cơ sở mới thực hiện “thường xuyên” nhưng không “nghiêm chỉnh” nghĩa là thường xuyên một cách hình thức, không thực chất, không thể gọi là thực hiện Lời dạy của Bác Hồ!

Ngày 26/3/2012

## CHÚC NHAU LÀM GIÀU

Bây giờ những quyển sách hoặc các buổi trao đổi ý kiến về cách làm giàu xem ra đắt khách, đông người dự, người xem. Đã qua rồi cái thời kỳ thị người giàu và lảng tránh các cuộc bàn chuyện làm giàu.

Có ông nói:

- Đảng và Nhà nước ta nêu rõ trong văn kiện: Khuyến khích mọi người làm giàu cho gia đình mình, cho tập thể và cho đất nước.
- Đúng là phải hài hòa các lợi ích, các mục tiêu, nhưng nên nhớ là yêu cầu làm giàu cho gia đình mình được đặt lên trên là mới đây.
- Thế là hợp quy luật, hợp tâm lý, có gì lạ đâu!
- Mới lạ vì nó không giống như trước đây vẫn nói. Trước đây mà nói như bây giờ thì bị quy chụp là mắc chủ nghĩa cá nhân.
- Ngay trong mục tiêu xây dựng đất nước cũng đã nêu rõ rồi còn gì: “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”. Chả đặt “Dân giàu” lên trước là gì!

- Nếu đọc trong văn kiện tại Hội nghị Trung ương lần thứ năm, khóa VIII, từ năm 1998, khi nêu những đức tính con người Việt Nam trong thời kỳ mới đã nhấn mạnh: Lao động chăm chỉ với lương tâm nghề nghiệp, có kỹ thuật, sáng tạo, năng suất cao vì lợi ích bản thân, gia đình, tập thể và xã hội, chẳng đặt lợi ích bản thân, gia đình lên trên là gì!

- Đọc lâu rồi cũng quên đi, cho nên thấy ai nhấn mạnh làm giàu cho cá nhân, cho gia đình là thấy gai.

- Cũng là nếp suy nghĩ cũ đã quá ăn sâu. Nhưng lại nên nhớ là “làm giàu chính đáng” cũng xuất phát từ văn kiện Đảng đấy nhé!

Ngày 31/3/2013

## **NGÂM MIỆNG ĂN TIỀN**

Ông ơi, lại chuyện im lặng!

- Ai mà không nhớ đồng chí cố Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh đã từng phê phán thái độ “im lặng đáng sợ” của người có địa vị không trả lời khi bị phê bình.

- Chuyện này từ hai chục năm trước đó, Bác Hồ cũng từng phê phán thái độ “phớt lờ” của một số cơ quan khi báo chí phê bình.

- Nhưng sự im lặng lần này khác đây, khi đồng chí Tổng Bí thư nói tại Hội nghị toàn quốc triển khai Nghị quyết Trung ương 4, phê phán thái độ “ngậm miệng ăn tiền” trong việc tự phê bình và phê bình.

- Họ “ăn tiền” gì nhỉ?

- Theo tôi hiểu “ăn tiền” trong “ngậm miệng ăn tiền”, không chỉ có nghĩa là nhận tiền để im lặng mà còn có nghĩa là nhận cái lợi nào đó về mình. Cho nên có người nhận tiền hoặc ân huệ để “ngậm miệng” tức là im lặng, không đấu tranh với sai trái, nhưng không ít

người né tránh, chọn thái độ “ngậm miệng”,  
chọn cách yên phận trong canh bạc cơ hội.

- Tôi nhớ có lần đọc thấy nhà bác học Anhxtanh nói đại ý: Tai họa không chỉ từ kẻ xấu mà từ những người im lặng.

- Nói thế thì ông ấy coi thường tác hại của kẻ xấu à?

- Không phải thế đâu. Tôi hiểu ý nhà bác học lối lạc đó cho rằng kẻ xấu cho dù là bộ phận không nhỏ nhưng dù sao cũng là số ít, nhưng người im lặng thấy người đấu tranh chống tiêu cực là đúng cũng không lên tiếng ủng hộ, thấy hành vi tiêu cực sai trái, nhất là ở người có địa vị, không dám mở miệng đấu tranh chỉ “ngậm miệng”, cho nên kẻ xấu dù không nhiều nhưng lại ngang nhiên hoành hành, gây tai họa!

- Xem ra, ông phân tích cũng có lý!

Ngày 01/4/2012

## **VUNG TAY TIẾT KIỆM!**

Trong tình hình mới, Chính phủ tìm mọi cách thắt chặt chi tiêu công. Có người nói, không chỉ thắt chặt mà quan trọng là giám sát để chi tiêu công có hiệu quả, không xảy ra tham ô, lãng phí. Nhưng dù sao việc thắt chặt chi tiêu cũng là một biện pháp, do đó hoan nghênh Chính phủ yêu cầu các nơi cắt giảm chi tiêu, bắt đầu từ các tập đoàn kinh tế nhà nước. Tất nhiên khi có nghị quyết thì phải có hội nghị triển khai và lời bàn ra tán vào lại từ các hội nghị triển khai này. Một ông nói:

- Đọc báo thấy nói lại rất lãng phí trong các cuộc họp triển khai. Mời gì mà đông thế, đủ cả ban ngành và các nhà báo.

- Cũng để mọi người biết “Ta đang tiết kiệm đây!”.

- Mới là định mức sẽ làm chủ đã tiết kiệm được đồng nào đâu mà phô trương?

- Đây là họp “mừng” công bố chủ trương, còn sau khi thực hiện lại họp “mừng” công.

- Lại kéo nhau ra khách sạn 5 sao họp rất tốn phí, khách dự họp còn được tặng quà. Chỉ nghe thế thôi cũng đã không thể tin vào tinh thần, sự thực tâm và hiệu quả tiết kiệm của cơ quan này!

- Nghe nhà báo tường thuật thì vị cấp trên về dự cũng tỏ vẻ khó chịu về sự vung tay quá trán và cái trò phô trương lố bịch này.

- Chỉ khó chịu thôi à! Nếu tôi là vị lãnh đạo đó thì tôi bỏ về thẳng cánh, không chấp nhận hành vi lãng phí, coi thường và thách thức dư luận như vậy!

- Thế cho nên ông mới không bao giờ được cử giữ chân lãnh đạo!

Ngày 03/4/2012

## **ĐẰNG SAU LÀ GÌ?**

- Tin tức về những “vụ cưới” của con m้าย đại gia đang gây xôn xao dư luận.

- Thì cứ gọi là hai đám cưới sao lại gọi là hai “vụ cưới”?

- Đúng là hai đám cưới nhưng là hai vụ việc đang được bàn luận sôi nổi như ông nói cho nên phải gọi là “vụ cưới”.

- Thôi thì cũng tạm ghi nhận, nhưng có nhiều cách phân tích quá!

- Có một “vụ” thì sau đám cưới linh đình, hoành tráng thì chủ chi vỡ nợ, là một thứ chơi sang để chứng tỏ mình không khó khăn, làm yên lòng con nợ?

- Cũng không vụ nào giống vụ nào, không phải ai chơi sang cũng che giấu sự vỡ nợ đâu. Có người chỉ vì giàu nứt đố nổ vách cho nên chơi sang phô cửa, trả cát sê mà ca sĩ Việt kiều tưởng là đùa vì gấp năm lần anh hát ở bên Mỹ, khiếp thật!

- Thôi thì tiền của ai người đó có quyền tiêu, nhưng có người nói “họ vung tiền không

tiếc tay vì không phải tiền làm từ mồ hôi nước mắt!".

- Có lẽ cũng không hẳn như thế, vì xem ra cuộc đời của một số người cũng trải qua trăm đắng nghìn cay, cho nên khi giàu thì cũng tiêu cho thỏa sức, bù những ngày cơ cực.

- Cho dù như thế, nghĩa là không có khuất tất gì trong đồng tiền tiêu pha, nhưng dư luận vẫn cho rằng những người giàu xổi vân hay tiêu tiền kiểu trọc phú, những người có túi tiền to, nhưng cái đầu lại nhỏ, cho dù có làm âm ī, phô trương, đánh bóng tên tuổi nhưng chỉ chuốc sự coi thường của thiên hạ. Trong khi đất nước còn nghèo, nhân dân không ít người còn khó khăn trong mưu sinh thì tiêu dùng kiểu phô trương như thế là không nên. Đúng là của ai thì người đó có quyền chi tiêu, nhưng vẫn phải có văn hóa tiêu dùng, đạo đức tiêu dùng chứ!

Ngày 15/4/2012

## **KHÔNG CHỈ CÓ NỤ CƯỜI**

Ông ta cười và hỏi bạn:

- Ông có đọc thông tin về ông chủ tịch một thành phố phê phán cán bộ “không có nụ cười” chưa?

- Ai trong phòng này mà chẳng đọc tin phê phán rất đúng đó. Thì mọi hôm ông có cười khi nói chuyện đâu, phải chẳng hôm nay nói về chuyện không có nụ cười cho nên ông cười để chứng tỏ mình khác hạng công chức lên mặt khi tiếp dân đang bị phê phán chứ gì?

- Thôi đừng đùa nữa, mình nói chuyện nghiêm túc đấy.

- Ừ thì nghiêm túc. Họ cũng chỉ phê phán một chuyện, chứ người ta nêu cả ba chuyện cơ!

- Đó là những gì?

- Có ông nhà báo viết trên báo Đảng hẳn hoi, về “Ba không”:

Khi tiếp xúc với dân thì mặt lạnh tanh, “không có nụ cười” (là một);

Khi người dân chưa thông suốt muốn trình bày thì không lắng nghe, cũng “không giải thích” (là hai);

Khi trao đổi ý kiến với dân kê cả với người lớn tuổi thì ăn nói chỏng lỏng “không chủ ngữ” (là ba).....

Khi viết thế, ông nhà báo đó còn sơ mìn nói quá theo kiểu “nhà báo nói thêm” cho nên phải dẫn chứng tác giả của nhận xét có tính khái quát về tính hách dịch, coi thường nhân dân của “bộ phận không nhỏ” cán bộ, viên chức, là người có chức trách, là Chủ tịch Hội đồng nhân dân một thành phố lớn, phát biểu công khai trên diễn đàn. Rồi ông ta còn viết: Khi làm sai không ngoéo lời “xin lỗi”; được ai giúp đỡ không mở miệng nói được lời “cảm ơn”.

- Thế là đã nhận ra nhưng lại chậm sửa chữa cho nên ở cả hai thành phố đó “vẫn như cũ”.

- Chỉ tại vẫn là lời khuyên, lời phê phán cho dù nặng nề, chua cay thì cũng vẫn là lời nói gió bay, không dám xử “sợ hết người làm việc”, cho nên cứ nhùng nhăng. Khuyên bảo, học tập mãi rồi, nhưng nếu ai còn xử sự với dân như thế cho thôi việc luôn, chắc sẽ thay đổi.

Ngày 22/4/2012

## MUỢN DANH, MẠO DANH

Đã thấy xuất hiện không ít trường hợp mượn danh, mạo danh để lừa bịp.

Mượn danh được hiểu là “khoác áo” người có uy tín, có quyền thế để dọa nạt, lừa bịp như kiểu “Tôi quen anh này, anh kia”, “Tôi là con cháu ông A, ông B, có thể giúp ông việc này, việc khác”. Có khi là thật, có khi là bịa.

Còn mạo danh nghĩa là tráng trộn nhận vơ, khoe khoang chức vụ này nọ có thể giúp đỡ việc này, việc khác, cũng là để dọa nạt, lừa bịp.

Người được mượn danh, mạo danh để lừa bịp thường là những người có quyền lực, có quan hệ rộng có khả năng tác động tới những người có quyền bắt, quyền tha, quyền cho, quyền cấm... Xem ra nhà báo cũng thỉnh thoảng được mượn danh, mạo danh vì hình như có người do quan hệ công tác cũng quen biết rộng để tác động tới người này người khác trong bộ máy quyền lực để họ quyết định những việc có khi không chính đáng.

Vì sợ “cái danh” của những người có quyền thế, cho nên bọn mượn danh, mạo danh mới có đất hoạt động. Đã có một số trường hợp mượn danh, mạo danh bị lột trần, xử phạt, được thông tin công khai, nhưng vẫn có người tin vào một số kẻ mượn danh, mạo danh, không chỉ vì bọn lừa đảo khéo léo che giấu, lừa bịp mà còn vì một số người làm ăn không đàng hoàng, không đủ khả năng đi con đường chính, tìm cách đi ngang về tắt nhờ bọn cường đạo chỉ đường cho nên mắc mưu. Có người nói: đất hoạt động của kẻ lừa đảo xem ra là nơi quyền lực vào tay kẻ tham, người dốt.

Ngày 29/4/2012

## CHẮNG LẼ NGUYỄN TRÃI KHÔNG LÀ TRÍ THỨC?

Họ vốn không phải người khoe khoang nhưng người ta vẫn thường gọi họ là trí thức, vì có vị mới được phong phó giáo sư, có vị có bằng phó tiến sĩ rồi bỗng trở thành tiến sĩ. Cho nên họ quan tâm đến chuyện bàn về trí thức cũng là điều dễ hiểu.

Bàn về trí thức thì phải định nghĩa để xác định trí thức là những ai. Rồi cũng thấy, đó là lớp người lao động trí óc, có học vấn cao về lĩnh vực chuyên môn nhất định, có năng lực tư duy độc lập, sáng tạo, có sức lan tỏa xã hội... Tuy có thể còn bàn thêm nhưng hãy tạm bằng lòng với định nghĩa đó. Nhưng có chuyện tranh luận lùm xùm về trách nhiệm phản biện xã hội của trí thức.

- Là trí thức phải có tư duy phản biện?
- Điều đó thì đúng vì phải hoài nghi thì mới có thể sáng tạo. Trách nhiệm phản biện là của mọi người, trong đó có vai trò quan trọng của trí thức.

- Thì đúng rồi. Nhưng có ông lại nói không phản biện xã hội (như ông ta và một số bạn của ông ta) thì không phải là trí thức, nói thế lại không đúng thực tế!

- Cứ theo như ý ông ta thì, như có người nói, Nguyễn Trãi, mưu sĩ của nghĩa quân Lam Sơn, tác giả *Bình Ngô đại cáo*, hết lòng vì nước vì dân, cùng Lê Lợi đánh quân xâm lược nhưng không thấy sử chép tiên sinh tham gia phản biện xã hội cho nên cũng không được coi là trí thức hay sao?

- Rồi các giáo sư nổi tiếng ở nước ta như Trần Đại Nghĩa, Trần Hữu Tước, Lương Định Của... và có khi cả các nhà bác học lớn của loài người như Niutơn, Эдисон... không khéo cũng bị ông ấy loại ra khỏi hàng ngũ trí thức!

- Ôi dào, ai cũng hiểu lò mò đằng sau cái định nghĩa đó. Thôi thì chúng ta cũng “phản biện” lại ý kiến hẹp hòi, biệt phái của ông ấy để tỏ ra ta cũng là trí thức đích thực!

Ngày 13/5/2012

## CÁI CHÂN, CÁI ĐẦU

- Gần đây khi bàn về sự trong sáng của tiếng Việt, có tác giả đã không bằng lòng với cách nói tắt nhiều khi không chính xác, chẳng hạn “người con gái đẹp” thì lại gọi là “chân dài”. Người đẹp đâu chỉ có chân, còn khuôn mặt, còn vòng nẹp vòng kia, cho nên nói “chân dài” là chưa đủ tiêu chuẩn Đẹp về hình thể và xem ra có phần không tôn trọng.

- Nhưng chân dài cũng là phần quan trọng, có người đủ chuẩn các vòng nhưng chân ngắn thì cũng bị chê đấy thôi, cho nên “chân dài” là một tiêu chuẩn quan trọng đấy ông ạ!

- Còn nhớ một tờ báo của những năm 80 hỏi một cô người mẫu “Em coi trọng nhất cái gì?”, cô ta hồn nhiên trả lời “Em coi trọng nhất cái chân”, thế là bị phê phán, cho rằng giáo dục lớp trẻ mà hướng các cháu coi trọng cái chân hơn cái đầu thì xã hội xuống cấp văn hóa là phải.

- Thực ra lời phê phán đó có phần nặng nề, vì người ta nói tới người mẫu chứ có phải nói về mọi người đâu.

- Nhưng có là người mẫu thì cũng phải coi trọng cả cái đầu chứ, cứ xem các cuộc thi hoa hậu, hoa khôi mà xem, các người đẹp thi nhau biểu diễn đủ loại trang phục “thiếu vải”, đến phần thi ứng xử thì chứng tỏ kém kiến thức. Cái chân thì dài, cái đầu thì bé, cho dù giá cao thì cũng để làm cảnh mà thôi.

*Ngày 16/5/2012*

## HƯ HỎNG, BIẾN CHẤT

- Có người đã công bố bức thư của cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng gửi Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII góp ý việc chuẩn bị Hội nghị Trung ương 6 (lần 2) năm 1999 về “Mấy vấn đề cơ bản và cấp bách về xây dựng Đảng”, thấy Cụ rất tâm huyết và rất sáng suốt, ngày nay đọc lại vẫn thấy đúng.

- Tôi cũng được đọc, thấy Cụ nói về sự hư hỏng của nhiều cán bộ, viên chức mà ngày nay ta nói là suy thoái.

- Thế có gì khác không?

- Theo ý tôi thì cũng có khác đấy. Cụ nói hư hỏng là nói từ thuần Việt, còn suy thoái là nói chữ theo từ Hán - Việt. Tuy nhiên, theo tôi hiểu thì suy thoái là sự sút kém, còn hư hỏng xem ra nặng hơn. Người ta thường hiểu *hở* là có tật xấu, có khiếm khuyết; còn *hỏng* là không đạt chuẩn, không dùng được. Đã hỏng thì làm sao còn dùng được. Cho nên hư hỏng là có tật xấu đến mức không dùng được, thế là rất nặng. Tôi hiểu như thế không biết có đúng không?

- Thì cũng tạm ghi nhận cách hiểu của ông, nhưng xem ra có nhiều loại hư hỏng. Hỗng hóc nhẹ thì có thể sửa chữa mà dùng nhưng hỏng nặng, hỏng liên tiếp thì phải thay, phải bỏ. Trèo lên xe đã hỏng mà cố dán ga thì có ngày mất mạng.

- Ông nói cũng có lý, nhưng ông ơi, Đảng không chỉ nói một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên “suy thoái” đâu mà còn nói “thoái hóa, biến chất” đấy. Thoái hóa là teo đi, mất chức năng, tác dụng của cán bộ, đảng viên, còn “biến chất” thì còn nguy hơn nhiều khi biến từ địa vị “đầy tớ” như Bác Hồ dạy thành “ông chủ” quát tháo, nạt nộ, đòi ăn đút lót... làm cho nhân dân tức giận đấy!

Ngày 20/5/2012

## HẾT THỜI “HẠ CÁNH AN TOÀN”?

- Ông đã đọc tin bắt tạm giam ông nguyên Bí thư Thành ủy, Chủ tịch Ủy ban nhân dân thành phố V chưa?

- Đọc rồi, còn thấy nói khởi tố ông nguyên Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh và một số cán bộ về tội lợi dụng quyền hạn trong khi thi hành công vụ.

- Mừng chứ ông?

- Thì cũng có gì lạ đâu. Trên thế giới người ta khởi tố cả nguyên tổng thống để điều tra về tội tham nhũng khi còn làm thị trưởng một thành phố cách đó cả chục năm.

- Đây là ta nói chuyện ở nước ta.

- Chắc rồi ở ta cũng phải làm như thế giới cho công bằng và hợp lòng dân. Chuyện vừa rồi mới là bắt mấy “con muỗi” vo ve chứ ăn thua gì!

- Mình nghe anh em ở địa phương nói lại là ngay khi các ông ấy còn tại chức cũng có đơn tố cáo, nhưng không ký tên, cho là thư nặc danh không xem xét, bây giờ xem ra các

tội của mấy ông ấy đều như trong thư tố cáo không ký tên trước đây. Khi còn tại chức nhiều người sợ trả thù cho nên không dám nói, khi các ông ấy về hưu thì họ mới nói, và quan trọng là đưa ra chứng cứ, chứng tỏ tinh thần đấu tranh nội bộ rất yếu, tuy nhiên cũng cần thông cảm vì một số người vẫn sợ “hũ gạo nuôi con”.

- Thôi, không nhắc chuyện cũ làm gì. Với chuyện này, phải chăng từ nay bọn “ma bùn” không còn tìm cách “hạ cánh an toàn”?

- Đừng chủ quan ông ơi? Bọn họ còn lăm mưu nhiều kế. Và mới xử được một hai vị trong số hàng trăm vị có quyền hành ở cơ quan quyền lực và các tập đoàn kinh tế với khối tài sản khổng lồ vẫn hạ cánh ung dung đấy thôi! Còn ai làm ăn cho minh bạch góp ích cho đời, sống trong sạch thì không chỉ “hạ cánh an toàn” mà còn “hạ cánh vinh quang” chứ ông!

Ngày 27/5/2012

## LẠI BÀI CA “KIÊN QUYẾT...”

- Nay ông, không biết, tình hình này, các vị lãnh đạo có biết không?
- Cũng không biết các vị lãnh đạo cao nhất thì thế nào chứ các vị quản lý các cấp xem ra đều biết.
  - Vì sao ông biết là các vị đó biết?
  - Mình đâu quen với các bộ trưởng mà dám hỏi, chỉ đọc trên báo thấy các vị đó nói.
  - Họ nói thế nào?
  - Đây, sau khi thăm một số bệnh viện, Bộ trưởng Y tế nói: “Nếu phải đi khám bệnh tôi cũng không chịu nổi”. Bộ trưởng Giao thông vận tải sau một hồi hăng hái đi xe buýt tìm hiểu tình hình cũng phải nói: “Không thể đi được”. Bộ trưởng Công thương thì nói: “Vợ tôi đi chợ kêu quá trời về giá cả” và nói về an toàn thực phẩm thì chính một đồng chí Phó Thủ tướng cũng phải nói: “đọc tin và nghe báo cáo thì ăn gì cũng sợ”.
  - Đặc biệt khi nói về tình hình tiêu cực của cán bộ, công chức, qua các phát biểu của

Tổng Bí thư tại Hội nghị Trung ương và Hội nghị cán bộ thấy Tổng Bí thư đều biết rõ.

- Toàn là lĩnh vực họ phụ trách lãnh đạo, quản lý cả. Cũng mừng khi những người lãnh đạo, quản lý hiểu rõ tình hình, không bị các báo cáo thiếu trung thực che lấp. Vấn đề là giải pháp gì và hành động thế nào để làm giảm các biểu hiện không tốt đó cho yên lòng dân, yên lòng Đảng.

- Thì đều kiên quyết.....

- Xin lỗi cắt lời ông, lại bài ca “Kiên quyết...”. Cũng mong thực sự kiên quyết làm hơn kiên quyết nói. Nói “Kiên quyết” tỏ rõ quyết tâm còn hơn không nói gì. Tôi chỉ thực sự tin tưởng khi thấy hiệu quả công việc làm.

Ngày 03/6/2012

## **ĐÚNG QUY TRÌNH?**

Vinashin rồi Vinalines đang nóng lên vì của đau con xót, “của” đây là của dân cho nên là nỗi đau nỗi giận của dân.

Vinashin tưởng kết thúc khi trả lời “không kỷ luật ai”, nhưng trả lời thế lại càng nóng. Nay giờ lại thêm vụ Vinalines không chỉ nóng trong số tiền khổng lồ của dân bị thất thoát mà càng nóng khi con người làm ăn bê bết đó lại được đề bạt giữ trách nhiệm cao hơn, nóng chuyện quản lý, thanh tra, kiểm tra mà còn nóng chuyện đánh giá, cất nhắc, đề bạt cán bộ. Được chất vấn thì lại được trả lời “làm đúng quy trình”. Trả lời thế lại càng thêm nóng, là sự thách thức.

Nóng từ quán nước vỉa hè cho tới bàn trà. Quán nước vỉa hè là nơi bình luận của những người dân bình thường, còn bàn trà là nơi bình luận của những người dân một thời đã từng giữ các trách nhiệm, có người giữ trách nhiệm không nhỏ. Họ nói với nhau:

- Trả lời “đúng quy trình” thì ai thông nổi!
- Thì cũng đúng quy trình là lập tờ trình, rồi có cơ quan tham mưu thẩm định... Nhưng thực hiện quy trình là con người, xem có dân chủ không, có trong sáng không?
- Thì mình cũng tham gia lãnh đạo một bộ nhiều năm, không ai lại trình cất nhắc người quản lý đơn vị liên tiếp làm ăn thua lỗ, nghe nói năm sau lỗ cao hơn năm trước, năm ký tờ trình bổ nhiệm đơn vị lỗ tới 2.600 tỷ đồng.
- Lại còn đang bị thanh tra. Khi đã bị thanh tra thì thế nào bộ chủ quản cũng được thông báo sơ bộ. Sai phạm đến đâu thì còn chờ kết luận, nhưng “có vấn đề sai phạm” thì cũng được biết. Tôi từng làm tổ chức cho nên biết rằng, để bạt một cán bộ lãnh đạo cấp vụ, cục đâu có đơn giản, thẩm tra lên thẩm tra xuống. Có ông đại biểu Quốc hội nói “nghe cứ như nói đùa”!
- Nhưng cũng có trường hợp cân thông cảm, thời mình làm thì có khi có sự gợi ý của một cấp nào đó, cũng phải duyệt vì nghĩ là đã có người bảo lãnh.
- Rồi đã thanh tra rõ sai phạm lại để can phạm chạy trốn, lại “cũng như đùa”.

- Để nó chạy trốn không thì nó khai ra cả nút cung guy chử ông!

- Thì cũng suy diễn thôi. Nhưng giải đáp câu hỏi đằng sau là gì, đằng sau đó là ai? vẫn là câu hỏi nóng hổi trong dư luận.

- Tìm cho ra cái “đằng sau” đó mới có thể tìm ra nguyên nhân thực sự cái gọi là “đúng quy trình” nhưng bị bóp méo dẫn đến sai lạc.

Ngày 17/6/2012

## MAU VỚI CHÚ...

Hôm nay không biết hứng chí thế nào mà ông ta lắc lư cái đầu bạc ngâm thơ, lại là thơ yêu đương mới chết chứt. Ông rên rỉ “*Mau với chú, vội vàng lên với chú...*”.

Cũng là bạn già với nhau cả, đều đã qua tuổi thanh niên sôi nổi yêu đương, cho nên anh bạn ngâm tiếp “*Em em ơi, tình non đã già rồi!...*”, rồi hỏi bạn:

- Ông có niềm vui tình già gì mà ngâm thơ yêu vội vàng của Xuân Diệu thế?

- Già cốc đế rồi còn yêu đương nỗi gì, chỉ thấy “chính trường” bây giờ nó giống “tình trường” thời yêu vội vã, cho nên hứng chí mà ngâm thôi.

- Giống ở chỗ nào?

- Thì cũng là vội vàng, hối hả. Thuở xưa là sống vội vì sợ hết thời trai trẻ và lo sự đổi thay.

- Còn nay?

- Là vội vàng vì nhiệm kỳ sắp hết rồi cho nên tranh thủ được tí gì hay tí đó: “Mau với chú, thời gian không chờ đợi”.

- Họ tranh thủ những gì mà ghê thế!

Ông ngủ mê hay sao? Chỉ cần ra ngồi ở chỗ ăn xôi sáng nghe bàn luận đủ điều về mấy ông tai to mặt lớn “tranh thủ”, thách thức dư luận, không chút ngượng ngùng. Họ tranh thủ dự án để tìm cách ăn hoa hồng kiểu thông đồng; tranh thủ đút con em, một đứa không đủ còn hai, ba đứa, mới “nứt mắt” ở trường chui ra vào ngay chân lanh đạo, quản trị, cơ quan nhà nước ở nơi béo bở. Rồi tranh thủ dẫn vợ con kết hợp theo chồng đi công tác để du lịch, nhận quà biếu... Nhiều thứ lăm, nơi nào có lộc là đến, thứ gì ngửi hơi có lộc là vơ vào, cho nên xin phép nhại thơ Xuân Diệu, già rồi không biết nhớ có đúng không, ngâm chơi để ngâm sự đời: *Mau với chú, voi vàng lên với chú/Em em ơi anh sắp đến tuổi nghỉ rồi!* (xin mạn phép thay câu *Em em ơi tình non sắp già rồi* của nhà thơ tài danh, để cho có tính thời sự).

Ngày 24/6/2012

## BÊ NGOÀI ĂN KHÁCH

- Sao bây giờ người ta sính khoe mẽ thế. Đây ông xem, người ta thi nhau sắm khăn quàng, túi xách đắt tiền; có cái hàng chục triệu đồng, rồi thay đổi xoành xoạch theo thời thượng.

- Rồi người ta thi nhau làm thẩm mỹ, nâng mũi, nâng ngực, báo chí đưa tin những tai họa nhưng họ vẫn đua nhau dùng dao kéo sửa sang. Cũng chẳng chỉ đàn bà sửa sang nhan sắc để kiểm tấm chồng giàu mà đàn ông bây giờ cũng làm dáng ra phết. Rồi quan chức cũng làm dáng. Tại phiên họp cuối của Quốc hội khóa IX có vị đại biểu nói khôi hài: “Có vị đầu khóa thì đầu xanh, giữa khóa thì hoa râm, cuối khóa thì thần thông biến hóa bỗng nhiên tóc lại đen muốt!”, làm cho cả hội trường cười ầm lên vì họ hiểu ý thâm thúy của ông. Chẳng phải vì vị đó chăm uống hà thủ ô mà vị đó nhuộm tóc cho đời trẻ trung để còn hy vọng tái cử? Nghĩa là có cả trăm lý do để sang sửa cái vẻ bê ngoài.

- Nhưng họ không biết rằng một nhà thơ Pháp Anphết Muýtxê từng nói: “Tài sản quý giá nhất của con người là trái tim, khối óc; nhan sắc chỉ là tấm khăn quàng, cái áo khoác”.

- Ý đó thì không chỉ ông nhà thơ đó nói mà nhiều vị từng trải cuộc đời ở nước ta đã nói. Dù là chân lý nhưng không phải ai cũng theo vì có khi cái vẻ bẽ ngoài rất ăn khách, với bộ quần áo chỉnh tề, vẻ khum núm thưa gửi dạ vâng, quen nói vài lời tán dương, nịnh nọt, giả dối... có khi chiếm được cảm tình để con đường quan lộ hanh thông hơn cả cái đầu sáng suốt nhưng hay cãi bướng!!

Ngày 01/7/2012

## **SEX VÀ XA HOA!**

Trao đổi thông tin là nhu cầu của mọi người và ai cũng có thông tin nhưng không ai dám nói là mình có đủ thông tin. Do đó, họ gặp nhau, sau những chuyện hàn huyên bạn bè thường trao đổi những thông tin mà mỗi người thu nhận được. Hôm đó, một anh bạn nói:

- Mình vừa mới đọc thông tin trên mạng, thấy ông tổng thống một nước phát triển phương Tây phàn nàn về nội dung thông tin của các cơ quan truyền thông đại chúng nước ông, cũng có điều lý thú đấy.

- Ông ấy nhận xét thế nào?

- Ông ấy nói các cơ quan truyền thông nước ông đang mắc một bệnh rất nặng là tập trung thông tin sex và cổ vũ cho lối sống xa hoa. Nhan nhản hình ảnh khiêu dâm từ ăn mặc hở hang đến các cảnh phòng the đủ kiểu. Nhan nhản hình ảnh cổ vũ dùng hàng hóa đắt tiền, xe cộ, nhà cửa xa hoa. Chuyện đó đều có trong thực tế nhưng không phải để cổ vũ như

một “lối sống hiện đại” gây phản cảm với nhiều người.

- Thông thường giới chính trị thường “lấy lòng” giới truyền thông, cho nên nhận xét và phê phán đó rất nặng nề.

- Ông ấy cũng trình bày rằng, tôi nói như thế sẽ làm các bạn làm trong ngành truyền thông không hài lòng, nhưng vì thế hệ trẻ, vì tương lai của nền văn hóa tốt đẹp của đất nước mà phải có nhận xét như thế.

- Đây, họ ở “nước tư bản” mà còn lo về sự suy đồi văn hóa như thế, còn ở ta vẫn có ông còn cố cãi “chưa đến mức báo động”, “e xâm phạm quyền tự do cá nhân của công dân”!

Ngày 08/7/2012

## DIỄN

- Ông ấy là lãnh đạo một ngành, người ta hay gọi là chính khách. Nhưng có người lại gọi ông là diễn viên, còn là diễn viên gạo cội nữa, nghĩa là diễn có nghề, lấy được sự hâm mộ của công chúng.

- Thì cũng là việc bình thường. Trên thế giới ít nhất cũng có ba vị tổng thống đã từng là diễn viên điện ảnh, kịch nói. Có vị tổng thống sau khi hoàn thành nhiệm vụ lại về làm nghề diễn viên đây thôi.

- Thì cũng biết thế, nhưng khi họ làm chính khách thì giữ đúng vai chính, còn khi đi diễn kịch hoặc điện ảnh thì là diễn viên, cũng không có gì là lạ. Đằng này (cùng một lúc) vừa đóng vai nọ lại sắm vai kia, cho nên lộ vở.

- Thế sao?

- Ông ta đi đâu cũng kéo theo hàng đoàn phóng viên, nhất là cánh quay phim chụp ảnh. Thời buổi này cứ có phong bì nặng nặng thì kéo bao nhiêu phóng viên mà chả được.

- Lãnh đạo nào cũng chuẩn bị chu đáo hình ảnh của mình trước công chúng, cũng là điều bình thường, có gì đáng nói!

- Nhưng ông ta “diễn”. Diễn trên sân khấu là khác với sự thật ngoài đời.

- Thì thử nói xem ông ta làm gì mà anh em làm bão lại phục tài diễn!

- Có mấy anh em kể, ông đi chống bão, anh em giơ máy lên chụp ảnh, quay phim để giới thiệu sự sâu sát của lãnh đạo thì ông ta giơ tay nói “không nên”, và cũng thật thà nói “để mình thay quần áo đã rồi hãy quay, hãy chụp”. Thì ra ông đi chống bão lụt mà mặc bộ đồ lớn, cái áo sơ mi trắng bong phẳng nếp, sợ lên ảnh đồng bào nhìn thấy dễ phản cảm.

- Thì cũng là con người cẩn thận, có gì phải bình phẩm!

- Ông ta đi chống bão lụt nhưng đến muộn, trời đã hết mưa và đường cũng hết ngập cho nên ông ta chọn chỗ còn ngập nước,蹚 sau cùn mấy cây đổ rồi xắn quần lội xuống đứng giữa vùng nước yêu cầu quay phim cho ra dáng gian khổ cùng đồng bào!

- Ô thế là diễn thật rồi.

- Rồi cũng chọn cảnh khá, cho nên có thể nói ông ta vừa là diễn viên vừa là đạo diễn tài năng để lừa đồng bào.

Ngày 15/7/2012

## VÔ TÍCH SỰ

Cơ quan đã trải qua nhiều đời lãnh đạo  
nhưng anh chị em nhận xét về ông tóm gọn  
trong mấy từ: Lương cao/Xe đẹp/Ít đọc sách/  
Đi chuồn chuồn...

Lương cao thì đúng rồi vì ông là thủ trưởng cho nên lương cao nhất cơ quan, hệ số phụ cấp cũng cao nhất. Đó là nói lương, còn không ai tính được bỗng lộc.

Xe đẹp cũng đúng, vì ông là thủ trưởng cho nên văn phòng phải chọn cho ông loại xe tốt nhất, đắt tiền nhất; thỉnh thoảng lại phải đổi xe vì thị trường hay có những nhãn hiệu mới, để lúc nào cũng bảo đảm xe ông đi là xe đẹp nhất.

Còn ít đọc sách? Thực ra ông cũng đồ đại học vì tiêu chuẩn bổ nhiệm là phải có bằng đại học, cho nên ông cũng cố gắng học túc tắc xong cái bằng tại chức nhưng những người gần gũi ông không bao giờ thấy ông đọc sách; một số tác giả biếu sách ông thì ông chọn để trên giá cho oai những cuốn sách dày có bìa

cứng đep nhất nhưng không phải là sách hay nhất. Người ta bảo đảm các quyền sách đó ông cũng chưa hề đọc.

Rồi đi thì chớp nhoáng, đảo nhoáng chủ yếu là thăm hỏi gọi mỹ miều là nghiên cứu thực tiễn; nghe lãnh đạo cấp dưới báo cáo nửa tiếng thì ông phát biểu chỉ đạo dài tới 45 phút do đê cương văn phòng chuẩn bị sẵn.

Ở cơ quan ông cũng hay phải chỉ thị. Đúng rồi, đã làm lãnh đạo thì phải “có ý kiến chỉ đạo”, nhưng ông chỉ nói chung chung. Thực ra không bổ túc cập nhật kiến thức mới, không sâu sát thực tế thì làm sao có ý kiến chỉ đạo sâu sắc được.

Người ta chê ông nhưng có người thông cảm cho rằng, giới lãnh đạo bây giờ cũng không ít người vô tích sự như ông. Họ không làm điều gì cụ thể có hại cho nên chê thì chê nhưng không có chứng cứ gì để bở. Họ chỉ là người vô tích sự, chẳng làm nên trò trống gì!

Ngày 20/7/2012

## THẮNG HAY THUA?

Đánh giá về ông ta thì cũng còn sớm, vì ông còn đang làm việc, còn sống sờ sờ ra đấy, chưa “cái quan” nghĩa là chưa đóng nắp quan tài thì chưa thể “định luận” cho chính xác về cuộc đời ông. Nhưng rồi thiên hạ vẫn bàn luận vì cuộc đời của ông có điều có thể bàn về Cuộc đời. Một ông khơi ngòi:

- Xem ra ông ta “thắng” nhiều thứ.
- Cũng đúng thôi, ai cũng nhận ra.
- Về địa vị thì tuy tài đức chẳng là bao, nhưng nhờ luôn lách mà leo được lên cái chức đó cũng gọi là thắng.
- Thì cũng đúng.
- Về đất đai thì cũng nhờ nhìn ra sớm và chủ yếu là nhờ vào quyền lực và tài xoay xở cho nên cũng có vài miếng, toàn chõ đắc địa.
- Thì cũng gọi là thắng!
- Còn về tiền bạc thì không ai biết được nhưng nhìn vào sự chi tiêu vung tay không tính toán thì cũng gọi là giàu có.

- Ai tính được tiền bạc, nhưng có đất đai thời buổi này là rủng rỉnh tiền, còn địa vị, “quyền lực” vào tay ông ta thì để ra vô khói tiền!

- Thế là cả địa vị, đất đai, tiền bạc đều thắng, có thể nói ông ta thắng toàn diện được không?

- Thế còn sự kính trọng của bạn bè, đồng nghiệp thì sao?

- Đừng vội nói sự kính trọng, cũng có thể dễ dặt một chút nói về sự khinh bỉ?

- Có ghen ăn tức ở không?

- Trong xã hội có thể có, nhưng riêng với ông ta thì không. Chính vì ông ta thăng tiến không bằng tài đức mà bằng con đường luôn cúi, mua chuộc, ông ta có lăm đắt đai không chỉ vì nhìn xa trông rộng mà chủ yếu vì mưu mẹo lợi dụng chức quyền. Như vậy, không phải ông ta giỏi giang mà giàu có chính đáng... Ông ta tài ít nhưng mưu mẹo nhiều, nhờ mưu mẹo và làm ăn không蹚 hoàng mà có địa vị, đất đai, tiền bạc, cho nên bạn bè, đồng nghiệp khinh... Thế là thắng hay thua?

Ngày 29/7/2012

## CHIẾN THUẬT “HẠ HỎA”?

Phiên họp chất vấn nào của Quốc hội cũng được nhân dân đón nhận và sau đó bàn luận, đánh giá sôi nổi.

Nghe xong các phiên chất vấn kỳ họp thứ ba, Quốc hội khóa XIII, có ông nói:

- Thế cũng là thỏa đáng, vị nào cũng thấy trách nhiệm của mình.

- Nhưng tôi có cảm giác rằng các vị đó bàn với nhau sử dụng chiến thuật mới. Trước đây thì ông nào cũng cãi cho nên đại biểu lại hỏi tiếp, bây giờ ông nào cũng nhận trách nhiệm để cho êm. Miễn là xả bớt hơi nóng trong những ngày đối chất, còn sau đó thế nào thì hạ hồi phân giải!

- Nhưng nói cho cùng thì các vị đó có nhận gì đâu. Có ông cho các vụ xảy ra ở Tiên Lãng, Văn Giang là “đáng tiếc” thì có nhận gì đâu! Rồi bổ nhiệm người có khả năng phạm tội là “nóng vội” thì nhận cũng như không.

- Rồi ông lãnh đạo, nói việc to việc nhỏ đều có trách nhiệm của Chính phủ, nghe có vẻ

chân thành nhưng nhận thế coi như chưa nhận gì. Nhận để thấy trách nhiệm cụ thể và sửa chữa, do đó nhân dân muốn biết việc đó khuyết điểm ở đâu, trách nhiệm của Bộ nào,... để biết rằng sau đây ai chịu trách nhiệm khắc phục hậu quả, sửa chữa. Cho nên đúng là chiến thuật mới, chiến thuật “hạ hỏa”.

- Ông khó tính thế. Trước đây không nhận thì chê, bây giờ người ta nhận thì lại chưa bằng lòng!

- Vấn đề không phải cứ nhận ào là xong mà cần xem xét trách nhiệm cụ thể để còn chỉ ra địa chỉ có trách nhiệm khắc phục cho công việc mỗi ngày một tốt thêm.

- Xem ra muốn “hạ hỏa” nhưng cách trả lời nhận khuyết điểm như thế lại càng gây thêm nghi ngờ!

Ngày 05/8/2012

## HỌ KHÔNG BIẾT SỢ?

- Cán bộ bây giờ đánh bạc nhiều quá. Lại mới bắt và xử án một lô cán bộ đánh bạc ở một tỉnh miền Trung!

- Họ máu mê sát phạt từ lâu rồi, nhưng bây giờ mới bắt được một, hai vụ và đưa tin công khai nên chúng ta mới biết đấy thôi. Cho nên không vì thế mà tính được số cán bộ tham gia “đỏ đen” tăng hay giảm?

- Vừa xử án một ông Phó giám đốc một Sở ở miền Trung lại ngang nhiên phạm tội. Họ không biết sợ à?

- Lại còn đang thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 về một số vấn đề cấp bách trong xây dựng Đảng hiện nay mà họ là đảng viên, là cán bộ vẫn ngang nhiên phạm tội. Đúng là họ không biết sợ? Tôi cũng thấy lạ!

- Khi họ không biết sợ có khi là họ liều, có khi họ có thể lực gì đó cho nên nghĩ rằng không ai dám động đến mình.

- Làm chức Phó giám đốc Sở thì có gì to đến mức không ai dám động đến?

- Có khi vì quen, vì cùng cánh, cùng dính  
phân cho nên chức nhỏ mà thế lực to đấy!

- Cứ suy diễn! Nhưng tôi lại thắc mắc  
khác. Vì sao toàn bộ cán bộ ngành giao  
thông dính vào đánh bạc, từ vụ PMU18, đến  
cán bộ ngành giao thông Sóc Trăng, rồi Hà  
Tĩnh. Xem ra cán bộ ngành này rất lăm tăm  
và liều lĩnh.

- Thì có liều lĩnh, coi thường luật pháp và  
kỷ luật Đảng thì mới nhiều tiền, có gì lạ!

- Lại suy diễn, vơ đũa cả nắm rồi! Nhưng  
cũng là điều đáng suy nghĩ!

Ngày 12/8/2012

## CHỐI TỘI?

- Ông có xem tivi thời sự tối qua không?
- Xem chứ, nhưng chuyện gì khiến ông quan tâm?
- Tivi phát ông tổng thống một nước lên xin lỗi dân về chuyện có ông anh nhận hối lộ và người trợ lý mắc tiêu cực; sau khi xin lỗi còn đề nghị nhân dân phán xét. Họ không nói to tát chuyện trách nhiệm người đứng đầu nhưng trong hành xử thì lại rất nghiêm túc về trách nhiệm người đứng đầu!
- Chuyện đó ở ngõ nhà tôi họ cũng bàn tán dữ lắm. Có ông nói: “Ông này không học cách chối tội như có ông trả lời trước dư luận rằng, người nhà đã trưởng thành cho nên họ phải tự chịu trách nhiệm trước pháp luật, sao lại đổ tội cho tôi!”.
- Cái thế là cãi bừa. Người dân thường nói thế còn có thể tạm nghe được nhưng ông ta là chính trị gia “quan trên trông xuống, người ta trông vào”. Đó là chưa kể trong những điều cấm đảng viên không được làm, tôi nhớ có quy

định cấm việc tạo điều kiện hoặc có hành vi để bố, mẹ, vợ (chồng), con, anh, chị, em lợi dụng chức vụ, vị trí công tác của mình nhằm trục lợi.

- Nếu là dân thường thì cũng không ai xử tội anh ta khi con cái, người thân hư hỏng, nhưng còn “tòa án dư luận” về uy tín của ông ta nữa chứ! Ngay trong nước mình mà chối tội như thế cũng đâu có xong cho nên đừng xui的大 ông tổng thống nghiêm túc dám chịu trách nhiệm.

Ngày 19/8/2012

## **CHẠY CHỨC CỦA THÁNH!**

Vào đêm 14 và rằm tháng Giêng Tân Mão, Lễ Khai ấn Đền Trần ở Phủ Thiên Trường rất đông, có vị nói: “Rất may chứ xô đẩy nhau như thế không khéo giẫm đạp nhau chết cả chục mạng”. Cũng không ai tính được số người đến xin ấn, có người cho biết (không biết đúng hay không) có hàng vạn tấm ấn, chưa kể ấn giả phát ra cho người chen lấn, xô đẩy nhau vào xin lộc Thánh.

Người ta còn đang bàn cãi về những căn cứ xác thực trong lịch sử về Lễ Khai ấn vì có một số nhà khoa học có uy tín đã lên tiếng hoài nghi. Chỉ biết đồn thổi chuyện Lễ này nhằm cầu mong “thăng quan tiến chức”, làm sai lạc ý nghĩa quan trọng mở đầu buổi làm việc đầu xuân vì nhân dân. Cứ xem Lễ Khai ấn ngày càng đông người đến xin sớ và tranh cướp đủ hiểu số người mong thăng quan tiến chức, hám địa vị quyền hành ngày càng đông.

Có người nói, chạy chức chạy quyền thì phải chạy người trên dương thế cho chữ ký và

đóng dấu son đỏ chói chứ Đức Thánh Trần làm sao mà ký quyết định thay được. Vả lại dấu dương thế nhỏ thôi, tròn tròn chứ không to và vuông như của Đức Thánh. Thì họ đều biết thế cả nhưng chạy cả Dương lẫn Âm cho chắc ăn. Rồi Dương cũng như Âm, trong chuyện chạy chức chạy quyền cũng có cầu mong thăng quan tiến chức đều có dấu đá nhau “cướp Ân”, cướp dấu, cũng có “cò Ân” rủ rê đi cửa sau lo lót, lại có cả “phe Ân”, đầu cơ để ăn hoa hồng.

Rồi có mấy vị ở địa phương bức xúc vác máy ra chụp ảnh, ghi số xe biển xanh nhưng có người nói: “Ông ta phí công vì các vị ngồi trong xe biển trắng kia vốn là người vẫn chèm chệ ngồi xe biển xanh, hôm nay đi xe biển trắng của nhà hay nhờ xe con cái, bạn bè, doanh nghiệp che mắt thiên hạ để khỏi lộ mặt con người đâu cơ ham địa vị, không chịu rèn luyện, phấn đấu mà lại rủ nhau đi xin Đức Thánh phù hộ độ trì cho chóng lên chức. Nhưng Đức Thánh Trần linh thiêng một lòng vì nước vì dân đâu có phù hộ cho những kẻ cơ hội kém tài năng ham quyền lực!”.

Ngày 21/8/2012

## CỤ THỂ CHUYỆN TRÁCH NHIỆM!

- Ông thủ trưởng cơ quan có thẩm quyền về tổ chức nhà nước vừa tuyên bố một điều cụ thể về chế độ trách nhiệm. Rất mừng vì rõ ràng.

- Cụ thể là chuyện gì thế?

- Trách nhiệm người đứng đầu với cơ quan, đơn vị bao gồm đầy đủ các mặt từ chủ trương, tổ chức thực hiện cho tới nhân sự nhưng ông ấy nói rõ là sẽ xử lý trách nhiệm đến mức cách chức “sép” nếu để cơ quan xảy ra tham nhũng nghiêm trọng. Các báo đã đăng và không thấy ai nói lại, chắc là đúng!

- Hình như mới là nội dung tờ trình, còn có được duyệt hay không? Vả lại, nếu có được duyệt thì thực thi thế nào? Tôi nhớ, Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2) khóa VIII từ 13 năm trước đã có nội dung này rồi, nhưng có xử được ai đâu, có trường hợp thủ trưởng đơn vị có điều tiếng không những không bị xử lý lại còn được cất nhắc để bạt làm cho người ta khó tin.

- Rồi “sếp” cấp nào, hay chỉ xử mấy “sếp” nho nhỏ, kém thế lực? Để ngành bê bối, để đất nước bê bối thì trách nhiệm người đứng đầu tới đâu. Công ra công tội ra tội, không thể lấy công thay tội rồi nói “lấy người đâu mà làm” thế là hòa cả làng, quyết định chỉ nằm trên giấy còn nỗi lo và cả sự ấm ức thì vón cục trong lòng dân và những đảng viên chân chính!

Ngày 26/8/2012

## XỬ LÝ?

- Thế là người dân và báo chí phản ánh cũng có tác dụng đấy chứ!
- Có động đậy gì đâu?
- Thì ông có trách nhiệm vừa trả lời nhà báo là sẽ xử lý lại còn “sớm xử lý”, đăng công khai trên báo chí đấy thôi!
- Thì nghe ông ấy nói mãi chuyện “xử lý” rồi.
- Thế là lừa dối à!
- Cũng không hẳn thế!
- Như ông nói thì chẳng hứa hão là gì!
- Nhưng họ nói họ tôn trọng những điều đã nói.
- Nhưng sao lại thế?
- Vì xử lý chỉ là giải quyết, nhưng xử lý có nhiều cách.
- Cách gì?
- Im lặng cũng là cách xử lý của các ông ấy!
- Im lặng sao lại gọi là xử lý?
- Không im lặng thì “giữ nguyên hiện trạng”.
- Không phân biệt đúng sai để xử lý à!
- Rồi xử “trên nhẹ dưới nặng”, “chuyển từ

hình sự sang hành chính”, “phạt tù cho hưởng án treo”, “xử hòa”, cũng gọi là xử lý. Cho nên khái niệm xử lý theo cách hiểu của các ông ấy có muôn hình vạn trạng lắt léo. Ông đừng vội tin, chỉ khi nào “mắt nhìn thấy” chứ không phải chỉ nghe qua lỗ tai.

- Khó hiểu cái miệng của ông ấy.

Ngày 02/9/2012

## NHÂN PHẨM GIÁ BAO NHIỀU?

Dư luận đang xôn xao chuyện đường dây mại dâm của người mẫu, diễn viên bị phát lộ. Có cô người mẫu bị bắt quả tang đang hành nghề mại dâm không chỉ khó cho cô mà còn làm hại danh dự của những người đẹp làm nghề này.

Xem ra cô bạn bị bắt quả tang không chỉ là người mẫu mà còn làm nhiều nghề, cũng là diễn viên của mấy bộ phim... Nghề nào cũng có thu nhập khá mà nhiều bạn cùng trang lứa ước ao. Nhưng có người hỏi “Vì sao cô làm cái nghề này?” thì cô lạnh lùng tính toán. Theo cô ấy nói thì diễn một bộ phim được trả thù lao hơn 10 triệu đồng mà làm việc rất vất vả, chụp ảnh khỏa thân một buổi chỉ được trả hơn một triệu đồng lại còn bị vặt veo đứng lên ngồi xuống, gác đùi, ưỡn mông rất mệt. Đằng này đi chơi mát mẻ, ăn uống thỏa thuê lại được trả công một tối theo đôla Mỹ tính ra tiền Việt tới ba chục triệu đồng, cho nên chấp nhận “bán cái có giá cao”.

Nghe tâm sự thế, có người cho cô là người thật thà, “làm ăn có tính toán thiệt hơn”, nhưng rồi lắc đầu:

- Xem ra tiền thù lao như cô ta nói thì chắc cô ta cũng chỉ là diễn viên, người mẫu “chợ giờ” bán lẻ, nhưng dù sao cũng là nghề có giá. Nhưng cô ta tính toán chi ly thế để thấy cái trò “bán thân” đắt giá và lý sự không chút ngượng ngùng, liêm sỉ “cái gì được giá thì bán”.

- Thế thì xem ra bán nhân phẩm cũng có giá cao nhỉ? Cứ xem cô ta lạnh lùng tính toán thế thì thấy cô coi phẩm giá con người cũng là một thứ hàng hóa mà thôi.

- Thì trên đời này thiếu gì người không biết liêm sỉ. Không chỉ có cô người mẫu, diễn viên cam tâm bán đi cái nhân phẩm quý giá để lấy tiền mua cái túi xách, bộ quần áo hàng hiệu, mà ngay mấy ông tai to mặt lớn tham nhũng cũng là bán cái phẩm giá cao của mình để lấy tiền xây nhà, sắm xe... đấy thôi!

Ngày 09/9/2012

## TRIẾT LÝ “TIỀN...”

- Thế là đội bóng vang danh một thời đã xuống hạng. Tiếc quá!

- Mình cũng rất tiếc cho đội bóng đã từng cung cấp cho đội tuyển quốc gia nhiều gương mặt sáng giá.

- Không chỉ sụp đổ một thương hiệu mà còn sụp đổ một thứ triết lý sắc mùi thực dụng, tiêu cực đẩy!

- Ông bảo triết lý gì?

- Ông còn nhớ, đầu mùa giải, nhiều người hâm mộ đội bóng rất lo vì thấy trong đội không còn những chân sút có hạng trên hàng tiền đạo thì một ông trong ban lãnh đạo tuyên bố một câu xanh rờn: *“Không cần tiền đạo chỉ cần tiền mặt”*, nghe mà lạnh cả xương sống!

- Nghĩa là có thể dùng tiền treo thưởng kích thích cầu thủ hoặc móc ngoặc “ăn gian” chứ gì?!

- Cũng có thể hiểu ngầm như thế nhưng nào biết “ma đi ăn cỗ” kiểu nào! Rồi hồi hộp chờ xem, vì thực ra cũng có trường hợp cái “triết lý tiền mặt” đó thành công.

- Chẳng may mà đội đó trụ hạng nhờ cái “triết lý” tiêu cực đó thì rất nguy cho nền bóng đá nước nhà!

- Nhưng cũng đừng vội chủ quan, có thể trường hợp này thất bại nhưng biểu hiện tiêu cực thì muôn hình vạn trạng vẫn hoành hành đánh vào tâm lý tham tiền!

Ngày 16/9/2012

## VĂN CHUYỆN TỰ NGUYỆN!

Ở nước ta năm nào cũng có thiên tai, bão lũ rồi rét đậm, rét hại... Tấm lòng của mọi người dân thông cảm lẫn nhau, “lá lành đùm lá rách”. Năm nào, cũng có những cuộc quên gộp, có cuộc gộp tiền, có cuộc gộp quần áo, cuộc quyên góp nào cũng nêu tinh thần tự nguyện, “người có nhiều góp nhiều, người có ít góp ít, người khó khăn không nhất thiết phải góp”. Đó là lẽ thường tình, thông cảm với mọi hoàn cảnh.

Đóng góp nào cũng phải công khai, minh bạch. Cho nên khi kết thúc bao giờ cũng có bảng kê khai từng người, từng gia đình, số tiền đóng góp, niêm yết tại tổ dân phố. Đó cũng là thường tình.

Thế rồi một hộ, khi đọc bản kê khai của phường, một chị sụt sùi khóc. Hỏi “vì sao?”. Chị nói: “Cháu xấu hổ quá, năm nay người làm ra tiền là chồng thì chết, hai đứa con học dở dang, học phí và nhiều thứ lại tăng, gạo trong nhà chạy ăn từng bữa, rất thương đồng

bào vùng lũ lụt nhưng không lấy đâu ra đồng nào để giúp đỡ, cho nên đọc thông báo không thấy có tên nhà mình, tủi thân”.

Bà con khuyên nhủ chị vì ai cũng thông cảm với hoàn cảnh của chị, nhưng cũng phải thông báo công khai để mọi người còn kiểm soát. Thế rồi các đồng chí trong tổ dân phố bàn với nhau, cũng chỉ để cái bản kê khai đó hai ngày rồi bóc đi, vì trong tổ không phải chỉ có một gia đình chị có khó khăn, không thể đóng góp, lại còn kẻ ít người nhiều, dễ suy bì vì không phải ai đóng nhiều tiền thì tấm lòng cũng tốt hơn người đóng ít! Cho nên xem ra việc niêm yết công khai cũng là một sức ép, mất đi tính tự nguyện?

Ngày 22/9/2012

## TỰ NGUYỆN?

Tự nguyện được hiểu là tự mình muốn làm, không bị thúc ép, bắt buộc. Ai cũng biết, tự nguyện bắt đầu từ tự giác, tức là tự hiểu mà làm, không chờ ai nhắc nhở.

Trong cuộc sống, vì tình thương yêu đồng loại, đồng bào mà có biết bao tấm gương tự nguyện cao cả của tổ chức, cá nhân, như sẵn sàng gánh chịu khó khăn, thậm chí hy sinh để cứu giúp người trong cơn hoạn nạn, tự nguyện quyên góp tiền không cần lưu danh, không cần quay phim, chụp ảnh để giúp những người hoàn cảnh khó khăn...

Nhưng có những thứ “tự nguyện” biến dạng, như chuyện học thêm chẳng hạn. Thực ra thì có cháu cần học thêm cho kịp bạn bè, nhưng không phải cháu nào cũng cần học thêm trong khi đó việc học thêm đang trở thành phổ biến. Ai “dám” bảo học thêm là bắt buộc vì cháu nào cũng mang đơn của bố mẹ, ông bà đến xin cho cháu học thêm! Nhưng không làm đơn xin học thêm thì khổ các cháu,

nhẹ nhất thì cho là tự kiêu rồi gây khó dẽ, có khi bài kiểm tra không làm được vì phần câu hỏi đánh giá tài năng lại ở trong các buổi học thêm, và còn trăm sự phiền hà khác...

Phụ huynh học sinh đều biết cả nhưng không tiện nói ra vì sợ ảnh hưởng tới con em. Nhưng rồi trên diễn đàn Quốc hội vừa rồi, chính Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng công khai giải trình về sự “tự nguyện bắt buộc” trong việc học thêm. Nghe ông Bộ trưởng nói thế là đúng, nhưng các bà nói với nhau: “Chớ có dại mà nghe ông Bộ trưởng rồi cho con bỏ học thêm mà mang vạ”. Cũng chính ông Bộ trưởng phải điều hành việc sửa chữa này thì mới được.

Ngày 30/9/2012

## NẾ<sup>’</sup> VÀ NÉ

- Cuộc đời có nhiều mối quan hệ phải nể chứ ông?

- Đúng. Trước những người có danh tiếng vì tài năng công hiến lớn của họ với đất nước, người ta thường nói họ là “con người đáng nể”.

- Nhưng vì sao hôm nay ông lại bàn chữ Nể?

- Thì cũng có cái lý do có tính thời sự đấy!

- Rồi lại phải né chứ ông?

- Ai cũng đàng hoàng mà làm việc nhưng rồi cũng có lúc phải né, nghĩa là tránh đi, không muốn đương đầu, không muốn gây phiền phức.

- Xem ra ông cũng là người hiểu chữ nghĩa.

- Nhưng vì sao hôm nay ông hết bàn chữ Nể lại bàn chữ Né?

- Cũng là có chuyện thời sự đấy, vì báo cáo trước Ủy ban Thường vụ Quốc hội về chống tham nhũng, ông Tổng Thanh tra Chính phủ thừa nhận: “Trong nhiều trường hợp những người có thẩm quyền vẫn nể nang, né tránh trong việc xử lý người đứng đầu” đấy!

- Có nhiều lý do để nể như với người chịu

ơn, người “cùng hội cùng thuyền” là những người không xứng đáng cầm cân nẩy mực. Rồi người đứng đầu là thủ trưởng cần được tôn trọng, nhưng khi đã phạm lỗi, phạm tội thì phải được đối xử bình đẳng trước pháp luật và kỷ luật của Đảng thì vì sao phải nể? Họ có thể có “đàn em” đông đảo có thế, lực về chính trị, kinh tế để bao che hoặc đe dọa những người đấu tranh, nhưng những người có trách nhiệm phải đương đầu với cái xấu, chử né tránh thì làm sao đấu tranh có kết quả?

- Nhưng ông ơi, đúng là như thế thì tiêu cực nhưng họ có cái “lý” của họ đấy!

- Lý gì?

- Nhỡ cấp trên tha bổng chỉ “góp ý, rút kinh nghiệm” sơ sơ, “hòa cả làng” thì những người không nể mặt ông ta, không né tránh mà dám đương đầu với ông ta sẽ rất khó sống với ông ta đấy!

Ngày 07/10/2012

## ƯU ĐÃI?

- Phân phối, xử lý phải công bằng, nhưng vì sao vẫn có sự ưu đãi?

- Vẫn có ưu đãi chứ ông? Trong tình hình đất nước ta với cuộc chiến đấu gian khổ trong hai chục năm hoạt động bí mật được nhân dân che chở rồi ba chục năm chiến tranh bảo vệ Tổ quốc, biết bao người đã hy sinh vì đất nước, biết bao nhiêu người có công. Cho nên Nhà nước ta có chính sách ưu đãi những người có công với nước, dành những quyền lợi và điều kiện tốt hơn cho họ. Thế cũng là công bằng chứ ông, công bằng trong nghĩa lớn.

- Ông nói có lý vì ưu đãi cho những người có công thì mọi người đều tán thành nhưng lạ, có chuyện ưu đãi cho những người có tội nữa cho nên mới thắc mắc.

- Với những người có tội cũng có điều khoản giảm nhẹ mà tôi nhớ như trường hợp thành thật khai báo, phạm tội lần đầu, đã khắc phục hậu quả...

- Thì tôi cũng hiểu, nhưng lại giảm tội cho những kẻ phạm tội nặng!

- Thế sao?

- Ai cũng thấy tội tham nhũng là tội nặng mà toàn dân căm ghét, Bác Hồ coi như bọn Việt gian bán nước, bọn giặc “nội xâm”.

- Thì đúng rồi!

- Thế mà báo cáo trước Ủy ban Thường vụ Quốc hội, ông Tổng Thanh tra Chính phủ nói: “Nhiều vụ tham nhũng được xét xử dưới khung hình phạt, cho hưởng án treo, cải tạo không giam giữ, phạt tiền”. Thế là ưu đãi chứ gì? Ủy ban Pháp luật của Quốc hội còn bổ sung thêm: “Xử dưới khung hình phạt của tội danh này chiếm tới 80%”. Tôi đồng ý là có những trường hợp giảm nhẹ tội nhưng với tội danh tham nhũng thì không thể nhẹ tay. Chính vì xử nhẹ tay, hình phạt chưa đủ nghiêm khắc là một lý do làm cho kẻ tham nhũng vẫn nhởn nhơ.

Ngày 14/10/2012

## ĐI TẮT

Anh ta được mách cho con đường đi tắt. Đi đường dài chôn chân mỏi gối, nên có người mách cho lối tắt thì rất mừng vì bớt được nỗi khổ cho thân còng, nên gật đầu ngay. Nghe cung đường rút ngắn được mười cây số cho nên càng mừng.

Cuộc thử sức đầu tiên trên con đường tắt là leo. Đúng là đi tắt thì phải vượt dốc leo đèo. Leo qua hai quả núi, chiếu thẳng đường nghe nói là ngắn được hai cây số so với đi vòng chân đèo nhưng mệt bở hơi tai. Mệt nhưng vẫn tự an ủi là “dù sao cũng ngắn được hai cây số”, tính theo người đi bộ bình thường cũng bớt được nửa giờ!

Hết leo núi lại phải “băng lầy”. Nhìn cung đường lầy lội trước mắt trong lòng đã thấy ngán. Nhưng lại phải tự động viên “đã đi tắt thì phải chịu vất vả”. Thế là cố rút chân trong bùn lê từng bước. Mặt trời đã ngả xuống chân trời mà trước mặt còn mênh mông bãi lầy, bụi rậm đầy thách thức.

Nhưng đã bước vào đây thì cũng phải nghiên  
r่าง lội tiếp.

Nhẩm tính, nếu đi theo đường chân đèo  
thì giờ này đã tới nơi, thành thoi tắm rửa chứ  
không lặn lội ở đây. Hỏi người có “sáng kiến”:  
Vì sao tính toán không đúng thế, thì anh ta  
trả lời “cũng chưa đi, nhưng đo trên bản đồ rồi  
ước đoán, không biết có đèo cao, bãi lầy!”.

Đi đường này nếu đo trên bản đồ thì có  
ngắn khoảng mười cây số nhưng lại vất vả  
hơn và mất nhiều thời gian hơn. Phải đi nhiều  
hơn hai tiếng đồng hồ và mệt hơn. Đi đường  
tắt cốt cho nhanh hơn nhưng không phải là  
đường tắt nào cũng nhanh. Cho nên từ nay về  
sau cũng phải khảo sát kỹ và lường trước  
những khó khăn trên đường để khỏi rúc đầu  
vào bụi rậm!

Ngày 21/10/2012

## ÔNG TA KHEN!

Sau khi ông đọc báo cáo, nhân danh thủ trưởng, ông ngồi trên bàn chủ tọa để điều khiển cuộc thảo luận. Trước khi thảo luận, ông đã nói: “Đề nghị phát huy dân chủ, điểm gì đồng ý thì nói cho rõ, điểm gì không đồng ý cũng nói thẳng”.

Ông cũng rất thẳng thắn, tuy ngồi điều khiển cuộc họp nhưng ông hay bình luận ý kiến của những người phát biểu.

Nghe đồng chí A phát biểu, ông nói: “Nhiều nhận xét sắc sảo”.

Nghe đồng chí B phát biểu, ông nói: “Đồng chí thông minh, nhìn được ngay những vấn đề căn bản”.

Nghe đồng chí C phát biểu, ông nhận xét: “Ý kiến này chứng tỏ là người sát thực tế”.

Cũng còn một vài lời bình luận nữa, đều là những lời khen có cánh làm cho người phát biểu phấn khởi.

Nhưng rồi mọi người nhận ra các đồng chí A, B, C và một số đồng chí được khen đều là

những người có ý kiến ủng hộ những đề xuất của ông còn những người có ý kiến khác với đề xuất trong báo cáo thì ông tế nhị không tỏ ý chê hay bài bác ngay nhưng chỉ thấy ông nhăn mặt cũng đủ biết ông không hài lòng.

Xem ra lời khen và nét mặt của thủ trưởng cũng đủ “lái” cả cuộc họp gọi là dân chủ theo hướng nào thì ai cũng biết!

*Ngày 28/10/2012*

## CHƯA YÊN TÂM

- Mừng chứ ông?

- Nghe Trung ương, Bộ Chính trị, Tổng Bí thư rồi Thủ tướng nhận lỗi và xin lỗi nhân dân thì mừng vì người lãnh đạo, cơ quan lãnh đạo, quản lý đã nhận lỗi và xin lỗi. Nhưng một số đại biểu cho rằng “mừng nhưng chưa yên tâm” là đúng với suy nghĩ của không ít người.

- Sao ông hay hoài nghi thế?

- Mình đâu có nghi ngờ lung tung. Vì điều quan trọng là mong muốn sửa chữa khuyết điểm, yếu kém một cách có hiệu quả (cho dù từng bước thôi), thì mới thật mừng, cho nên phải chờ.

- Thì các đồng chí đó cũng đã hứa quyết liệt sửa chữa đây thôi!

- Cũng phải chờ xem việc thực hiện lời hứa. Nhưng điều quan trọng là nên góp ý xem sửa chữa chỗ nào cho đúng để sửa chữa có hiệu quả.

- Ông còn muốn gì nữa?

- Yếu kém, khuyết điểm thì các đồng chí đó đã chân thành nhận rõ trước toàn dân, nhưng vì sao để xảy ra những khiếm khuyết đó? Vì bệnh thành tích và những nguyên nhân căn bệnh này? Vì năng lực không ngang tầm ở bộ phận nào và vì trao nhiệm vụ không đúng người? Vì lợi ích cá nhân? Vì tác phong quan liêu?... Rồi từ đó mới biết khâu chủ yếu cần chấn chỉnh ở đâu? Do tham mưu sai? Do cấp dưới không báo cáo trung thực, do không lắng nghe những ý kiến của người thẳng thắn hoặc tự ý làm không hỏi ai?... Từ đó mới biết ai là người chịu trách nhiệm chính để góp ý và giúp sửa chữa!

- Chắc rồi cơ quan lãnh đạo, các đồng chí lãnh đạo, quản lý cũng phải làm như thế chứ?

- Bắt đúng bệnh nhưng còn phải tìm ra nguyên nhân gây bệnh mới có thể điều trị có hiệu quả. Ông là bác sĩ chắc rằng với người bệnh cũng phải làm như thế chứ? Cho nên phải chờ và tuy mừng nhưng chưa thấy yên tâm vì chưa thấy đi đến cùng: chỉ ra đầy đủ và đúng nguyên nhân để sửa chữa có hiệu quả. Mừng và chưa yên tâm là vì thế!

Ngày 04/11/2012

## **BA “C”**

Bạn đồng môn coi anh là người thành đạt vì cùng trang lứa ra trường với nhau thì anh là người có vị trí xã hội cao nhất, nhà cửa khang trang nhất, vợ con đầy đủ, còn bảo có hạnh phúc hay không thì không ai dám nói. Mỗi lần họp mặt bạn bè cùng khoa, cùng khóa anh vẫn tự lái xe biển trắng đến gặp mặt, người ta thì tâm sự còn anh bao giờ cũng đăng đàn góp ý. Những bạn ở xa về trường nghe anh nói đều gật đầu thán phục. Còn những người ở gần cùng tỉnh, cùng cơ quan theo dõi bước đi của anh chỉ cười, không tiện nói chuyện buồn trong các buổi gặp mặt vui vẻ cho nên chỉ nói: “Cậu ấy chưa nói thật các bí quyết thành đạt của mình đâu”.

- Vậy bí quyết của cậu ta là gì?
- Là bí quyết 3 C.
- 3 C là gì.
- Đầu tiên, khởi nghiệp chữ C đầu là “cúi” theo cách ngoan ngoãn vâng lời, cúi luôn nịnh

bợ, cấp trên nói phải trái đều hoan nghênh, được nhận xét là “con người thuần tính”.

Cùng với “cúi” thì C thứ hai là “cúng” nghĩa là lễ tết đều có quà nặng tay cho sếp đầy đủ, hết lòng chăm sóc vợ con thủ trưởng từ việc phò tá đi nghỉ mát miễn phí tới vận động giúp cậu cả đủ điểm vào lớp chọn. Cho nên được coi là “con người có tình nghĩa”. Thế là anh ta được sếp để ý, “sếp bà” nói vun vào, thế là được cất nhắc.

Khi đã có chức vụ, được là sếp lại được “sếp trên” tín nhiệm thế là anh thực hiện C thứ ba là “cướp”, tìm mọi cách dùng quyền hành và quan hệ để có xe, có nhà, có đất, có suất cho con đi học nước ngoài từ nguồn ngân sách chi.

Đấy, lộ trình 3 C thành đạt của cậu ta là thế; đó là bí quyết thành đạt mà cậu ta không nói ra.

- Cái kiểu 3 C hèn hạ đó thì ai thèm học!
- Ông ơi, vẫn có không ít người muốn học đấy!

Ngày 12/11/2012

## THÌ RA CÁ ƯƠN TỪ ĐẦU!

Sáng nay vợ anh có việc bận cho nên nhờ anh đi chợ. Bà xã dặn: “Hôm nay con nó muốn ăn dấm cá, anh nhớ chọn con cá tươi để có bát canh ngon”.

Cầm tiền đi chợ mà anh cứ loay hoay. Anh cũng thú thực là mình hơi “đụt”, chỉ biết ăn chứ không biết chọn cá và nấu nướng. Ăn cá thì cái lưỡi anh cũng biết là cá nào tươi, cá nào ươn, nhưng bảo anh chọn cá thì chịu cứng. Lại nghe nói bây giờ lầm kiểu “làm hàng” trông tươi roi rói nhưng đựng vào thì thịt bở, bốc mùi.

Vợ còn dặn: “Không biết thì cứ theo các bà xem họ chọn cách nào rồi học”. Anh cũng làm theo như thế, nhưng quan sát rồi cũng phải hỏi, anh ngượng cho nên chưa tiện hỏi ai.

Thấy một bà có vẻ là sành sỏi, kỹ tính. Đi theo cứ thấy bà ngắm ngắm, sờ sờ rồi bỏ đi. Có điều lạ khi xem cá thì nhắc con nào lên bà đều lật mang ra xem, được con nào ưng ý là bà mặc cả. Anh cũng tinh ý, thấy con nào mà

bà mặc cả chưa mua được thì sán đến hỏi mua, có thể cao giá một chút nhưng chắc là tươi ngon. Mua được cá rồi anh mới hỏi cách chọn cá của bà để sau đây có đi chợ đỡ hớ.

- Bà ơi vì sao khi chọn cá, cầm con nào lên bà cũng lật mang xem?

- Böyle giờ nhiều trò lăm cho nên phải chọn. Phải xem vẩy tươi, bám chặt vào thân. Mắt cá trong suốt. Nhưng quan trọng là phải lật mang ra mà xem, mang còn đỏ hồng thì cá tươi còn thâm sì thì chớ có mua. Vì cá ươn thì thối từ đâu!

Thế là học và biết được là cá ươn thối từ đâu, cũng như người ta thường nói nhà dột từ nóc!

Ngày 25/11/2012

## LỖ HAY LÃI?

Tình trạng “lỗ giả lãi thật” là một chiêu thức kinh doanh không đàng hoàng đã có từ rất lâu; ở nước ta cũng có từ khi chưa đi vào nền kinh tế thị trường. Cho nên nghe chuyện một số công ty có vốn đầu tư nước ngoài hoặc liên doanh kêu om sòm lỗ mà lỗ lớn trong khi vẫn đăng ký mở rộng kinh doanh, cũng không lấy gì làm lạ. Tuy nhiên, hiện tượng đó cũng làm nhớ lại một chuyện xảy ra đã lâu rồi ở nước ngoài.

Đọc sách thấy nói, trong khi Napôlêông đang chuẩn bị cho một chuyến hành quân xa thì vị phụ trách quan thuế kinh thành vội đến tâu rằng, dân buôn bán ở Pari đang kêu la om sòm chuyện thi hành sắc thuế mới, có thể gây tình hình bất ổn. Nhà vua quay lại hỏi: “Họ đã đóng cửa hiệu chưa?”. Viên quan đó thưa: “Họ kêu la thế nhưng vẫn mở cửa buôn bán bình thường”. Nhà vua nói: “Thế thì cứ thực hiện tăng thuế như đã ban bố; đến khi nào họ

đóng cửa hiệu thì hãy dừng lại và bàn chuyện giảm thuế”.

Chuyện có như vậy thôi nhưng nhiều chuyên gia kinh tế thế giới thời hiện đại cho đó là quyết định rất chính xác. Vì nói chung thì không mấy ai kinh doanh nói công khai sự thật hiệu quả, có tâm lý thường là kêu lỗ, yêu cầu giảm thuế hoặc có những ưu đãi này khác. Còn nếu lỗ thật thì không thể kinh doanh cho nên phải đóng cửa, thật ra thời đó chắc cũng còn đơn giản không lầm mưu nhiều mèo như ngày nay và chắc cũng chưa có các cơ quan kiểm toán khoa học như ngày nay để bóc mẽ nhiều chuyện gian dối. Kể lại chuyện xưa cũng vì chuyện nay để thấy cần hiểu tâm lý con người khi đánh giá các hiện tượng.

Ngày 04/12/2012

## CUNG VÀ CẤU?

Mấy ông nhà báo đang bàn chuyện thời sự của làng báo về sự xuất hiện “báo lá cải”.

- Khi bàn về “báo lá cải” họ trở lại từ đâu để xác định “báo lá cải” là gì, bộ mặt nó ra sao? Mấy ông học hành giỏi giang mang những định nghĩa ở phương Tây nơi xuất xứ của nó để giải thích nhưng xem ra không hoàn toàn giống như những gì mà người ta đang hiểu.

- Thông thường người ta hiểu “báo lá cải” là những tờ báo hay đăng những tin bài giật gân, câu khách, chủ yếu đăng chuyện “tình, tù, tội”, khai thác đời tư những người nổi tiếng, miêu tả tỉ mỉ chuyện tình éo le, khai thác tỉ mỉ những chuyện tình dục, hành vi bạo lực. Có người nói “Họ ruồi máu và phủ nội y trên tít các bài báo” để câu khách, đọc bẩn cả mắt.

- Mấy ông bị cho là làm ở mấy tờ “báo lá cải” lúc đầu nổi khùng phản đối, nhưng sau cũng nguôi dần vì chẳng ai động tới ông bà đó.

Mấy tờ báo đó lại có số phát hành cao hơn mấy tờ báo gọi là đúng đắn. Cho nên họ có lập luận “Có cung thì át có cầu”, có nhu cầu của người đọc thì họ đáp ứng.

- Lại đưa lý luận “cung cầu” theo kiểu thị trường. Con nghiện có nhu cầu cần ma túy, thế là có “cung” chứ gì, nếu thả lỏng thì “nguồn cung ấy sẽ ngày càng lớn”. Thế thì bọn buôn và bán ma túy là những người đáp ứng “cầu” vì cung càng lớn thì cầu sẽ càng lớn. Và cứ luận điệu “có cung át có cầu” như ông, rồi thả lỏng thì bọn buôn bán ma túy là những người đầu tiên hoan nghênh luận điệu này và gây hậu quả xã hội khôn lường!

*Ngày 09/12/2012*

## “DỊCH XIN LỖI”

- Dạo này có “dịch xin lỗi”. Lãnh đạo xin lỗi, doanh nghiệp xin lỗi, chủ tịch Liên đoàn bóng đá, huấn luyện viên cho tới cầu thủ xin lỗi... Chắc sẽ còn nhiều anh nữa xin lỗi.

- Ông khó tính quá, trước kia họ có khuyết điểm thì phê phán là có khuyết điểm không chịu nhận lỗi, nay họ nhận lỗi, xin lỗi lại có ý kiến này ý kiến nọ...

- Thì tôi đã nói hết đâu! Tôi nói là “dịch” vì sự lan truyền nhanh và vì xem ra họ lợi dụng lòng tốt của mọi người mà tìm ra chỗ ẩn náu?

- Thì cũng là nhận lỗi, có lỗi thì nhận lỗi rồi tìm cách sửa chữa, cũng là tốt chứ sao!

- Nói chung có lỗi thì phải xin lỗi, nhưng có lỗi nhẹ, lỗi vừa phải, lỗi nặng làm thiệt hại to lớn... Rồi có lỗi do sơ suất trong điều hành, có lỗi do lợi ích cá nhân, lợi ích nhóm gây thiệt hại lớn, có lỗi do trình độ yếu kém, có lỗi do cố chấp không nghe lời can ngăn... cũng phải tìm ra nguyên nhân thì mới biết cách sửa chữa.

Không thể một lời xin lỗi là xong. Người “đầy tớ” của ông nhõ tay đánh vỡ cái bát thì có thể xin lỗi, ông cũng rộng lượng bỏ qua, nhưng làm cháy cả nhà ông mà chỉ một lời xin lỗi được sao, có khi phải xem xét động cơ mà đưa ra tòa án ấy chứ!

*Ngày 16/12/2012*

## NGHỀ LÀM GIÀU MỚI?

Chuyện làm giàu xem ra rất hấp dẫn. Họ tìm sách đọc, tìm đến dự các cuộc trao đổi ý kiến nhưng quan trọng là học hỏi kinh nghiệm cụ thể của người giàu. Với những người này không phải ai cũng nói thật, nói hết vì họ có nhiều “bí quyết” và có những bí quyết không thể nói ra... Do đó, phải cùng nhau tìm hiểu từng trường hợp.

- Ông ta giàu vì trúng “đất đai”?
- Thấy không có chuyện mua đi bán lại bất động sản.
- Trúng chứng khoán chăng?
- Tay này kỵ nhất cái trò chứng khoán vì cho là không khác gì đánh bạc.
- Hay đánh bạc thắng lớn?
- Cũng không thấy có dư luận gì về chuyện này.
- Có thể trúng xổ số, đề đóm?
- Có thể không có chuyện đó, chơi đề, chơi xổ số thì cả phố biết, giàu được ai!

- Thế thì đích thực tham nhũng mới giàu thế chứ?

- Cũng không có dư luận chuyện tiêu cực này.

- Thế thì vì sao mà giàu sụ?

- Có người nói vì ông ta có chân trong cơ quan có trách nhiệm chống tham nhũng.

- Tham nhũng thì mới giàu chứ chống tham nhũng thì chỉ mang thù chuốc oán chứ làm sao mà giàu được?

- Ấy thế mới là “nghề làm giàu mới”. Ông ấy ở bộ phận này cho nên nắm được nhiều tài liệu, thế là mang đi dọa nạt. Người về bản chất không có chuyện tiêu cực, chỉ lộn xộn giấy tờ thì cũng “đưa” một ít để tránh rắc rối... Kẻ tham nhũng thì phải “nôn” ra một phần có khi là phần lớn để mong ông ta bỏ qua hoặc “chỉnh” hồ sơ cho nhẹ tội hoặc trắng án. Ông ấy đi dọa mười người có “dấu hiệu” để lờ đi thì thu về ít nhất cũng hơn một anh tham nhũng?

- Có thể trường hợp này là đúng nhưng đừng “vơ đũa cả nắm” coi là “nghề mới!”.

Ngày 18/12/2012

## TẤT BẬT “SINH LỜI”

Những người làm việc với anh thấy anh đang tất bật. Từ việc gom “phong bì” lê lat cho tới các dự án, không ít dự án chỉ đứng tên để lĩnh tiền, rồi xin đất cất nhà, cho tới nhờ vả để đưa con vào những vị trí cao, nhiều bổng lộc. Thực ra, những việc đó ở những người có cương vị như anh thì họ cũng vẫn lợi dụng quyền lực, sự thân quen để kiểm xác. Nhưng vẫn có người muốn tìm hiểu, họ trao đổi ý kiến với nhau, có người nêu lên: “- Thì cứ làm từ từ, việc gì mà gấp gáp thế!”.

Một ông nói: “Nghe nói cậu ta cũng phải bỏ ra rất nhiều tiền “cúng” các cửa để có địa vị này, cho nên đang là thời kỳ hoàn vốn rồi sinh lời như những người buôn bán ngoài chợ cho nên tìm mọi cách tranh thủ!”.

Một ông xem ra từng trải hơn lại phân tích: “Cũng chỉ còn ba năm nữa thôi, lại phải giữ gìn năm cuối “ít điều tiếng” và có tiền đi “cúng vái” để còn hy vọng tái bổ nhiệm kỳ thứ hai ăn dài dài, thực chất cũng chỉ còn

hai năm thôi cho nên hắn ta gấp gáp vun vén là thế!".

Nghe mấy ông nói thế, không ít người bàn luận: "Việc các ông nói cũng chẳng có gì mới, vì cơ quan, xã hội đồn âm lên rồi. Ai lại bổ nhiệm lại một người lăm điêu tiếng như thế, cho nên có khi chưa hết nhiệm kỳ đã phải "trả dấu" ấy chứ!".

Mấy ông bạn ậm ừ nói: "Hãy chờ xem ai đúng, ai sai; chẳng đã từng thấy không ít trường hợp dự đoán chân thật đã ngã bổ ngửa ra đấy thôi! Thời nào cũng có người tốt, kẻ xấu nhưng kẻ xấu thắng thế, ngang ngược tung hoành mới là chuyện đau đầu!".

Ngày 18/12/2012

## VĂN CÓ THƯ ĐÁY CHÚ!

Nạn phong bì để “bôi trơn” đang khá phổ biến. Có bài bình luận châm biếm ngắn, cho rằng phong bì bây giờ không còn chức năng duy nhất là gửi thư.

Đọc bài báo đó, một ông nói:

- Thực ra, không phải đến bây giờ mới có “nạn phong bì”. Cụ Hoàng Đạo Thúy viết sách *Trai nước Nam làm gì* trước Cách mạng Tháng Tám năm 1945 đã nói tới nạn phong bì, mà Cụ gọi thẳng là nạn hối lộ của thời kỳ có phong bì gửi thư, nhưng có điều khác là bây giờ khá phổ biến và công khai. Nhưng phong bì nào mà chẳng có thu!

- Nhiều phong bì có thư đâu, chỉ có tiền hoặc những giấy tờ có giá trị tiền. Có thấy chữ nào đâu!

- Ô, ông không biết à! Trên đời này có thứ thư không viết thành chữ, người nhận đều biết là người gửi nhắn điều gì. Nếu không có điều nhắn cụ thể vào lúc đó thì cũng phải ghi món nợ, có thể chưa trả ngay nhưng cũng có lúc phải trả.

- Ông nói có lý đấy!

Ngày 19/12/2012

## **NGÀY NÓI THẬT**

Trên thế giới có Ngày Cá tháng Tư (mồng một tháng Tư hằng năm) được gọi là “Ngày nói dối”. Ai nghe chuyện gì trong ngày đó cũng phải cảnh giác vì thật giả lẫn lộn. Nghe nói tục này từ nước Pháp, là trò chơi vui vẻ, nhưng rồi thấy vui cho nên lan sang các nước khác, trở thành ngày vui của rất nhiều nước trên thế giới, trong đó có nước ta.

Chung quanh việc này có nhiều lời bàn bạc.

Có người nói mỉa: “Bây giờ bệnh khoang, nói dối, báo cáo láo tràn lan, đâu chỉ có một ngày, mà đâu chỉ là chuyện đùa vì được trao huân chương, bằng khen, tiền thưởng đàng hoàng”.

Nhưng có người bình luận: “Xem ra họ tổ chức Ngày nói dối là rất khôn vì bệnh nói dối là bệnh của nhiều người, rất tai hại, làm mất niềm tin lẫn nhau. Do đó họ tổ chức Ngày Cá tháng Tư thì có nghĩa là sau ngày đó, 364 ngày trong năm phải là Ngày nói thật. Ai nói

dối vào các ngày đó thì sẽ bị trừng phạt, ít nhất cũng bị khinh bỉ, thế là cũng hạn chế bệnh nói dối, khoe khoang lăm lỗi! Nói dối là bịa, có chuyện bịa ra cho vui như cách ta nói Trạng, còn nói hoặc báo cáo nghiêm túc thì phải nói thật”.

*Ngày 21/12/2012*

## CŨNG LÀ QUYẾT LIỆT TRÊN TIVI

- Thế là họ cũng quyết liệt đây chứ!
- Ông nghe ở đâu?
- Thì trên truyền hình.
- Ông ấy nói thế nào?
- Ông ấy nói là đã giao cho các cơ quan có liên quan giải quyết quyết liệt, triệt để tình trạng phá rừng!
- Thế nạn phá rừng đã bị xóa bỏ chưa? Cũng không dám trông chờ sự xóa bỏ ngay mà chỉ mong giảm bớt.
- Ông cứ xem trên truyền hình thì biết!
- Có ông nào “quyết liệt” nữa không?
- Thì trên truyền hình, một ông lãnh đạo trả lời chất vấn của hội đồng nhân dân tỉnh, nói đã ra văn bản chỉ đạo quyết liệt bảo đảm vệ sinh an toàn thực phẩm trong các bữa ăn của công nhân khu công nghiệp. Thì cũng hy vọng!
- Ông thật dễ tính. Mới chỉ nghe “quyết liệt” trên tivi, trên các văn bản” mà đã h്�ya hùng. Còn phải chờ sự quyết liệt trong thực hiện. Cũng chẳng cần nói to tát làm gì, cốt sao các quyết định, các chỉ thị đó có hiệu lực để các việc làm có hiệu quả cho dân nhờ.

Ngày 23/12/2012

## HÂM, NGU!

Những người quen biết anh và cũng thông cảm với anh vẫn cho anh là “Anh chàng hâm”. Một số bạn bè thân thiết lâu ngày đến thăm anh thì bảo, anh là “Đứa bạn ngu lâu”. “Hâm” là người có đời sống tinh thần không bình thường, có người còn gọi là “Anh chàng ấm đầu”. Còn “ngu” là người kém về trí tuệ, đần độn; lại còn “ngu lâu” nữa!

Họ gán cho anh những từ không mấy tốt đẹp thế vì những lý do chứng thực trong cuộc sống của anh.

Do ý chí phấn đấu mà anh cũng có địa vị khá trong xã hội; lại đã từng dạy học nhiều năm cũng nhiều học trò, có không ít người thành đạt. Có thể nói anh là người thông minh, chẳng thông minh mà có sự nghiệp như thế, được bạn bè, xã hội kính nể. Nhưng anh không bao giờ lợi dụng uy quyền, hoặc tình thân để xin xỏ, nhờ vả ai như không ít đồng nghiệp... Ngay từ thuở bao cấp để được ưu tiên mua cái lốp xe đẹp, mảnh vải may áo, cái

phích nước cho tối sau này là mảnh đất xây nhà; người ta cũng kính nể anh nhưng trong lúc của khôn con khó, “không xin nghĩa là không có nhu cầu” cho nên người ta “quên”, cho tối nay anh vẫn ở trong ngôi nhà xoàng xinh khác với bạn bè nhà cao, cửa rộng, cho nên bị gọi là “hâm” vì khác mọi người. Anh cũng có hai đứa con, cũng tốt nghiệp đại học vì chúng có “gien” hiếu học của gia đình nhưng ra đời thì làm ăn không được như ý vì anh không bao giờ nhờ vả ai và dùng uy quyền của mình để “cài cắm” con vào những nơi dễ thăng tiến và có nhiều bổng lộc cho dù anh có thế lực và có nhiều bạn có thể giúp các cháu; cho nên bạn bè gọi anh là người “ngu”.

Họ nói về anh như thế nhưng anh vẫn thanh thản. Ngay những bạn bè cho anh là người “hâm”, kẻ “ngu” thì cũng là cách nói thân tình, đầy kính trọng cuộc sống trong sáng của anh!

*Ngày 25/12/2012*

## LẠI THƯỜNG XUYÊN

Sáng ra định kéo cậu ta đi ăn sáng vừa ăn vừa tán chuyện như mọi khi, nhưng cậu ta từ chối, nói là phải đi họp cho đúng giờ, thấy lạ cho nên phải hỏi:

- Có việc gì mà nghiêm túc thế?
- Họp tự phê bình và phê bình cuối năm.
- Thì cơ quan nào chẳng phải làm!
- Cơ quan mình sinh hoạt khá nghiêm túc. Năm nào cũng thực hiện việc tự phê bình và phê bình, không bao giờ quên. Cứ ngày 3 đầu tháng là họp chi bộ, kỳ họp nào cũng nêu góp ý cho nhau, cho cơ quan, cuối năm lại kiểm điểm từng người, có bản nhận xét, góp ý đàng hoàng.
- Thế có phát hiện chuyện gì không, có ngăn chặn được gì không? Mấy năm vừa rồi nghe đồn cơ quan cậu rộ lên chuyện đấu thầu nâng cấp trụ sở và om sòm chuyện đề bạt phó văn phòng, có thảo luận chuyện này không? Mà toàn người của cơ quan cậu nói ra ngoài cả, chứ ai biết chuyện lìn xình trong tổ kén!

Phải thảo luận cho ra ngô ra khoai, đúng sai  
đến đâu, trách nhiệm thuộc về ai cho rõ ràng  
để khỏi bàn tán linh tinh.

- Thị có ai nhắc đến đâu mà thảo luận!
- Thế là các cậu “thường xuyên” họp kiểm  
điểm nhưng lại không thẳng thắn, “nghiêm  
chỉnh” cho nên chỉ là chuyện “thường xuyên”  
một cách hình thức. Thôi thì ăn bát phở thực  
chất cho mau để đi làm một việc hình thức  
chiếu lệ!

*Ngày 30/12/2012*

## VI HÀNH KHẢO SÁT

Gần đây một số bộ trưởng vi hành để tìm hiểu tình hình thực tế. Xuống cơ sở thì các vị đó cũng thường xuống nhưng là để thăm một công trình nào đó như một cuộc tham quan có chiêu đãi, nghe một báo cáo thường nói không hết tình hình, một số thiếu trung thực và ít gặp những lời nói thẳng thắn vì những người đến gặp đều đã được “chọn lọc”. Lần này, một số vị muốn tìm hiểu sự thật.

Nghe nhiều lời phàn nàn vì tình hình phục vụ của ngành y tế, Bộ trưởng rất sốt ruột nhưng muốn biết thực hư thế nào cho nên bà không chỉ nghe báo cáo mà tối tận nơi khám chữa bệnh quan sát, hỏi người đến xếp hàng chờ đợi. Sau mấy lần vi hành khảo sát, bà phải thốt lên mà báo chí đăng lại: “Nếu tôi phải đi khám bệnh như thế này thì tôi không thể chịu được” vì nếu chẳng may bà hay những người ngang cấp với bà bị bệnh thì đâu phải xếp hàng chầu chực như người dân!

Rồi nói cho công bằng thì ông Bộ trưởng Giao thông là người dám quyết, dám làm. Đã quyết thì không ai dám nói mọi quyết định đều đúng, cho nên tôi không ngại những lời phàn nàn khá nhiều trong dư luận mà luôn tỏ thái độ ủng hộ những người dám quyết định, nếu chưa đúng thì nghe dân mà sửa. Khi mới nhận chức ông quyết định đi xe buýt để khuyến khích nhiều người sử dụng phương tiện này coi như một giải pháp giảm ùn tắc giao thông đô thị. Nhưng đi được mấy chuyến ông cũng phải dừng vì ông tưởng là tiện lợi nhưng lại có nhiều sự bất tiện, không như những báo cáo thiếu thực tế của thuộc cấp...

Mừng vì những vị lãnh đạo, quản lý đã nhận ra thực trạng. Nhận ra thực trạng cũng là điều quan trọng, chỉ qua khảo sát thực tiễn không chuẩn bị trước, không tiễn hô hậu ứng, mới rõ thực tế. Nhưng người dân lại trông vào những giải pháp. Vì có bệnh là phải đi khám bệnh, nhưng làm sao được thuận tiện và gấp những thầy thuốc ân cần, tận tụy. Rồi đi lại trong thành phố thì cần mở rộng phương tiện xe buýt, nhưng làm sao cho việc đi xe buýt được an toàn, đúng giờ, đúng chuyến.

Ngày 13/01/2013

## “NHŨNG” ĐẾ “THAM”

- Sự phiền hà xem ra chưa giảm ông ạ!
- Thấy nói, thực hiện cải cách thủ tục hành chính đã bỏ được nhiều công đoạn “trình”, “xét duyệt”, “thẩm định”... thế cũng là bỏ được nhiều thủ tục phiền hà.
- Cũng thừa nhận có tiến bộ. Nhưng có bài báo phản ánh thực tiễn nói là “ít cống nhưng có nhiều khóa” nghĩa là còn nhiều sự rắc rối.
- Cũng phải có những cửa đẻ ngăn chăn khe hở, không thể buông lỏng. Điều quan trọng không chỉ là cái cửa mà là người gác cửa. Mỗi cửa kiểm tra giải quyết nhanh và người “gác” có thái độ niềm nở, lịch sự thì công việc cũng chóng vánh và người dân cũng thấy thoải mái!
- Lại chuyện con người, chuyện thái độ phục vụ nhân dân của cán bộ, viên chức!
- Đó là điều quan trọng nhất nhưng lại không dễ dàng vì nó gắn với quyền lực và lòng tham của người có quyền. Họ sẽ còn dở đủ trò, mở đường này họ lại bịt đường khác.

- Đây, báo cáo của Tổng Thanh tra Chính phủ cũng nêu rõ sự “hành dân”. Đủ thứ trò!

- Trò gì?

- Chúng ta đều biết cả, vấn đề là có số liệu được công bố. Đây ông xem, Tổng Thanh tra công bố kết quả điều tra dư luận xã hội thì có tới 63% số người được hỏi ý kiến cho rằng nhiều cơ quan công quyền cố kéo dài thời gian giải quyết công việc, rồi không hướng dẫn cụ thể các thủ tục cho nên phải làm đi làm lại rồi soi mói, hạch sách, nhũng nhiễu đủ điều!

- Thì họ cố tình “nhũng”. Mà chậm trễ thì lỡ việc và chi phí tốn kém; chờ đợi thì mệt mỏi cho nên có tới 58% số người phải nhờ vả cấp trên hoặc “người quen” tác động, tất nhiên không thể nhờ vả bằng nước bọt. 50% số người trả lời “phải nghiên răng” dùng cách đưa tiền để mong công việc được giải quyết chóng vánh theo luật. Thế là tìm mọi cách “nhũng” để “tham”!

Ngày 20/01/2013

## **GIỎI CẢ HAI MẶT!**

Cả tổ chức đều công nhận anh ta là người giỏi nịnh nọt. Anh ta có thể tìm ra mọi cớ mà “người thường” không nghĩ ra cơ hội để nịnh thủ trưởng.

Thủ trưởng phát biểu ngắn hay dài, về việc to hay việc nhỏ anh ta đều thấy “sáng ra”, thấy “như được nghe một bài học lớn”.

Thủ trưởng khen ai hoặc phê bình ai, bất kể đúng sai, cũng đều được anh ta cho là “nêu lên những bài học đích đáng trong xây dựng nội bộ”.

Rồi cả những việc nhỏ nhặt như kiểu ăn mặc, dáng đi đứng, dáng nói, giọng nói trên diễn đàn của thủ trưởng đều được anh ta quan sát tỉ mỉ và cho là dáng vẻ “sang trọng”, “đầy tự tin”, v.v..

- Thế thì đích thực là “chân nịnh thần” có hạng rồi!

- Nhưng anh ta còn giỏi nhiều thứ!
- Giỏi những gì?

- Đấy ông xem, anh ta cũng là người giỏi khích bác nữa. Ở cơ quan, ai hỏi ra cái gì là anh ta tìm cách xỏ xiên, khích bác, từ phát biểu ý kiến, quan hệ giao tiếp, cho đến cách ăn mặc, anh ta đều tìm ra chỗ sơ hở để chê bai là “kém thông minh”, “lạc hậu”, “kệch cỡm nửa mùa”... đủ thứ, nghe lộn cả ruột.

- Nhưng xem ra anh ta chỉ giỏi khích bác người đồng cấp?

- Thì cứ chờ xem! Khi thủ trưởng lên hương thì anh ta hùa vào nịnh nọt. Đến khi thủ trưởng gặp vận hạn xem anh ta dở trò gì. Người ta thường nói: Người nào giỏi nịnh hót cũng thường giỏi chê bai, khích bác, vì hai thứ đó đều cùng một tính chất của con người cơ hội.

Ngày 27/01/2013

## CHÀO THẦY!

Thầy trò gặp nhau trong ngày sinh nhật lần thứ 80 của thầy giáo. Thầy dạy đại học nhiều năm, sinh viên của nhiều khóa theo học thầy đến khá đông. Đến mừng thầy còn có những bạn quen hoặc người ngưỡng mộ, nhưng ai cũng kính cẩn nói lời “mừng thầy đại thọ”.

Dù đã học thầy hoặc không học thầy nhưng họ đều quen nhau, đã từng làm việc hoặc từng biết tiếng nhau cho nên gặp nhau như người thân, nói chuyện vui vẻ. Có người có vẻ “trưởng tràng” hỏi mấy anh bạn:

- Ông học khóa mấy mà mình không nhớ?
- Không, mình chưa từng học thầy.
- Sao cậu lại đến chào thầy?
- Mình chào thầy vì thầy là nhà giáo được xã hội yêu quý.

Rồi anh ta lại hỏi một bạn khác:

- Ông học khóa mấy?
- Mình cũng chưa từng được nghe thầy giảng bài.
- Thế mà vẫn cung kính chào thầy?

- Thì cũng như ông bạn vừa trả lời ông. Nhưng nên nhớ lời người xưa: “*Thầy ta không chỉ là người giảng cho ta nghe mà là người ta muốn noi theo*”. Đây, tôi kính cẩn chào thầy không chỉ vì tài năng uyên bác mà thầy còn là một nhân cách trung thực hiếm có, thực sự là tấm gương lớn trong thời buổi này!

Ngày 03/02/2013

## **“LÀM VIỆC” NGÀY NGHỈ**

Suốt cả tuần làm việc quần quật, được ngày chủ nhật chăm nom việc nhà. Xí nghiệp anh không được nghỉ hai ngày như các cơ quan hành chính cho nên chủ nhật với anh và gia đình là rất quý.

Tối thứ bảy ăn cơm xong đang bàn với vợ công việc ngày mai thì có cán bộ văn phòng xí nghiệp ở cổng gọi vọng vào:

- Bảy giờ sáng mai có mặt ở xí nghiệp nhá!
- Ngày mai chủ nhật, có việc gì khẩn thế, vào nhà uống chén nước!
- Tôi còn phải đến nhà mấy ông bạn nữa.
- Thì cứ vào đây cho hỏi một chút. Xí nghiệp có kế hoạch gì đột xuất thế?
- Không có việc gì hệ trọng. À mà cũng hệ trọng vì cấp trên về thăm anh chị em.
- Cấp trên đến thăm thì quý rồi nhưng vì sao lại thăm vào ngày nghỉ lễ, nghỉ tết của công nhân?
- Tới thăm anh em thì cấp trên cũng phải làm việc vào ngày nghỉ đấy thôi!

- Nhưng các ông ấy còn có người giúp việc  
gia đình, cơm bưng nước rót chứ có như mấy  
anh em mình đâu!

- À mà suýt quên, giám đốc dặn có tiền bồi  
dưỡng làm thêm vào ngày nghỉ đấy!

- Có tiền thêm thì cũng quý nhưng mình  
lại có kế hoạch ngày mai rồi. Cả tháng nay  
trời rét đậm, các cụ già ngả bệnh, phải đưa  
các cháu tới thăm ông bà ngoại.

- Nay, giám đốc dặn không cậu nào được  
vắng mặt. Ăn mặc quần áo lao động nhưng  
phải chỉnh tề, chỉ vỗ tay, vẫy cờ thôi nhưng  
phải chỉnh tề!

- Thế là cán bộ, công nhân mất ngày  
nghỉ và xí nghiệp mất thêm tiền công “vẫy  
cờ”, “vỗ tay”.

Ngày 24/3/2013

*Phần thứ hai*

## ĐỐI THOẠI, BÌNH LUẬN



## HƠN NHỮNG TẤM HUÂN CHƯƠNG

*Mỗi năm, vào dịp mùa thu Hà Nội, tôi lại hòa theo dòng người vào Lăng viếng Bác Hồ. Mỗi lần vào thăm Bác lại có những suy nghĩ mới mẻ thường gắn với cuộc sống ngoài đời.*

Chúng ta vừa qua dịp kỷ niệm năm chẵn Ngày Cách mạng Tháng Tám thành công và thống nhất đất nước với việc tôn vinh rất xứng đáng những tập thể và cá nhân có công lao và cũng đang ồn ào tranh cãi chuyện giải thưởng, danh hiệu này nọ, lại nhìn Bác với bộ quần áo kaki giản dị đã từng theo Bác trong các chuyến đi công tác, thậm chí ngay cả những buổi lễ long trọng. Và trên ngực Người không một tấm huân chương, bỗng chợt nhớ tới hai lần trong đời, Người đã từ chối các vinh dự cao quý.

Vào tuổi tôi, vẫn còn nhớ một sự kiện rất xúc động tại phiên họp thứ sáu Quốc hội khóa II, ngày 08/5/1963, vào dịp chuẩn bị kỷ niệm lần thứ 73 Ngày sinh của Bác, Quốc hội muốn tặng Người Huân chương Sao Vàng, là

người đầu tiên được nhận huân chương cao quý nhất của đất nước. Bác tóm lòng biết ơn nhưng xin phép chưa nhận. Người đã trình bày với Quốc hội “tự xét chưa có công huân xứng đáng với sự tặng thưởng cao quý của Quốc hội, vì Tổ quốc đang tạm chia cắt làm đôi, trong hoàn cảnh nước sôi lửa bỏng, đồng bào miền Nam đang hằng ngày, hằng giờ hy sinh xương máu, anh dũng đấu tranh, kiên quyết chống bọn cướp nước hại dân để giành lấy quyền tự do, quyền sinh sống” cho nên Người đề nghị “Chờ đến ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, Tổ quốc hòa bình thống nhất, Bắc - Nam sum họp một nhà, Quốc hội sẽ cho phép đồng bào miền Nam trao cho tôi Huân chương cao quý. Như vậy thì toàn dân ta sẽ sung sướng, vui mừng”.

Rồi bốn năm sau, khi được tin Xô viết tối cao Liên Xô quyết định tặng thưởng Chủ tịch Hồ Chí Minh Huân chương Lénin là Huân chương cao quý của Nhà nước Liên Xô, Người lại từ chối. Trong bức điện ngày 06/11/1967 gửi Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô và Đoàn Chủ tịch Xô viết tối cao Liên Xô, Người trình bày lý do chưa nhận vinh dự đó. Bức điện viết: “Toàn quân và toàn dân Việt Nam chúng tôi đang phải hy sinh xương máu để đánh Mỹ, cứu nước.

Trong lúc đó, riêng tôi lại được hưởng vinh dự đặc biệt to lớn và nhận Huân chương Lê-nin thì lòng tôi không yên chút nào. Vì lẽ đó, tôi vô cùng cảm ơn các đồng chí, nhưng xin các đồng chí hãy tạm hoãn việc trao tặng phần thưởng cực kỳ cao quý ấy. Đến ngày nhân dân chúng tôi đánh đuổi được bọn đế quốc Mỹ xâm lược, giải phóng hoàn toàn đất nước Việt Nam, tôi sẽ đại biểu cho toàn thể đồng bào tôi, trân trọng và vui mừng lãnh lấy Huân chương mang tên Lê-nin vĩ đại”<sup>1</sup>.

... Được biết, khi hoàn thành sự nghiệp thống nhất nước nhà, trong một cuộc họp quan trọng chuẩn bị Kỳ họp thứ nhất của Quốc hội thống nhất, có đồng chí nêu ý kiến đề nghị Quốc hội thống nhất truy tặng Chủ tịch Hồ Chí Minh Huân chương Sao Vàng. Nghe kể lại, sau ý kiến đó, không đồng chí nào có ý kiến gì nhưng nhiều đồng chí thấy không nên làm việc đó, vì tấm lòng khiêm tốn của Người có công lớn nhất vẫn cho rằng “chưa có công huân xứng đáng”, khi thấy toàn dân còn hy sinh gian khổ mà nhận vinh dự thì thấy lòng “không yên chút nào” đã để lại những bài học quý giá và sâu sắc cho muôn đời sau.

---

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, t.15, tr.400-401.

Với Chủ tịch Hồ Chí Minh, Bác Hồ của chúng ta, nhân dân ta và bạn bè trên thế giới có nhiều cách đánh giá: Là lãnh tụ vĩ đại của Đảng và dân tộc, là Anh hùng giải phóng dân tộc, Danh nhân văn hóa kiệt xuất, là một tâm hồn lớn, một trí tuệ lớn... Dưới tấm áo vải kaki đơn giản không có một tấm huân chương là trái tim của một người yêu nước vĩ đại, một nhân cách lớn sống mãi trong lòng người dân Việt Nam và bạn bè thế giới, vẻ vang hơn những tấm huân chương cao quý nhất.

## **CHÂN THẬT, ĐA DẠNG, KỊP THỜI**

*“Chân thật, đa dạng, kịp thời phục vụ có hiệu quả sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”* là tiêu chí cơ bản và lâu dài cho truyền thông đại chúng Việt Nam, đã ghi trong Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011). Trên cơ sở tổng kết công tác truyền thông trong thời kỳ đổi mới, Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011) đã bổ sung và phát triển nội dung mà Cương lĩnh năm 1991 đã nêu về sự “đa dạng, nhiều chiều, kịp thời, chân thật, bổ ích” của báo chí Việt Nam.

Báo cáo Chính trị tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI nêu chức năng của báo chí là thông tin, giáo dục, tổ chức, phản biện “vì lợi ích của nhân dân và đất nước” cũng nhằm hướng tới thực hiện các tiêu chí mà Cương lĩnh (bổ sung, phát triển năm 2011) đã chỉ ra với báo chí. Tìm hiểu để hiểu rõ nội dung quan trọng nêu trên là vấn đề rất lớn trong việc hoạch định chính sách, cũng như định hướng hoạt động của các cơ quan báo chí và người làm báo nước nhà.

Tìm đến và thông tin sự thật là nội dung quan trọng hàng đầu với cơ quan báo chí. Nhiều nhà báo đã phải vượt qua khó khăn, nguy hiểm để tìm đến sự thật đáp ứng yêu cầu và quyền được thông tin sự thật của nhân dân. Đảng và Nhà nước ta cũng rất quan tâm đến việc tiếp cận và thông tin sự thật của báo chí cách mạng, không “che giấu”, “thổi phồng”, “bóp méo” như Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên khuyên bảo các nhà báo, vì sự thật luôn luôn đồng hành cùng chính nghĩa, cùng lẽ phải... Đảng ta luôn hướng dẫn báo chí tôn trọng sự thật khách quan nhưng đều nhấn mạnh tính chân thật trong thông tin... Vậy *sự thật khác gì với chân thật?* Theo từ điển tiếng Việt, thì sự thật là “cái có thật”, “có xảy ra” chứ không phải là phỏng đoán. Còn chân thật có hai nghĩa: *một là*, “phản ánh đúng bản chất hiện thực khách quan” vì “cái có thật có thể nhìn thấy, nghe thấy, nhưng có khi lại ẩn dấu bên trong những bản chất khác nhau, thậm chí trái ngược nhau; *hai là*, thái độ “thật thà, không dối trá, lòng dạ thế nào thì thể hiện ra như thế”. Như vậy, tôi nghĩ, sự “chân thật” mà Đảng yêu cầu trong thông tin là phải thông tin, phân tích tới bản chất của sự thật với tấm lòng chân thành, trung thực với nhân dân và đất nước của người cầm bút, gõ máy.

Đảng ta từ trước đến sau đều mong hoạt động báo chí phản ánh đúng như thực tiễn đang diễn ra sôi động, phong phú. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phê phán báo chí “dập khuôn”, đọc chán ngắt. Trong Báo cáo Chính trị trình bày tại Đại hội VI mở đầu thời kỳ đổi mới đã phê phán báo chí “một chiều”. Thực tiễn cuộc sống rất đa dạng, do đó phản ánh thực tế khách quan cuộc sống là phải phản ánh đa dạng, nhiều chiều. Trong xã hội dân chủ có nhiều ý kiến khác nhau cho nên phản ánh dư luận, tâm lý, tư tưởng không thể phản ánh một chiều. Báo chí có điều kiện phát triển đa dạng vì mỗi tờ báo có tôn chỉ, mục đích, có đối tượng bạn đọc, do đó thực hiện đúng tôn chỉ, mục đích, phục vụ đúng đối tượng sẽ có nền báo chí đa dạng; mỗi người làm báo cùng chung mục đích nhưng lại có phong cách riêng, tôn trọng phong cách của các nhà báo, chúng ta sẽ có những tác phẩm báo chí đa dạng về đề tài và phong cách. Do đó, sự đa dạng của hoạt động báo chí là thực tế khách quan, là điều mong muốn của người làm báo cũng như bạn đọc. Tuy nhiên, báo chí có vai trò quan trọng trong định hướng tư tưởng, dư luận, trong khi đó chỉ có sự thống nhất tư tưởng mới có sức mạnh trong hành động. Chính vì vậy, tôi hiểu rằng, nền báo chí chúng

ta cần phát triển phong phú nhưng tạo sự thống nhất trong đa dạng. Cùng chung mục đích cao cả là vì nhân dân, vì đất nước là điều kiện cơ bản để báo chí phản ánh đa dạng, nhiều chiều nhưng tạo ra sự đồng thuận xã hội. Không vì đa dạng mà làm phân tâm, chia rẽ làm yếu sức mạnh quốc gia trong một thế giới đầy biến động và cạnh tranh quyết liệt.

Trong việc chỉ đạo báo chí, Đảng và Nhà nước ta luôn coi trọng việc thông tin, bình luận kịp thời, coi đó là tiêu chí quan trọng để báo chí đạt hiệu quả xã hội cao. Chậm trễ, không kịp thời sẽ bị động trong đấu tranh tư tưởng. Báo chí nước nào cũng quan tâm chuyện thông tin nhanh. Chúng ta đều biết “Nhanh” và “Mới” luôn luôn là tiêu chuẩn hàng đầu của thông tin, rồi cũng đã từng tranh luận giữa “Nhanh” và “Đúng”, nhấn mạnh yêu cầu hàng đầu là “Đúng” nhưng không vì thế lại chậm chạp, bị động. Khi nói về tốc độ, chúng ta nhấn mạnh sự “Kịp thời”. Thông tin kịp thời là phải nhanh để khỏi bị động trong cuộc đấu tranh với các luận điệu xuyên tạc của một số cá nhân, một số thế lực nhưng phải đúng, không vì nhanh mà thông tin, bình luận vội vàng dẫn tới thiếu sót, sơ hở làm mất đi sự tin cậy. Tôi hiểu sự “kịp thời” trong thông tin thì không chỉ nhanh mà quan

trọng là phải đúng và đúng lúc để có hiệu quả xã hội cao... Phát hiện kịp thời các nhân tố mới, phát hiện kịp thời các sai sót không để ngày một nghiêm trọng... giải quyết kịp thời các bức xúc không để xảy ra rối loạn xã hội, phản bác kịp thời các luận điệu xuyên tạc... Đấu tranh chính trị là hoạt động rất phức tạp, nhiều khi rất tinh vi cần có sự phối hợp nhịp nhàng các bộ phận trong đó có báo chí.

Tìm hiểu nội dung Văn kiện Đại hội Đảng về công tác truyền thông đại chúng là vấn đề rất lớn, đồng thời trong hoạt động thực tiễn theo phương hướng đó lại không đơn giản, cho nên mỗi nội dung trong ba nội dung nêu ở trên đều nên có các cuộc thảo luận để cùng nhau hiểu sâu sắc nội dung tư tưởng của Đảng vận dụng trong thực tiễn đổi mới.

Tạp chí *Tuyên giáo*, tháng 10/2011

## TRÁCH NHIỆM CÀNG CAO, PHẢI CÀNG XỬ LÝ NGHIÊM

Trao đổi về những vấn đề cấp bách trong công tác xây dựng Đảng hiện nay, Nhà báo Hữu Thọ, nguyên Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, đã khẳng định vai trò to lớn của người đứng đầu. Theo ông, người đứng đầu có trách nhiệm càng cao, thì khi sai phạm, phải xử lý càng nặng và nghiêm túc, bất kể họ ở vị trí nào.

- **Phóng viên:** Thưa ông, Nghị quyết Trung ương 4, khóa XI đã đề cập ba vấn đề cấp bách trong công tác xây dựng Đảng, trong đó có nhắc tới vai trò của người đứng đầu. Nên hiểu điều này thế nào?

- **Nhà báo Hữu Thọ:** Người đứng đầu ở một cơ quan bao giờ cũng rất quan trọng. Đặc biệt, trong cuộc đấu tranh chống tiêu cực, chống tham nhũng, nếu người đứng đầu gương mẫu, thì cơ quan ít xảy ra tham nhũng. Nhưng gương mẫu thôi chưa đủ, người đứng đầu còn phải có trách nhiệm kiểm tra, giám sát,

để đảm bảo rằng, mình tốt và toàn thể cơ quan tốt, trong sạch và vững mạnh.

Cách đây 13 năm, tại Hội nghị Trung ương 6 lần 2 (khóa VIII), trách nhiệm người đứng đầu lần đầu tiên đã được đề cập. Sau đó, chuyện này cũng đã được nhấn mạnh nhiều lần trong các văn kiện của Đảng. Nhưng tại sao bây giờ, chúng ta phải nhắc lại? Đó là vì trong 13 năm qua, chúng ta mới nói mà chưa quy được trách nhiệm của người đứng đầu, dẫn tới không xử lý được, hoặc mới chỉ xử lý được trách nhiệm của người đứng đầu cấp thấp, chứ không xử lý được trách nhiệm người đứng đầu cấp cao.

- Vì sao dẫn tới tình trạng này, thưa ông?

Theo tôi, đó là vì người đứng đầu không được giao đầy đủ, cụ thể quyền và trách nhiệm của mình. Chính vì thế, khi có sai phạm, không quy được rõ ràng trách nhiệm cho họ. Một nguyên nhân nữa là vì thông thường, người đứng đầu đều là cán bộ có chức vụ nhất định và họ đều có công, thậm chí có công lớn, cho nên dễ nhập nhằng công - tội.

Họ cũng có những mối quan hệ tình nghĩa, giằng buộc với cấp trên, cấp dưới, cho nên trong quy trách nhiệm cho họ thường có sự che chắn nhất định. Theo tôi, đây là những nguyên nhân khiến cho mặc dù văn kiện của

Đảng rất quan tâm đến trách nhiệm của người đứng đầu, nhưng lâu nay chúng ta không quy được, không xử lý được, đến bây giờ phải nhắc lại. Lần này, Nghị quyết Trung ương 4 nhấn mạnh chuyện xử lý người đứng đầu là hết sức đúng đắn.

- *Vậy theo ông, đâu là điểm mấu chốt nhất để lần này, chúng ta có thể quy và xử lý trách nhiệm người đứng đầu?*

Nghị quyết đã nêu rất rõ ràng, phải xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm cá nhân người đứng đầu cấp ủy, chính quyền trong mối quan hệ với tập thể cấp ủy, chính quyền, cơ quan, đơn vị. Điều này là hoàn toàn đúng đắn. Chúng ta phải xác định và trao đầy đủ quyền và trách nhiệm của họ, đặc biệt là trách nhiệm giữa người đứng đầu của Đảng và người đứng đầu chính quyền.

Từng có chuyện rằng, người đứng đầu chính quyền ký quyết định sai, phải chịu trách nhiệm trước pháp luật, nhưng còn trách nhiệm của tập thể cấp ủy Đảng khi ra nghị quyết, dẫn đến quyết định sai ấy thì không được làm rõ. Vì thế, lần này, cần quy định rõ ràng về quyền, trách nhiệm của người đứng đầu trong các mối quan hệ đó. Trách nhiệm Đảng thế nào, chính quyền ra sao, trách nhiệm của từng vị trí cụ thể như thế nào.

Đảng lãnh đạo xã hội thì Đảng phải có trách nhiệm với xã hội.

- *Đó là về luật pháp, còn góc độ ý thức, đạo đức người đảng viên đúng đắn thì sao, thưa ông?*

Điều quan trọng là, chúng ta phải thẳng thắn, trung thực với nhau. Đã là người đứng đầu, họ đều có vị trí trong xã hội, cấp thấp thì vị trí thấp, cấp cao thì vị trí cao, nhưng đã sai phạm thì đều phải xử lý, bất kể anh ở vị trí nào. Khi đánh giá công - tội cũng vậy, phải rõ ràng. Có công thì được thưởng, được đề bạt, nhưng có tội thì phải phạt, phải xử lý, công - tội phải phân minh, sòng phẳng.

Phải xóa bỏ được các mối quan hệ giằng buộc, chiến hữu. Phải trái phân minh, nghĩa tình trọng vẹn, nhưng không thể lấy nghĩa tình thay cho phải trái được. Người đứng đầu có trách nhiệm càng cao, thì khi sai phạm, phải xử lý càng nặng. Phải làm như vậy thì mới quy và xử lý được trách nhiệm người đứng đầu. Quy và xử lý được trách nhiệm người đứng đầu, thì cơ quan sẽ tốt, mà từng cơ quan tốt, thì chắc chắn cuộc đấu tranh chống tiêu cực sẽ tốt.

Hà Nguyễn thực hiện,  
Báo Đầu tư, ngày 12/3/2012

## NGƯỜI ĐÚNG ĐẦU

Trong hệ thống chính trị của nước ta có tổ chức được lãnh đạo theo cơ chế thủ trưởng, có tổ chức được lãnh đạo theo cơ chế tập thể, nhưng dù ở cơ chế nào thì người đứng đầu (là người lãnh đạo, quản lý) đều rất quan trọng.

Người đứng đầu có trách nhiệm dẫn dắt tập thể, nhưng trước hết là người biết phát huy trí tuệ và năng lực của tập thể để có thể sáng suốt, đúng đắn khi đưa ra quyết sách và có sức mạnh to lớn từ sự đồng thuận, đồng tâm trong thực hiện. Chỉ có thực hành thực sự dân chủ mới có thể phát huy được sức mạnh tập thể, do đó họ không những chỉ giỏi truyền đạt mà còn biết chân thành lắng nghe, có lòng bao dung để tôn trọng những ý kiến khác nhau, bao gồm cả phát biểu, kiến nghị trái với ý kiến mình để phát huy trí tuệ tập thể vì lợi ích chung. Thực thi dân chủ rộng rãi chắc chắn sẽ có những ý kiến khác nhau, nhưng người đứng đầu lại cần có khả năng kết luận có sức thuyết phục để trở thành ý chí chung mà hành động. Trong công

việc không phải lúc nào cũng thuận buồm xuôi gió, lúc thuận lợi thì biết động viên mọi người chớp thời cơ tiến lên, khi khó khăn vẫn vững vàng mục tiêu lý tưởng, có hiểu biết rộng và tầm nhìn xa để nhận ra thời cơ trong thách thức, đoàn kết mọi người dấn dắt đơn vị vượt qua khó khăn, tiến bước theo định hướng.

Đảng ta đã nêu những yêu cầu cần có của người lãnh đạo, có tác giả đã nói gọn lại trong ba từ Tâm, Tâm, Tín. Có tâm trong sáng, một lòng vì nước vì dân; có tầm nhìn xa, có khả năng nhạy bén, xử lý đúng đắn các tình huống phức tạp và khả năng tập hợp sức mạnh của tổ chức hoàn thành nhiệm vụ; nhưng lại phải có tín, được nhân dân và đồng nghiệp tin cậy. Uy tín của người lãnh đạo trước đồng bào, đồng chí do cái Tâm, cái Tâm nhưng quan trọng, có khi quan trọng hàng đầu do đạo đức và lối sống trong sáng, gương mẫu của họ.

Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư (khóa XI) “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” nhấn mạnh sự gương mẫu của đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu. *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011)* ghi rõ: “Đảng lãnh đạo bằng cương lĩnh, chiến lược, các định hướng về chính sách và chủ trương lớn; bằng công tác tuyên truyền,

thuyết phục, vận động, tổ chức, kiểm tra, giám sát và bằng hành động gương mẫu của đảng viên<sup>1</sup>. Như vậy, sự gương mẫu của người đứng đầu lại có ý nghĩa đặc biệt quan trọng... Nếu người đứng đầu tổ chức hết lòng vì dân, vì nước, vì Đảng, thực hiện cần kiệm, liêm chính theo gương Chủ tịch Hồ Chí Minh, không sa vào ích kỷ, cơ hội, thực dụng, vụ lợi, hám danh, tham nhũng, hết lòng gắn bó với nhân dân, sống giản dị không phô trương lâng phí... thì sẽ làm gương cho cả đơn vị. Người đứng đầu trong sạch, không “dính bùn” thì có điều kiện kiểm tra nghiêm túc cán bộ, nhân viên trong đơn vị, sẽ có điều kiện công tâm, công bằng trong đánh giá, bổ nhiệm cán bộ, là điều kiện để đoàn kết cơ quan, tổ chức. Ngược lại, người đứng đầu nào tư túi, vụ lợi thì không bảo được ai trong tổ chức. Nếu họ lợi dụng quyền lực để thu vén lợi quyền cho vợ con, họ hàng, người thân thì chắc chắn không thể công tâm trong việc xem xét các quyết sách cũng như bổ nhiệm cán bộ, dễ sa vào việc cát nhắc cán bộ theo “cánh hẩu”, phe nhóm, lợi ích, gây họa lớn cho Đảng và xã hội.

---

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011)*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.32.

Trong việc tự phê bình và phê bình thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư, sự gương mẫu lần này được nhấn mạnh bắt đầu từ cấp cao nhất, khi đồng chí Tổng Bí thư truyền đạt Nghị quyết Trung ương tại Hội nghị cán bộ toàn quốc nói: “Sự tự phê bình và phê bình, sự gương mẫu của cấp trên, của cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp, trước hết là cấp trung ương và người đứng đầu các ngành, các cấp, các đơn vị... Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, các cấp ủy đảng, cán bộ chủ chốt, nhất là ở cấp trung ương, người đứng đầu làm trước và thật sự gương mẫu để cho các cấp noi theo”.

Sự gương mẫu về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của người đứng đầu rất quan trọng như phần trên đã nêu, những người đứng đầu còn có trách nhiệm với tập thể của mình. Từ 13 năm trước (năm 1999), Nghị quyết Trung ương 6 (lần 2), khóa VIII đã chỉ rõ: “Các cấp ủy đảng và người đứng đầu các cấp, các ngành từ trung ương tới cơ sở phải chịu trách nhiệm chống tham nhũng ở nơi mình phụ trách”. Nghị quyết còn nêu rõ: “Khi xảy ra tham nhũng, lãng phí và các hiện tượng tiêu cực ở địa phương, ngành, cơ quan, đơn vị mình phụ trách thì tùy theo mức độ và tính chất vi phạm của vụ việc mà xem xét

hình thức kỷ luật đối với cấp ủy và người đứng đầu về chế độ trách nhiệm”. Từ trước đến nay, Đảng đã có nhiều nghị quyết về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, chống sự suy thoái của cán bộ, đảng viên, nhưng thực hiện không đến nơi đến chốn. Nghị quyết Trung ương 4 lần này, một lần nữa nêu trách nhiệm cụ thể của người đứng đầu trong việc tổ chức thực hiện, nhấn mạnh: “Người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị ở các cấp chịu trách nhiệm xây dựng kế hoạch thực hiện nghị quyết giải quyết từng vấn đề cấp bách, xác định rõ những việc cần làm ngay, làm quyết liệt, có hiệu quả, thời gian hoàn thành và phân công người chịu trách nhiệm cụ thể”.

Trong quá trình nghiên cứu Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư, xin phép nêu một số thu hoạch để cùng trao đổi ý kiến về vai trò rất quan trọng và trách nhiệm nặng nề, cụ thể của người đứng đầu trong việc thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” gắn với việc thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ ba về tái cấu trúc nền kinh tế theo hướng bền vững, khi xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt, phát triển kinh tế là nhiệm vụ trung tâm.

Tạp chí *Tuyên giáo*, tháng 4/2012

## LÂU ĐÀI VÀ NHÀ TRANH

Ngày 27/02/2012, tại Hội nghị toàn quốc quán triệt, triển khai Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI) về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”, đồng chí Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương có bài phát biểu trực tiếp quán triệt tinh thần Nghị quyết Trung ương.

Bài phát biểu đề cập nhiều vấn đề quan trọng, trong đó có đoạn đồng chí nói đến tình hình mới trong nội bộ Đảng. Đồng chí nói: Bay giờ trong Đảng cũng có sự phân hóa giàu - nghèo, có người giàu lên rất nhanh, cuộc sống cách xa người lao động, liệu rồi người giàu có nghĩ giống người nghèo không? Nhà triết học cổ điển Đức Phoiobắc cũng từng nói rằng, người sống trong lâu đài nghĩ khác người trong nhà tranh. Nhận xét đó tôi cũng đã từng biết, nhưng với thực tiễn hiện nay, phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư lại gợi cho tôi nhớ tới một số chuyện có thể chắp nối với nhau để nghĩ về lối sống, phong cách sống của

cán bộ, đảng viên chúng ta. Tôi hiểu là mỗi thời mỗi khác, đời sống cán bộ hoạt động thời kỳ bí mật, chiến tranh, hòa bình đều khác, đồng thời không nên đề xướng lối sống khổ hạnh, ép xác, nhưng cuộc sống, lối sống của người cán bộ, đảng viên không bao giờ xa cách với cuộc sống của nhân dân để có sự đồng cảm với nhân dân là chân lý mãi mãi đúng.

Còn nhớ vào năm 2000, tôi đọc một báo cáo của UNDP (Chương trình phát triển của Tổ chức Liên hợp quốc). Báo cáo đề cập nhiều vấn đề về kinh tế, xã hội của thế giới vào cuối thế kỷ XX, nhưng có một nhận xét mà tôi nhớ mãi. Đó là câu: “Đi xe hơi thì không bao giờ gặp được người nghèo”. Theo sự giải thích của nhóm biên tập báo cáo thì người nghèo không có điều kiện về quyền lực và tài lực để ở những nhà ven đường cái quan ôtô đi lại được, họ phải vào sâu mãi trong vùng heo hút, muốn gặp họ thì phải lội bộ với quãng đường không ngắn. Nhận xét đó không biết từ khảo cứu ở đâu trên thế giới nhưng ngẫm lại để đối chiếu với tình hình ở ta thì về cơ bản cũng đúng, và người nghèo không có tiền để mua hoa vẫy chào quan khách đến thăm và tìm hiểu tình hình!

Rồi lại nhớ tới cuộc sống của Bác Hồ chúng ta. Cuộc sống giản dị của Chủ tịch nước, Chủ tịch Đảng thì mọi người đều rõ,

không cần nói thêm. Chỉ nói về nhận xét của các bậc trí thức nước ngoài về Người. Cũng nhiều lắm, đã dịch ra tiếng Việt in trong mấy quyển sách dày đến vài trăm trang cũng không phải mọi người không biết. Chỉ xin trích ra đây mấy câu thơ của nhà thơ Cuba nổi tiếng Phêlích Pitô Rôđrighết:

“*Bởi vì Người đói cơn đói ngày xưa*

*Vì Người đã chết hai triệu lần năm Bốn  
nhăm khủng khiếp*<sup>1</sup>

*Bởi vì Người đã mặc lên người tấm áo xác xơ*

*Đã đi chân đất với mỗi đôi chân trần của  
mọi người dân đất nước*

*Bởi Người đã chất chứa nỗi tủi nhục của  
mọi người cùng cực”.*

Trong những bài thơ của các thi sĩ nước ngoài viết về Chủ tịch Hồ Chí Minh, bài thơ này là một trong những bài thơ hay, nói lên cảm xúc chân thật trước hình ảnh một con người dù ở cương vị quyền lực cao vẫn sống cuộc sống của người dân bình thường để luôn luôn nghĩ về nhân dân, của người đảng viên chân chính - Hồ Chí Minh mà chúng ta đang học tập và làm theo tấm gương đạo đức của Người.

Báo Nhân Dân, tháng 5/2012

---

1. Liên hệ với nạn chết đói hơn 2 triệu người năm Ất Dậu - 1945.

## RỖ YÊU - GHÉT GIỮA LẦN RANH SÁNG - TỐI

Ông nhắc lại “bài báo thất bại là bài báo vừa lòng mọi người” rồi chia sẻ, đúng trung dung, làm người tốt cũng yêu, người xấu cũng quý, thì viết có thể an toàn, nhưng không bao giờ thành nhà báo được bạn đọc tin cậy. “Trước con người, sự việc, bao giờ cũng phải tỏ thái độ, hoặc khen hoặc chê, đồng ý hoặc không đồng ý. Đó là công việc nhọc nhằn của cả đời người làm báo”. - Nhà báo Hữu Thọ, nguyên Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, nguyên Tổng Biên tập báo *Nhân Dân* trò chuyện với phóng viên báo *Nhân Dân hàng tháng*.

### **Biết sợ, và đừng sợ**

- Ông sợ chê sai, sợ cả khen sai, vậy viết trong nỗi “sợ kép” như thế, cảm giác thế nào ạ?

Không chỉ chê mà khen sai cũng phức tạp, bởi làm người đời ngộ nhận, làm hỏng người ta. Thần đồng, Tài năng, Sao, Hoa hậu... không nên lạm dụng. Danh hiệu Sao Khuê trong lịch sử

vốn chỉ để tôn vinh Nguyễn Trãi. Cũng như “Thánh”, dân ta chỉ phong cho Trần Hưng Đạo. Không thể có Sao Khuê nhanh!<sup>1</sup>

Bác Hồ dặn, khen cho thật thà, đúng đắn, không thổi phồng, kể cả khi viết người tốt việc tốt. Chê cũng phải chân thành, đúng mục. Phải đặt cược cả trách nhiệm, danh dự mình vào việc khen chê.

Tôi viết về Vĩnh Phú ba lần thì có hai lần sai do nhận thức. Lúc đó ủng hộ khai hoang lên đồi vô tội vạ. Nay nhìn lại thấy rõ là sai. Nhưng lúc đó được xem là đúng lại còn được giải báo chí, cái đúng mang tính thời điểm. Cho nên phải có độ lùi thời gian mới rõ đúng sai của bài báo.

- Ông bàn đến độ lùi nhận thức, người xưa nói, “quân tử men tường mà đi” như một lời răn hành xử để đạt tới sự khiêm cung. Có mâu thuẫn giữa dũng cảm và tư duy rành mạch về nội sọ?

Làm báo luôn trăn trở giữa thật và đúng. Ở đây cần có sự phân định. Khi chỉ đạo báo chí, Bác Hồ và Đảng ta đều nói chân thật. Theo tôi, thật là cái diễn ra, không suy diễn, phỏng đoán. Nhưng chân thật là bản chất của cái đang diễn ra. Bác Hồ nói, phải viết cho hay, cho chân thật, cho hùng hồn. Ngay trong Nghị quyết Đại hội XI của Đảng cũng yêu cầu

báo chí phải chân thật, đa dạng và kịp thời. *Nhanh* tức là không thể chậm, nhưng *kịp thời* còn có nghĩa đúng lúc để đạt hiệu quả xã hội cao. Thật ra có lần, Đảng ta dùng chữ Sự thật. Đại hội VI yêu cầu nhìn thẳng vào Sự thật (thẳng thắn, không che giấu); đánh giá đúng Sự thật (đòi hỏi trình độ xét đoán về bản chất, mức độ và bối cảnh); nói đúng Sự thật (là công bố rõ sự thật ra). Nghĩa là chỉ nói rõ sự thật sau khi sự thật đã được đánh giá.

Có những bài viết, là sự chiêm nghiệm cả đời mình đấy.

- *Theo ông khi nào có thể tự tha thứ và khi nào thì không bởi ông từng ví bài báo với bản án tuyên và những oán thù có thể buộc mãi chử không cởi được?*

Luật pháp chỉ ra điều được và không được làm, phải chấp hành, nhưng có cái thuộc phạm trù nên hay không, do trình độ, lương tâm, bản lĩnh. Phải cân nhắc lắm. Thí dụ, ta phải bảo vệ người tiêu dùng trước thực phẩm bẩn, nhưng còn phải bảo vệ người sản xuất, nền kinh tế nữa. Thông tin vải Lục Ngạn bị phun thuốc trừ sâu hồi trước, có thể có một số chủ vườn làm sai cần chấn chỉnh, nhưng thông tin không có mức độ, sai bản chất làm ảnh hưởng đến cả vùng vải Lục Ngạn, tới hoa quả xuất khẩu, làm điều đứng người dân.

Báo chí tạo nên dư luận xã hội và hình thành thị hiếu. Mà dư luận xã hội nhiều khi là khởi đầu của hành vi đâm đồng, có khi tích cực, có khi tiêu cực. Có thị hiếu làm tăng sự trẻ trung, lịch sự nhưng có thị hiếu khuyến khích xa hoa, ngỗ ngược. Cho nên phải thận trọng.

- *Đó cũng là trường hợp nữ Anh hùng Lao động Ba Sương khi một phía thì vùi dập, một luồng nói sai đúng khách quan, bảo vệ, khôi phục danh dự cho bà?*

Đấy nó thế đấy. Vai trò báo chí lớn lăm. Bài báo có thể là thông điệp về tình yêu thương, và có thể là bẩn án. Chuyện đánh giá con người, sự việc rất hệ trọng, không đơn giản.

Tôi nói biết sợ, tức là biết sợ hiệu quả xã hội to lớn của thông tin chứ không phải sợ sai, sợ đụng chạm. Hiệu quả của một bài báo không phải nằm ở lời khen chê của cấp trên mà nằm ở hiệu quả xã hội. Với thông tin xấu tràn lan, có người đã cảnh báo: Mỗi đồng lợi nhuận bán báo có khi phải mất năm đồng để sửa sai lầm, hệ lụy. Có cái mất rồi, không lấy lại được.

### **Làm báo khác tham gia giao thông...**

- “*Người tài không biết tự bảo vệ mình*”; “*Không thở dài trước tham nhũng*; “*Ở ta có maphia?*”; “*Báo chí là thế lực cần được tôn trọng*”... Ông lấy được cái bất thường, vô lý trong

cái tưởng bình thường. Thưa ông, làm gì để ranh giới giữa bản chất và hiện tượng không trở thành vòng kim cô trói buộc nhà báo?

Tôi nghĩ vấn đề là chủ động trong trách nhiệm xã hội. Hiện nay, tôi thấy bạn đọc chỉ mua báo nào có bài đấu tranh chống tham nhũng và tham gia phản biện xã hội, cũng là những bức xúc của dân. Nhưng thực hiện hai vấn đề đó lại không đơn giản.

Phải chống tham nhũng, tiêu cực, truy đến cùng, mà lại không bôi đen, gây tâm lý bi quan. Phải phản biện xã hội, nhưng để hướng tới đồng thuận chứ không phải để phân tâm, chia ly. Nếu không phản biện, thì là thứ báo a dua, nói theo. Cái khó là ta phải làm, chứ không phải là không làm gì. Tránh để an toàn thì dễ quá, nhưng xã hội không coi trọng.

### **“Đừng vì yêu ghét mà triệt tiêu phong cách”**

- Nhưng nếu “đoàn kết” và “đồng thuận” có lúc không phải thực chất mà chỉ là hình thức che giấu một nội dung khác?

Tôi đang viết bài về thông tin nói vụ bổ nhiệm Cục trưởng Hàng hải bảo là “đúng quy trình”? Người ta đang thắc mắc lắm. Có thể là đúng quy trình giấy tờ. Nhưng thực hiện quy trình là con người. Có dân chủ thực sự không?

Có trong sáng không? Đúng hình thức mà sai sự thật thì sao! Chưa kể, về nguyên tắc, một cơ quan, cá nhân đang bị thanh tra, dẫu chưa kết luận đúng sai, nhưng đó là chỗ có khả năng sai phạm, vậy thì không nên cất nhắc để gây hoài nghi, bất ổn. Cho nên đằng sau nó là gì vẫn đang là câu hỏi.

- Từ đánh giá “một bộ phận” tới “một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên suy thoái”, cho tới “trong đó có cả những cán bộ lãnh đạo và quản lý, và một số ở cấp cao”, văn kiện Đảng nhiều lúc đi sau thực tiễn. Vậy làm gì để hài hòa sự dung cảm phát hiện từ thực tiễn, với việc tuân thủ kỷ luật thông tin?

Nhận thức mới, bao giờ cũng là sự đấu tranh phức tạp. Và cái mới nào cũng phủ định một phần cái cũ, nhận thức thì dễ, nhưng khó là liên quan tới con người. Là học trò Platon, giỏi lắm thì cũng là Platonist (theo trường phái Platon) thôi, nhưng dám phủ định thầy, vì trọng thầy nhưng còn trọng sự thật, chân lý hơn, mới trở thành Arixtot. Bài “Ngập ngừng gửi phân vân” của tôi về khoán là nói về ông thủ trưởng cũ trong kháng chiến chín năm của tôi. Trung ương đã kết luận khoán rồi, nhưng ông ấy vẫn cương quyết không làm, “đắp” một con đê ngăn kết luận của Trung ương tràn về nơi ông ấy làm Bí thư. Nhưng đó

lại là một con người xác tín, con người hoạt động cách mạng hết sức trung thực, một trong những người dũng cảm phát hiện sai lầm trong Cải cách ruộng đất, đến mức khi về Hà Nội báo cáo, mà ông ấy là Phó Bí thư Khu ủy phải nằm chờ ở số 10 Nguyễn Du (Trạm chờ của Trung ương) tới 10 ngày mới được gặp Trung ương.

*Phân vân* ấy là phân vân về con người khi phải viết một chuyện động chạm tới người thủ trưởng đáng kính ấy.

- Về chuyện này, ông đã ẩn dụ “Đèn đỏ đã bật lên và phong trào đó bị chặn lại”. Làm báo không phải là tham gia giao thông, đỏ đứng lại, xanh thì cả làng cùng đi?

Sau Hồi ký “Thời gian và nhân chứng”, tôi có lần bị sinh viên hỏi ở SV 96, rồi hỏi tiếp năm 2000. Nhưng có vẻ vấn đề chưa dừng lại.

Đây phải nói là sự “mách nước” của lãnh đạo báo *Nhân Dân*, hồi tiền Đổi mới, thời kỳ ông Hoàng Tùng. Ông Hoàng Tùng bảo, giờ mà nói lý luận nguy hiểm lắm, trong khi cái thế của làm báo là nắm chân lý từ thực tiễn, phải phản ánh chân thành thực tiễn lòng dân, chuyển hóa lãnh đạo cũng từ thực tiễn lòng dân. Đó là con đường lớn của “lách”. Tôi nhớ Nghị quyết Trung ương 6 khóa IV. Chương trình chính là bàn về tiểu thủ công nghiệp,

nhưng thực tiễn ùa vào, lại đẻ ra Báo cáo bổ sung về Những vấn đề cấp bách trong kinh tế. Böyle giờ ít ai nhắc tới Báo cáo chính phát triển tiểu thủ công nghiệp do đồng chí Nguyễn Lam chuẩn bị, mà lại nhớ Báo cáo bổ sung do đồng chí Phạm Văn Đồng soạn vì chính văn bản đó nêu lên những tiền đề của tư duy *đổi mới*.

- *Vậy, chỗ dựa phải chẳng là tâm trong sáng, thiện chiến nghề, luật quang minh và “sép” sáng suốt? Ông có suy nghĩ gì?*

Chọn lựa giữa làm vừa lòng cấp trên với vừa lòng đồng nghiệp, bạn đọc là cả một vấn đề. Cấp trên quyết định đăng bài, để bạt, tăng lương anh. Nhưng anh còn phải sống với nghề, bạn đọc, đồng nghiệp và đặc biệt là với sự thật.

Ngoại trừ không nhiều tổng biên tập giỏi gắn với những phóng viên gạo cội đi cùng ông ta, thì người ta thường nhớ tờ báo là nhớ cây bút chứ không mấy ai nhớ người lãnh đạo tờ báo. Một tờ báo nổi tiếng không thể không có cây bút nổi tiếng. Nên đa dạng bút pháp, phong cách, đừng mặc đồng phục thì báo mới hay. Khuyến khích cái riêng từng người trong sự thống nhất chung, mới khó.

Anh Hoàng Tùng rời cơ quan báo để lại nhiều cây bút cá tính. Bình luận của Nguyễn Hữu Chỉnh không giống Trần Kiên, Quang Thái không giống Diệu Bình và họ đều là những

nhà bình luận quốc tế nổi tiếng. Phóng sự có Thép Mới, nhưng dấu có cả xu thế “học theo Thép Mới”, nhưng anh Trần Dũng Tiến nói một câu nổi tiếng: “Ở đời chỉ cần một Thép Mới là đủ”, thì bên cạnh cũng có độc đáo Phan Quang, Văn Trọng, Anh Vũ, rồi phong cách Chính Yên, Trần Minh Tân... không hề trộn lẫn, để làm nên sự đa dạng của phóng sự báo *Nhân Dân*.

Người lãnh đạo chủ chốt phải bao dung mọi phong cách. Một Hoàng Tùng sắc sảo chính luận rất quý Thép Mới, nhưng rất trân trọng Phan Quang, Văn Trọng, Trần Minh Tân, Anh Vũ,... Có văn chương mượt mà, véo von như Trần Việt, lại có văn rề rà, kỹ càng như Chính Yên, nhưng họ đều được độc giả quý trọng. Trái đất rất rộng, nhưng tìm đủ mấy chục centimét vuông đứng được là khó. Khi anh phải dẫn ra ông này, ông khác, tức là anh chưa đủ sức thuyết phục người đọc.

- *Bởi天堂 sau mỗi cá tính người viết đều có dấu ấn biên tập và gu thủ trưởng - Sự chia lửa không phân biệt “quân hàm”?*

Khẳng định cây bút, song phải nói, khi phải bộc lộ quan điểm của tờ báo, vai trò người lãnh đạo rất quan trọng. Tổng Biên tập không cho, ai dám làm. Viết ra, ai duyệt, ai đăng? Thế giới người ta phạt Tổng Biên tập, chứ làm gì “tóm” người viết. Người ta nói vụ PMU 18,

xử mấy anh phóng viên là không trúng. Họ có quyền đăng đâu mà phạt họ? Báo Văn nghệ thời đổi mới hay là có Tổng Biên tập Nguyên Ngọc dám làm, dám chịu trách nhiệm.

Đấu tranh chống tham nhũng liên quan người có chức có quyền. Đổi mới là chống lại cơ chế cũ với những con người tạo ra cơ chế ấy, ít nhiều vẫn còn quyền lực và ảnh hưởng. Khi muốn đẩy một sự vật lên thì về nguyên lý, anh phải chịu lực đẩy lại ít nhất bằng trọng lượng của nó. Lực cản không hề nhỏ!

- *Hồi chuẩn bị văn kiện Đại hội X, có ý kiến cho rằng một số vấn đề phải cấm bàn: như Đảng lãnh đạo, chủ nghĩa xã hội, kinh tế nhà nước là chủ đạo. Ông nói, “chốt lại thế thì đưa ra thảo luận làm gì”. Cuối cùng không có vùng cấm và Bộ Chính trị tiếp thu các ý kiến giữa các luồng khác nhau. Dân chủ bên cạnh tập trung và tranh cãi, thậm chí gay gắt, thì mới tiếp cận chân lý và tạo đồng thuận?*

Phải cạnh tranh, tranh luận mới lộ chân lý. Trong cơ quan cũng vậy. Quyết định là bản lĩnh người lãnh đạo.

Thời chúng tôi, chỉ có tiêu chuẩn là viết hay và đúng. Ông Hoàng Tùng mắng cũng ghê mà khen cũng ghê. Minh bạch trong khen chê, lấy hiệu quả công chúng làm thước đo. Chúng tôi đọc nhau, khen chê nhau công khai

ghê lắm. Đồng thuận không phải là thứ bắt buộc, mà phải qua cọ xát. Quy luật về sự không hoàn chỉnh trong tư duy dẫn đến khái niệm phản biện.

Có lần tôi nghe đồng chí Lê Duẩn nói ở Hội trường Ba Đình, rằng một chính sách đúng cũng chỉ đúng 80%, còn 20% do thực tiễn điều chỉnh. Đây là chính sách đúng đấy, không nói chính sách sai.

### **Trong dân thân cũng hàm lẽ cương - nhu**

*- Làm công dân tốt, cơ bản tuân thủ pháp luật là được. Còn nhà báo, ngoài sự tuân thủ còn phải lên tiếng nhân danh công luận. Thưa ông, có phải làm nhà báo khó hơn làm công dân tốt, khi phải gánh trên vai trách nhiệm phản biện xã hội?*

Nghị quyết Đại hội XI khẳng định chức năng báo chí là thông tin, giáo dục, tổ chức và phản biện. Hồi xưa, chúng ta nói chức năng tuyên truyền, tổ chức, cổ động tập thể là cách nói của Lenin khi Đảng chưa nắm chính quyền. Ngày nay, tuyên truyền phải qua thông tin, phân tích, đánh giá. Phải có nhiều cơ quan phản biện. Nhưng cho báo chí phản biện, tức là chấp nhận phản biện công khai, vậy làm thế nào. Có lẽ phải mở nhiều hội thảo khoa học về vấn đề này để làm cho có hiệu quả.

Trong *Bút ký triết học*, Lênin đã chữa ra ngoài lề chi chít. Mà chắc nếu Người còn sống thì còn chữa. Tức là tư duy của ông khi in sách rồi vẫn còn phải sửa tiếp. Như vậy, bản thân ông cũng tự phản biện mình liên tục. Đó mới là khoa học.

- *Nguyễn Huy Tưởng nhớ Đan Thiêm, còn ông nhớ di ngôn của Đào Duy Từ - “Làm Tôi hay gián, Chúa hay nghe”. Thưa ông, để gián và nghe gián, có khó khăn không?*

Cũng có tâm lý vừa muốn cho làm, vừa ngại tuột khỏi tay đấy. Vừa muốn gần gũi, nghe trí thức, lại vừa ngại họ cãi - mà trí thức hay cãi lắm. Họ hay nghĩ về thiên hạ hơn là nghĩ về họ, như thế lại bảo họ là xa rời chức năng, mục tiêu.

Hồi đó, Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh là người dám quyết đáp. Ông có uy tín, am hiểu thực tiễn rộng từ Bắc vào Nam. Vậy mà cũng còn gặp khó. Ông viết bài gửi báo *Nhân Dân* nhắc: “Có người khuyên tôi nên “thôi” viết *Những việc cần làm ngay*”. Trong Ban Biên tập báo *Nhân Dân*, chúng tôi thảo luận: “khuyên” Tổng Bí thư “thôi” viết bài đấu tranh chống tiêu cực thì “người ấy” cõi to chử chả vừa. Khó thế, nên báo *Nhân Dân* phải tóm tiếng nói của báo Đảng. Chúng tôi bàn cách lên tiếng bằng Xã luận, tức là tiếng nói tập thể,

dùng thế mạnh nhất là chính luận để ủng hộ Đổi mới. Quyết liệt thế đấy!

- *Theo ông, khi nào là biết nhu, giữ thế, và khi nào là biết dán thân? Trong dán thân có hàm chứa nhu không?*

Ngòi bút là công cụ đấu tranh, anh phải biết bảo vệ nó. Chứ nếu hung hăng đến mức bị tước công cụ thì đấu tranh thế nào.

Biết dừng đúng lúc cũng là điều cổ nhân khuyên. Trong cương có nhu, trong nhu có cương. Gian khổ lăm. Nếu bị loại ra thì còn bảo vệ được ai?

“Tôi nghĩ, khi xông vào những vấn đề nóng hổi của xã hội, đương đầu ở những quan điểm lớn, người lãnh đạo phải tự chịu trách nhiệm. Cái gì cũng đi hỏi thì gay. Không ai dám nói mười việc mình làm đúng cả 10, nhưng cần phẩm chất dám chịu trách nhiệm. Tình hình hiện nay, có rất nhiều vấn đề cả lý luận và thực tiễn cần thảo luận, lý giải không nên lảng tránh”.

- *Câu hỏi cuối, ông nghĩ gì về việc nuôi quân và dùng quân?*

Thời tôi làm báo, kể cả khi làm Tổng Biên tập, khác bấy giờ. Chúng tôi ít phải lo kinh tế. Giờ làm lãnh đạo vất vả đấy, phải có kinh tế, để đổi mới thiết bị, rồi nuôi quân cho khá,

không thì người giỏi đi hết. Có không khí học thuật cởi mở mới có đa dạng phong cách. Đừng lấy chuẩn của mình đo người, nếu không muốn tạo ra những người giống anh. Người lãnh đạo và bộ phận thư ký tòa soạn, theo tôi rất quan trọng.

Chấp nhận ý tưởng mới là khó, vì nó hay động chạm. Điều quan trọng là quần tụ các ý kiến khác nhau trong một thể thống nhất.

Lãnh đạo phải ưu đãi người giỏi chứ! Gánh hát cải lương nào muốn sống cũng phải có đào, kép giỏi. Nhiều anh chị mua vé chỉ để nghe một hai người ca, xong là về. Một tờ báo không thể không có cây bút nổi tiếng, phải đối đãi họ cho tốt. Bình quân theo kiểu chia lòng, tí tiết, tí cổ hũ, tí lòng non, đuôi, tí gan là không được, hại cả sự nghiệp.

- Xin cảm ơn ông!

**Song Hà** thực hiện,  
Báo Nhân Dân cuối tuần, tháng 6/2012

## HẤP DẪN VÀ ĐƯỢC HAM CHUỘNG

Nhân kỷ niệm 82 năm Ngày truyền thống công tác tuyên giáo của Đảng, tạp chí Tuyên giáo đã có cuộc phỏng vấn Nhà báo Hữu Thọ, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương về một vấn đề tuy không mới nhưng vẫn đầy tính thời sự trong đời sống báo chí hiện nay. Đó là, tính hấp dẫn của một tờ báo. Dưới đây là nội dung cuộc trao đổi.

**Phóng viên:** Là một người làm báo lâu năm, đồng chí đánh giá như thế nào về tính hấp dẫn của báo chí?

**Nhà báo Hữu Thọ:** Phải nói rằng, thuở làm báo của tôi, đầu tiên và khởi điểm là làm báo chính trị và suốt đời làm báo chính trị. Cho nên ngay từ thuở đầu làm báo, thế hệ chúng tôi rất dị ứng với chuyện hấp dẫn, bởi vì coi sự hấp dẫn là phạm vi hình thức, là “hoa, lá, cành”. Điều đó ảnh hưởng đến cuộc đời làm báo của tôi. Tôi vốn là học sinh trung học ở Hà Nội đi kháng chiến, cũng là người

yêu văn, nhưng rồi gò mình vào những vấn đề, khái niệm chính trị nên trở thành một phong cách viết, mà bạn bè cho là khô khan. Đến khi trưởng thành một chút trong nghề báo, mới thấy tính hấp dẫn cực kỳ quan trọng.

Những người làm báo lâu năm, từng trải như Bác Hồ của chúng ta rất coi trọng sự hấp dẫn của báo chí. Chúng ta nhớ lại, trong Bức thư Bác Hồ gửi cho lớp học Huỳnh Thúc Kháng, tức là lớp học tập đầu tiên của báo chí trong kháng chiến chống thực dân Pháp, Bác có viết: “Một tờ báo không được đại đa số dân chúng ham chuộng, thì không xứng đáng là một tờ báo”<sup>1</sup>. Tra từ điển tiếng Việt thấy chữ “ham chuộng” nghĩa là ưa thích nhất. Sau này, triển khai ý tưởng đối với sự hấp dẫn, đã có lần Bác nói đại ý: Anh có tư tưởng sâu sắc nhưng nếu không hấp dẫn thì người ta không đọc để biết tư tưởng của anh. Có nghĩa là, những tư tưởng dù có cao xa, sâu sắc đến đâu cũng không truyền bá được khi người ta không đọc. Năm 1960, tại Hội nghị Chiến sĩ thi đua toàn quốc, Bác dặn: các nhà văn, nhà báo viết cho hay, cho chân thật, cho hùng hồn. Lúc bấy giờ, anh Nguyễn Đình Thi cùng dự

---

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, t.6, tr.102.

với tôi, tôi có nói: “Anh Thi ạ, Bác đặt chữ *hay* lên trên đây nhé!”. *Chân thực, hùng hồn* thì rồi sẽ bàn, nhưng Bác đặt chữ *hay* lên trên.

Bác còn nói về sự hấp dẫn: “Mỗi tư tưởng, mỗi câu nói, mỗi chữ viết, phải tỏ rõ tư tưởng và lòng ước ao của quần chúng”<sup>1</sup>. Như thế, sự hấp dẫn chính là những bài báo tỏ rõ những điều đó.

Đó là những phát biểu thể hiện sự coi trọng tính hấp dẫn của báo chí của Bác Hồ - người thầy của báo chí cách mạng Việt Nam. Đó là một người làm báo từng trải mà không dễ có những người làm báo giống như thế. Bác đã từng vừa làm chủ nhiệm, phát hành, biên tập, cộng tác viên tài chính... những công đoạn quan trọng của một tờ báo, tiếp xúc với nhiều người đọc để bán được báo, hiểu được nhu cầu của công chúng.

Khi nói về báo chí, Lenin cũng đã từng đề cập: “Tờ báo phải đăng những bài có những vấn đề gay go, phúc tạp trong xã hội, dám đấu tranh với những vấn đề sai trái, quan điểm sai trái, bảo vệ những cái đúng, những mong muốn của công chúng. Như vậy, tôi nhấn mạnh là, nếu lẩn tránh những vấn đề “gay go”, các tờ báo sẽ trở thành khô khan và đơn điệu, không hấp dẫn, thiếu tính chiến đấu.

---

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.345.

Lênin còn nói thêm: Một cơ quan ngôn luận xã hội chủ nghĩa phải tiến hành bút chiến. Tức là phải có những cuộc thảo luận trên báo chí chứ không phải chỉ nói một chiều. Báo chí chúng ta gần đây ít, thậm chí không có những cuộc bút chiến.

Như thế, chúng ta khẳng định, không phải chúng ta, mà những người thầy của báo chí cách mạng thế giới cũng như của báo chí cách mạng Việt Nam đều nhấn mạnh tính hấp dẫn của báo chí. Lấy thước đo là “sự ham chuộng của người đọc”; nếu không coi trọng tính hấp dẫn, bỏ qua tính hấp dẫn là làm trái những quy luật của báo chí, trái lại lời dạy của những bậc thầy báo chí cách mạng.

**Phóng viên:** Theo đồng chí, điều gì làm nên sự hấp dẫn của báo chí?

**Nhà báo Hữu Thọ:** Sự hấp dẫn của báo chí không phải đơn thuần chỉ là vấn đề hình thức. Riêng tôi, tôi thấy ít nhất có ba vấn đề hết sức quan trọng.

Thứ nhất, báo chí phải nêu trúng những vấn đề bức xúc của xã hội mà nhân dân hết sức quan tâm.

Tôi nói ví dụ, xung quanh vụ đánh bạc của cán bộ ở Sóc Trăng. Tôi đánh bạc ai cũng thấy rõ, nhưng bức xúc của xã hội không chỉ là chuyện đánh bạc, mà là ở chỗ vì sao những

loại cán bộ như thế lại được đề bạt, trở thành cán bộ lãnh đạo và anh ta lấy tiền đánh bạc ở đâu? Nếu chúng ta không trả lời những vấn đề đó thì chưa đi đến cùng bức xúc của xã hội, mới chỉ đi nửa vời. Nói trúng vấn đề và nói đến nơi của vấn đề mới làm cho tờ báo hấp dẫn. Trong vụ đánh bạc này, tờ báo nào dám đi đến tận cùng của vấn đề, là tờ báo mà nhân dân tìm đọc, quan tâm.

*Thứ hai*, là báo chí phải nói đúng sự thật nhưng phải đi đến bản chất sự thật, nếu không làm sao mà hấp dẫn được người đọc. Đề bạt một cán bộ “theo quy trình” là hiện thực khách quan. Nhưng vấn đề là thực hiện quy trình đó có đúng không, có dân chủ, trong sáng không, đằng sau nó là động cơ gì, là ai, đó mới là bản chất. Nếu không đến được chỗ ấy, cũng không hấp dẫn quần chúng được.

*Thứ ba*, phải đáp ứng được sự hiểu biết mới qua cách thông tin và bình luận. Nhiều báo thông tin một vấn đề nhưng thông tin của báo anh có gì mới hơn, bình luận có khía cạnh nào mới. Đáp ứng được nhu cầu thông tin này là đáp ứng cái bản chất tò mò, muốn biết của con người.

Trong hồi ký của Cơrúpxcaia, có nêu chuyện Lênin khen một nhà báo tên là M, với ba điều khen: *Một là*, anh này luôn có mặt,

sống với những sự kiện bức xúc nhất của xã hội đương thời; *Hai là*, khi đã có mặt, anh ta nhanh chóng nắm được bản chất của sự kiện xảy ra; *Ba là*, anh ta đưa ra lời giải phù hợp với quyền lợi và tâm lý của đa số nhân dân. Theo cách khen của Lenin với anh M, theo tôi, nên hiểu, sự tu dưỡng để trở thành nhà báo chân chính là ở ba điểm này.

**Phóng viên:** *Thưa đồng chí, để làm một tờ báo hấp dẫn, cần phải có những biện pháp gì?*

**Nhà báo Hữu Thọ:** Bất kỳ tờ báo nào cũng phải coi trọng tính hấp dẫn, nó liên quan đến thương hiệu và số lượng phát hành. Tôi tham khảo những đồng nghiệp, đọc tài liệu, thì thấy để tăng tính hấp dẫn cần chú ý những điểm sau:

Thứ nhất, làm sao trên mặt báo có tiếng nói của những người nổi tiếng ở lĩnh vực mà xã hội quan tâm. Thậm chí người ta còn đặt ra kế hoạch, mỗi số báo có một người nổi tiếng xuất hiện. Người nổi tiếng lên tiếng không chỉ bằng bài viết mà bạn đọc thích người nổi tiếng đối thoại với nhà báo. Tâm sự với đồng nghiệp, họ nói để người nổi tiếng viết bài, họ sẽ viết dài, viết hết kho kiến thức, mà không phải kiến thức nào cũng được xã hội quan tâm. Cho nên làm talk show, làm phỏng vấn, trao đổi, thì sẽ rất cần hướng

người nổi tiếng nói vào vấn đề xã hội quan tâm, bài vừa ngắn, vừa rõ. Khi viết bài, còn cân lên đặt xuống từng chữ, từng câu cho nên thường bài chưa đủ chân thật như cuộc sống. Nhưng khi phỏng vấn, trao đổi, là thời cơ để bộc lộ hết, những người nổi tiếng không dám sửa lời mình đã nói, mới bắt được cái hồn, cái thật của người ta.

Nhưng phải nhớ, tiến hành được cuộc phỏng vấn của những người nổi tiếng, về những vấn đề xã hội quan tâm, phải có MC rất giỏi. Người ta nói, đại nhất là tâm tình gan ruột với những người sơ giao. Nếu không có người đối thoại giỏi giang, thân tình thì không tài nào đối thoại được với người nổi tiếng. Cho nên, mới phải rèn luyện một đội ngũ chuyên nghiệp, có khi phải nhờ, phải thuê vì không tòa soạn nào đủ đội ngũ chuyên nghiệp giỏi để nói chuyện với người nổi tiếng. Đi thuê thì phải trả công xứng đáng cho những người này.

*Thứ hai*, có đội ngũ nhà báo, nhà nghiên cứu có khả năng “chộp”. Tôi dùng từ “chộp” vì trong điện ảnh có quay chộp, trong hội họa có ký họa, tóm được cái thần của người ghi và người hiện diện, quay chộp thì như thật. Tôi nói với anh em truyền hình, cuộc đời phải như thật, chứ cứ sạch sẽ quá thì giống như vào studio. Cuộc đời người ta ai cũng muốn ăn

“của thật”, không ai muốn ăn “của giả”. Mới, độc đáo, nhưng phải chính xác. Cho nên ngày xưa có tin bản báo, là những tin rất có giá trị. “Người thông tin ban đầu” rất có giá trị với người làm báo. Khi kết thúc Chiến tranh thế giới thứ hai, trong khi tất cả hướng về Tôkyô để nghe Đại tướng Tôruman họp báo thì riêng U. Bócsét hướng về Hirôsima. Lúc đó, mọi người mới chỉ biết là có “cái chết lạ” qua bài báo của ông theo đường điện báo. Sau này, người ta thông tin kỹ càng hơn về tác hại của bom nguyên tử, nhưng không ai tranh được vai trò thông tin ban đầu của U. Bócsét. Cho nên người ta nói, mỗi sợi tóc của người làm báo, mỗi tòa soạn báo, phải là một ăng ten để thu được nhiều nguồn thông tin và luôn luôn có tư liệu.

Thứ ba, là giật tít để hút người đọc. Nhưng không phải là cách giật tít bạo lực, dung tục trên tít như một vài biểu hiện đáng buồn gần đây ở một số tờ báo. Giật tít đúng, hay, không đi vào con đường bạo lực, dung tục. Người ta nói làm tít là công phu một nửa bài báo. Nhưng quan trọng là không xác định được tít thì không viết được bài. Có người viết rồi mới làm tít tức là do chủ đề chưa rõ. Cho nên tít là điều cực kỳ quan trọng.

Tôi thử lấy vài cái tít quen thuộc trong phạm vi hiểu biết của tôi: Trong khi chủ

nghĩa cơ hội phát triển, có khi đề bạt chức vụ trong Đảng, chính quyền cao nhưng lợi lộc không cao. Cho nên, nhà báo Lê Huyền Thông có viết một tiểu phẩm như thật: *Em lạy anh!* Tức là nói về một đồng chí được bầu vào Thường vụ để phân công làm Trưởng ban Tuyên huấn, nhưng đồng chí này đã trình bày với lãnh đạo “em lạy anh” để em thôi Thường vụ chỉ làm giám đốc. Bởi vì Thường vụ, Trưởng ban Tuyên huấn thì vừa vất vả vừa không có bổng lộc, nhưng làm giám đốc, chỉ một dự án là có tiền. Đồng chí Nguyễn Văn Linh phải mang bài báo này ra Hội nghị Ban Bí thư khóa VI đọc, tôi có dự thính. Bởi vì bài báo nói về một xu hướng cán bộ đi tìm những nơi có lợi lộc. Một cái tít ghê gớm. Nó cũng là sự tình cờ, nhưng chuyện có thật, có tính điển hình cao. Có những sự thật, hiện thực khách quan bộc lộ ngay bản chất. Tóm được sự thật ấy trong một cái tít làm cho chất điển hình của bài báo cao đến như thế mới là giỏi.

Một chuyện rất cụ thể, khi tôi đi công tác tôi có quen một người bạn. Thân nhau nhưng ông ấy nhiều tuổi hơn mình. Có hôm tôi đến thăm, ông kể rất nhiều việc tiêu cực xung quanh chuyện cấp phép với tiếp dân. Tôi nói đùa, lúc anh còn làm bí thư tỉnh, anh không sửa,

giờ về hữu anh mới nói. Ông bảo: nếu biết thì ai để thế. Tôi mới viết một bài *Biết* trên báo *Nhân Dân* năm 1989, kết luận: “Khi đã làm cao, tưởng rằng mình biết nhiều, hóa ra biết rất ít. Có những người vì nịnh mình mà không cho mình biết đầy đủ. Có những người vì nể mình mà không nỡ nói ra những chuyện sợ mình đau lòng”.

Vấn đề là tìm cách giật tít cho thật hấp dẫn nhưng không đi vào con đường bạo lực, dung tục.

*Thứ tư*, sự phối hợp người viết, người trình bày, người nhiếp ảnh là bộ ba phối hợp tạo nên sự nổi bật của bài báo thu hút bạn đọc.

Ở tòa soạn lớn, họ cho phép thư ký tòa soạn được góp ý về tít của tác giả, dài ngắn, cả nội dung. Trên một trang báo, tít này liên quan đến tít kia về nội dung, số chữ, hài hòa về mỹ thuật.

Bao giờ làm một số báo, trang 1 cũng là quan trọng nhất, nhưng hiện nay, trang 1 toàn lẽ tân. Trong khi những bức xúc của dân không dám để trang 1. Họ không hiểu trang 1 là noi thể hiện sự “ước ao” của dân như Bác Hồ dặn. Nếu không có chuyển biến lớn về vấn đề này thì các tờ báo chính thống sẽ thua hết. Nó chứng tỏ khí tiết của người làm báo cũng không còn nữa chứ không phải chỉ là bộ mặt, hình thức.

**Phóng viên:** Có người cho rằng, làm báo chính trị rất khó hấp dẫn. Theo đồng chí, đánh giá như vậy có đúng không?

Không hấp dẫn bạn đọc vì chúng ta đi vào những vấn đề chính trị chung chung. Làm báo chính trị cũng vẫn hấp dẫn nếu biết chọn vấn đề hấp dẫn. Các vấn đề kinh tế - xã hội, văn hóa,... đều là vấn đề chính trị, thể hiện quan điểm, thái độ của Đảng ta trong chỉ đạo, quản lý động chạm tới hàng triệu người cho nên không thể nói không hấp dẫn. Làm giàu, xóa đói giảm nghèo, tăng sức cạnh tranh, đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực... là những vấn đề chính trị lớn lúc này, là những chủ đề rất hấp dẫn chứ!

Ngoài chủ đề hấp dẫn, bài báo chỉ cần một chi tiết mới, có sức hấp dẫn, người ta gọi là “chi tiết kim cương”.

Chung quanh vấn đề viết của chúng ta hiện nay, thì phải viết thế nào cho gần với suy nghĩ của người đọc. Viết theo ngôn ngữ hàn lâm, thì khó gần độc giả. Chúng ta làm công tác tư tưởng, trung tâm là con người, mỗi người một tâm lý. Trong cơ chế thị trường, đang có sự biến đổi, có nhiều sự biến động, công nhân có người làm cho nhà nước, tư nhân, công ty nước ngoài; nông dân có anh là chủ trang trại, đồn điền, chủ hộ... Tâm lý

khác nhau xa rồi, không còn giống nhau nữa. Quan trọng là làm sao mà ngôn ngữ bắt kịp tư duy và quy luật của tình cảm. Ngôn ngữ càng gần đời thường về hình thức thì càng dễ đi vào lòng người, càng gần gũi.

Văn khác báo, nhưng báo phải có chất văn. Cần tránh ngôn ngữ kinh viện, ngôn ngữ nhà trường, giảng giải, làm cho người đọc và người viết không còn sự giao lưu. Về tư tưởng, tránh giải thích hay truyền đạt theo kiểu đứng trên bục, nói theo ngôn ngữ của người thầy, không có ngôn ngữ của người bạn. Người ta nói người làm báo giỏi là một người bạn đường, dẫn đường như một người bạn. Tôi dẫn anh đi mà anh có cảm giác anh chính là người tìm ra lối đi, thì tự nhiên, anh đạt được mục tiêu. Thế mới là sự giao lưu bình đẳng giữa người viết và người đọc. Dân trí càng cao, tính tự chủ càng cao thì càng không thể áp đặt. Bác đã phê phán trong tác phẩm *Sửa đổi lối làm việc* rồi, cứ “tích cực”, “đẩy mạnh”, “tăng cường” thì khó vào.

Tìm đọc lại Huỳnh Thúc Kháng, Nguyễn An Ninh sẽ thấy Thời Đàm, Xã luận viết lúc bấy giờ với văn chương rất hấp dẫn.

Tại sao Cụ Hồ làm báo bao giờ cũng có tranh biếm họa, thơ châm. Thế mới là làm báo. Làm báo của ta nghiêm chỉnh quá, lúc

nào cũng “thắt cổ cồn”, “caravát”. Cho nên, người giỏi là người nói một cách dễ hiểu những vấn đề phức tạp, nói theo ngôn ngữ đời thường về những vấn đề trừu tượng, có thể tạo ra sự giao lưu, đọc anh là đang giao lưu với anh.

Tôi bây giờ mà thay đổi thì rất khó, vì mấy chục năm đã quen rồi. Nhưng thế hệ trẻ bây giờ phải thay đổi, nhưng nếu thay đổi mà trở thành buông tuồng, nói theo ngôn ngữ “chát” trên báo thì lại không được, làm hỏng tiếng Việt.

**Phóng viên:** Xin cảm ơn đồng chí!

**Tiến Dũng - Thu Thanh** thực hiện,  
Tạp chí Tuyên giáo, số tháng 8/2012

## CÓ LÝ NHƯNG PHẢI CÓ TÌNH

Hình như ông vua Solomon (sống khoảng năm 965 - 928 trước Công nguyên) trị vì xứ Ixraen đã từng nói: “Không có gì mới mẻ dưới ánh mặt trời này”. Thực sự là tôi cũng thấy như vậy. Lắm khi những điều mà chúng ta đang coi là mới mẻ chẳng qua là những điều đã có từ trước nhưng chúng ta vì một hai ba bốn lý do khách quan hay chủ quan nào đó đã không quan tâm tới đúng mức. Và chính vì thế tôi đã không ngạc nhiên khi hay tin bộ sách tập hợp các tác phẩm chọn lọc đã in từ nhiều năm qua của Nhà báo lão thành Hữu Thọ mang tên chung là *Chạy* vừa được phát hành nhằm phục vụ quá trình thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI) “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”. Đây là lần đầu tiên một tác giả có số lượng ấn phẩm lớn nhất được Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật tái bản cùng một thời điểm.

Nói thật là trước khi biết tin này, tôi đã dự định tới gặp Nhà báo Hữu Thọ để tiến hành một cuộc trò chuyện xung quanh những vấn đề đang là tâm điểm chú ý của xã hội hiện nay. Vẫn với giọng nhỏ nhẹ quen thuộc, ông nói với tôi rằng có lẽ nên để lúc khác thì hơn... Vả lại, ông bảo, chúng ta thực ra cũng đã nói tới những chuyện ấy không chỉ một lần rồi.

Đúng thế thật. Đọc lại những dòng ghi chép từ các cuộc trò chuyện với Nhà báo Hữu Thọ suốt mấy năm nay, tôi đã tìm ra quá nhiều điều như mới vừa được nói hôm nay. Và tôi muốn chia sẻ cùng bạn đọc của *Chuyên đề An ninh thế giới giữa tháng*.

### Anh hùng đoán giữa trần ai

- **Nhà báo Hữu Thọ:** Nói thực, mình không muốn xuất hiện nhiều trên báo chí đâu. Mình nghiệm ra rồi, mỗi khi mình được chỗ này chú ý quá thì thể nào ở chỗ kia cũng có người không hài lòng. Mà mình bây giờ thì không muốn có những xung đột. Ở tuổi này, có lẽ ai cũng muốn lấy chữ “yên” làm trọng.

- **Hồng Thanh Quang:** “*Yên tĩnh, mình chỉ thấy được trong mơ*”, - thi sĩ Nga Alexander Blok từng viết thế. *Hơn nữa, hành nghề báo không thể làm người vô danh được, bởi lẽ mục tiêu của bất kỳ ai bước chân vào*

*nghề này cũng là phần đấu trở thành người có tiếng nói được xã hội chú ý đến.*

- Thị cũng biết vậy. Đã làm báo thì phải phần đấu trở thành một cây bút có thẩm quyền trong lĩnh vực mà mình phụ trách. Tức là ý kiến của mình phải mang tính chuyên môn, có hàm lượng chất xám, hữu ích cho xã hội, chứ không phải là chỉ “ăn theo, nói leo”.

*- Đây là điều giúp nghề báo khác với nghề mõ ở làng quê xưa. Tôi cứ nghĩ rằng, một tờ báo muốn chiếm được vị trí xứng đáng trong lòng độc giả thì bao giờ cũng cần tới những cây bút có tên tuổi, có bản lĩnh và có chủ kiến, dứt khoát không bao giờ chịu “ăn theo, nói leo”. Cũng như một chương trình ca nhạc muốn hấp dẫn đông khán giả thì cần phải có những ngôi sao thực thụ, biết tạo nên những khoảnh khắc đột biến vô tiền khoáng hậu. Ông có nghĩ như thế không?*

- Tờ báo nào cũng cần phải có ngôi sao. Chính Tổng Biên tập phải là người phát hiện và lăng xê những người có tài thành ngôi sao. Sở dĩ tờ báo Ngày nay thời trước Cách mạng sống được là nhờ đằng sau nó có những tên tuổi lớn như Thế Lữ, Xuân Diệu, Huy Cận, v.v.. Chính vì biết tôn trọng người tài nên nó đã giữ được vị trí đặc biệt của mình và tạo nên

một thời kỳ “Tự lực văn đoàn”. Thời đó, những ông chủ báo cũng không phải là những “Mạnh thường quân” đâu, nhưng vì mục đích phát hành báo, “lợi nhà” nên họ buộc phải tôn trọng những người có tài. Tất nhiên, họ phải có con mắt tinh đời, biết phân biệt đúng xem cây bút nào ăn khách.

- *Thời xưa cũng có câu, cần phải dùng người tài, nhưng nếu không dùng được người tài thì phải giết đi, kéo “địch thủ” sử dụng mất thì nguy (!). Ngày nay thì khó “giết” người tài lắm, nên không biết dùng người tài thì tất yếu, chặng sớm thì muộn sẽ bị thua trong cuộc cạnh tranh sinh tồn. Vậy nên, phẩm chất cần có của một người làm thủ lĩnh là phải “anh hùng đoán giữa trán ai”, biết nhìn ra người tài. Và chính vì thế thông thường ở một doanh nghiệp, ở một tổ chức, trong thế hệ đầu thì bao giờ người lãnh đạo cũng phải là người có “con mắt xanh”. Khác đi thì không thể khởi nghiệp một cách “hoành tráng” được. Đáng buồn là, phần lớn những người kế tục họ không phải bao giờ cũng được như thế và đây là một trong những nguyên nhân khiến cho nhiều sự nghiệp không được phát huy xứng đáng ở những đời kế tục.*

- Trong lịch sử chúng ta, triều đại nào cũng thế, thường bao giờ Thái Tổ, Thái Tông cũng đều tuyệt vời. Nhưng sau Tổ, Tông xong, thì con cháu lại bắt đầu hư hỏng, ăn mòn vào cái vốn cha ông để lại.

- *Ai giàu ba họ, ai khó ba đời. Quy luật bất biến là vậy chăng?*

- Quy luật thì cũng có thể như thế. Nhưng “xưa nay nhân định thắng thiên đã nhiều”...

### **Chân lý từ thiểu số**

- Trong một xã hội dân chủ, phải biết trân trọng những ý kiến khác nhau, ở đây không phải là ý kiến đối lập, mà là những ý kiến khác nhau. Và việc này phụ thuộc vào trách nhiệm của người nghe, chứ không phải người nói. Người nói thường mang rất nhiều dằn vặt, trước khi nói phải uốn lưỡi ba lần. Chân lý nào cũng bắt đầu từ thiểu số. Rồi khi được thực tiễn công nhận, nó mới trở thành đa số. Nếu đòi hỏi có chân lý ngay thì không thể có, hoặc đó không phải là chân lý đáng giá. Nên những ý kiến khác mang ý nghĩa bổ sung cần được trân trọng. Tất nhiên là chúng ta có đội quân hàng triệu người nhưng khi chiến đấu là phải như một, thống nhất hành động, thiểu số phải phục tùng đa số. Nhưng

ngay cả trong những tình huống như vậy, vẫn phải trân trọng ý kiến thiểu số, nhất là ý kiến thiểu số của những người có kiến thức, có kinh nghiệm trong xã hội. Đây là một thuật dùng người tài. Người tài bao giờ cũng có những ý tưởng sáng tạo. Mà người hiền không có nghĩa là người hiền lành đâu, mà đôi khi họ ở trong những người hay cãi. Một vị giám đốc người Nhật nói rằng, tiêu chuẩn để chọn trợ lý chính là những người có ý kiến khác mình, còn những người có ý kiến giống mình thì trở nên dư thừa.

*- Ngay cả một người lãnh đạo lối lạc muốn phát triển, muốn hành động chuẩn mực cũng cần có người phản biện, chứ không phải chỉ cần những người luôn a dua theo mình. Vì vậy phải sử dụng những người thực sự có năng lực, có lòng tự trọng. Nếu chúng ta không biết dùng người tài, nhất là trong cơ chế hiện nay, rất có thể họ sẽ đi làm những việc khác với những đối thủ của chúng ta. Nhưng muốn dùng được người tài, phải có cơ chế hợp lý. Làm thế nào để người tài thực sự phát huy được năng lực của mình? Theo ông, chúng ta cần nhìn nhận hay thay đổi cơ chế như thế nào nhìn từ phương diện xã hội?*

- Điều này tôi đã nói và viết không chỉ một lần. Theo tôi, những người tài sợ nhất ba trường hợp. Thứ nhất, họ sợ không có chỗ để thi tho tài năng, đó là một điều cực kỳ quan trọng. Hiện nay, một số tỉnh đang có chính sách thu hút nhân tài bằng việc cấp đất, tăng lương... Việc đó là cần thiết nhưng không phải là quan trọng nhất đối với người tài. Bởi người tài cần nơi để thi tho tài năng, chứ không chỉ cần các tiện nghi sinh hoạt. Có một tỉnh với chính sách “chiêu hiền đai sĩ” kiểu tăng tiêu chuẩn hưởng thụ, thì lúc đầu cũng thu hút được 8 người có bằng cấp cao về. Sau 2 năm, 7 người bỏ đi. Đó là bởi vì ở địa phương ấy, chính quyền không tạo điều kiện cho họ làm việc thực sự đúng tâm. Không được làm việc mà lại hưởng “lộc” cao thì người tài không thích.

- Cái sợ thứ hai của người tài là sợ mình không được thực sự tin dùng. Một số người không dùng người tài mà lại thích dùng kẻ xu nịnh. Người tài sợ nhất là kẻ nịnh vì người tài không biết nịnh. Cái “ngu dốt” nhất của người tài là không hiểu biết về “khoa học xu nịnh”. Vì họ không có thời giờ để học những cái đó! Người quân tử không phải không có trí, không phải không có mưu, nhưng người quân tử không thèm làm những

mưu mô xảo trá mà tiểu nhân dám làm. Và đây là những điều kiện để kẻ tiểu nhân hay thắng được quân tử!

*- Không phải người tài không thường tận “nghệ thuật đánh quả”, nhưng người tài không làm thế, vì coi việc đó thấp dưới nhân cách của mình. Người tài cũng cần tiền nhưng muốn đồng tiền kiếm được phải sạch sẽ và đàng hoàng. Trong cơ chế thị trường hiện nay, nhiều tiền không hẳn đã là nhiều tài, theo đúng ý nghĩa chân chính và đạo đức của từ này.*

- Đúng vậy. Thứ ba, người tài sợ là chủ nghĩa phân phối bình quân, vì thực sự ra, người tài không quan tâm đến vật chất, nhưng luôn nghĩ rằng: Đôi khi vật chất lại là thước đo sự đánh giá, sự trân trọng. Khổng Tử bỏ nước Lỗ mà đi chỉ vì trong một dịp Tết, vua Lỗ không chia phần thịt cho mình. Nhiều người hiểu làm Khổng Tử vì tham miếng thịt nên bỏ cả Tổ quốc mà đi. Nhưng không phải. Anh không chia phần thịt cho tôi tức là anh không coi tôi thuộc lớp người được kính trọng trong thiên hạ, để khi cần thì hỏi ý kiến nên tôi không thể nào ở với anh được. Cũng như lương của chúng ta bây giờ, những người tài năng thường làm ngoài lương, nhuận bút hai

bài báo có khi vượt cả lương tháng. Nhưng lương là biểu hiện đánh giá của cả một tập thể đối với tôi, nên không thể dùng chính sách bình quân phân phôi. Nếu không khắc phục được ba điều này sẽ rất khó thu hút được người tài. Tất nhiên, cũng có nhiều loại tài, có tài lớn, tài nhỏ.

- Và “minh chủ” là người biết tập hợp và sử dụng đúng chỗ những tài lớn, tài nhỏ đó. Một nhà lãnh đạo tài ba là phải biết sử dụng cả Quan Công lẫn Trương Phi, cả Triệu Tử Long lẫn Mã Siêu, Mã Tốc...

- Bác Hồ đã nói: “Dụng nhân như dụng mộc”, phải dùng đúng tài năng của họ vào đúng công việc thì mới phát huy được. Nghề báo lại càng đòi hỏi như vậy. Ở một tờ báo có những ngôi sao, có những cây bút có thẩm quyền, nhưng tôi cũng lại cần những phong cách đa dạng của nhiều cây bút. Ăn cơm với rau muống nhưng được chế biến theo nhiều cách sẽ thấy lạ miệng hơn. Với bạn đọc ngày nay trình độ ngày càng cao, sự thích thú nhất của họ chính là sự đa dạng. Chính văn kiện Đại hội Đảng mở đầu thời kỳ đổi mới từng chỉ rõ, báo chí cách mạng phải chống sự giản đơn, hời hợt, đơn điệu, một chiều, sáo rỗng. Đừng phê phán khi tôi làm tờ báo đa dạng, nhiều

chiều. Quan niệm nhiều chiều đồng nghĩa với đổi lập là rất nguy hiểm.

### Cần thuyền trướng

- Như một nhà thơ đã viết, thật thương cho những chân trời không có người bay. Tuy nhiên, nhìn từ một góc độ khác, cũng nói theo cách của nhà thơ, ông Bertolt Brecht, người Đức, thực bất hạnh cho những dân tộc lúc nào cũng phải cần tới những anh hùng. Thưa Nhà báo Hữu Thọ, thực sự là không có cách gì để sống thật bình thường, thật lành hiền, mà vẫn đủ cơm ăn áo mặc, vẫn yên vui hạnh phúc? Hay là muốn đạt được những mục tiêu căn bản ấy, chúng ta lúc nào cũng như đang sống trong tình trạng khẩn cấp, phải liên tục gồng mình lên hết thế hệ này đến thế hệ khác? Và lúc nào chúng ta cũng phải cần tới những anh hùng đưa đường chỉ lối?

- Tôi vẫn thường có cảm giác như thế này: ai hay gồng mình lên thì khó mà trở thành lớn lao được. Nhưng người thực sự lối lạc không cố tình trở thành như thế mà hoàn cảnh lịch sử, những “thiên thời, địa lợi, nhân hòa” cũng như những nỗ lực dâng hiến cá nhân, hợp lại cùng nhau, gặp gỡ cùng nhau khiến họ trở thành thủ lĩnh, trở thành những

anh hùng. Những người như thế đưa ra được những giải đáp hợp lý, hữu ích cho những câu hỏi thiết thân đối với cộng đồng nên được cộng đồng tôn vinh. Họ là những người bạn đường được lựa chọn của quần chúng, của xã hội và họ không gánh trách nhiệm trước xã hội, trước cộng đồng.

- Tôi hiểu điều ông nói. Trong những khúc ngoặt của lịch sử, rất cần tới những thủ lĩnh đưa đường dẫn lối. Nhưng trong hoàn cảnh bình thường, chẳng lẽ không là tốt hơn chăng nếu ta huy động được trí tuệ, sức mạnh của tất cả các thành viên, các giai tầng, nếu ta luôn ý thức được rằng, như cố Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh đã nhắc, phải tự cứu mình trước khi trời cứu? Tâm lý ý lại vào một trí tuệ siêu việt nào đó lo hộ cho ta mọi việc để khiến xã hội trở nên yếu ớt và thụ động. Và một trong những nhiệm vụ trọng yếu nhất của chúng ta hôm nay là góp tay vào cùng xây dựng một cơ chế mà không cần là anh hùng vẫn làm việc tốt, những việc xuất sắc? Không cần là anh hùng vẫn lao động có hiệu quả, có chất lượng, vẫn lấy chữ tâm làm gốc?

- Tôi lại nghĩ rằng, xã hội nào cũng cần phải có những anh hùng của mình, cũng cần có những nhà lãnh đạo thích ứng với mình.

*- Có một triết gia đã nói, một nhân dân thế nào thì sẽ có một chính phủ như thế, chúng ta như thế nào thì chúng ta sẽ có một thành phần nội các tương ứng như thế. Vậy thì trách ai đó làm gì?!*

- Tôi không phải là nhà nghiên cứu chuyên nghiệp nên tôi ít nhớ tên các danh nhân, nhưng tôi nhớ khá nhiều danh ngôn. Có một ai đó đã nói rằng, khi trời yên biển lặng thì có lẽ cũng chưa cần tới người cầm lái trưởng, nhưng trong khi giông bão nổi lên thì lúc ấy hơn bao giờ hết tất cả đều cần tới thuyền trưởng. Không có lãnh đạo thì không thể đạt được sự đồng tâm nhất trí vượt các nguy cơ và rất khó có thể tìm được con đường thoát hiểm an toàn nhất. Và rất lầm khi, thời thế tạo anh hùng, chính trong giông bão mới thấy rõ, ai là người anh hùng thực sự, ai là thủ lĩnh đích thực.

*- Tức là chúng ta có thể nói thế này, một thủ lĩnh đích thực cũng như một người cảnh sát chân chính, trong cuộc sống bình thường không cần quá lộ diện, không nhất thiết là ở ngã tư nào cũng túc trực cạnh đèn xanh đèn đỏ, nhưng khi có việc bất thường xảy ra, thì lập tức phải có mặt đúng nơi đúng lúc?*

- (Cười)...

## Cẩn trọng với thời cơ

- Thưa Nhà báo Hữu Thọ, theo ông, nước chúng ta là lớn hay nhỏ? Nói thực, tôi vẫn quan niệm rằng, giá trị của một quốc gia không phải ở chỗ tự cho mình là lớn hay nhỏ mà là ở chỗ làm sao để sống đúng đắn với tiềm năng vật chất và tinh thần của mình. Nếu ta tự huyễn hoặc ta bởi những tham vọng và kỳ vọng thì tất yếu ta chỉ mang về tai họa.

- Tư tưởng của Bác Hồ là “sánh vai cùng bè bạn năm châu”, chứ không phải biến Việt Nam thành một nước lớn của thế giới. Bè bạn năm châu thì có nước lớn có nước nhỏ, có nước giàu nước nghèo... Tức là làm sao để chúng ta không thua chí kém em.

- *Sống đúng mình và không thua chí kém em, chứ không phải nuôi tham vọng đứng trên đầu thiên hạ.* Thưa Nhà báo Hữu Thọ, tôi có nghe một số người nói tới thời cơ vàng của đất nước khi gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới (WTO). Cá nhân tôi không nghĩ vậy và nói chung, tôi vẫn không tin rằng có một bài bản ngoại nhập nào được sao chép một cách nhầm mắt có thể giúp cho chúng ta trở nên hùng cường theo đúng nghĩa của từ này. Quan điểm của ông thế nào?

- Tôi cho rằng, chúng ta cần cẩn trọng với các thời cơ. Trong cuộc đời của mình, tôi đã nhận thấy là, khi chúng ta cứ kêu vống lên về thời cơ lại là lúc chúng ta dễ bị vỡ mộng, dễ bị vấp váp nhất.

### **Không thể vô can**

*- Ông có cảm giác rằng, có một số người về hưu ở cương vị tương đương như ông, tâm sự như ông đôi khi viết thì lại khiến cho người đang làm việc khó nghe, cảm thấy các cụ có gì gây phiền nhiễu cho công việc hiện nay? Tại sao lại như thế? Ông thấy có hiện tượng ấy không?*

- Tôi thấy có hiện tượng ấy. Thật ra trong chuyện này có hai thái độ tiêu cực. Tôi xin kể một câu chuyện ở một nước láng giềng. Có một nhà lãnh đạo cao cấp về hưu, đã tuyên bố một câu: “Về hưu đọc sách không bàn chính sự”. Mà ông ấy thực hiện như thế thật. Ai đến nhà ông ấy bàn quốc gia đại sự thì ông ấy đều gạt đi. Ông ấy ngồi đọc sách và thời gian còn lại thì đi giảng bài ở một trường đại học mà trước đây ông từng học. Nhưng thực chất, nói như thế cũng là cực đoan, vì nói không bàn chính sự thì cũng phải bàn chính sự. Mình viết báo bây giờ là có ý kiến về thời sự chứ, bởi

vì làm sao con người tách khỏi trách nhiệm thời cuộc. Nhưng vấn đề là bàn thời sự với một thái độ như thế nào và nói chung là phải ủng hộ những người đang làm việc, đừng gây rắc rối cho người ta. Mỗi một thế hệ đều có trách nhiệm với lịch sử, với thời đại mình đang đảm nhiệm. Ai cũng thế thôi. Thế nên phải để cho người ta làm việc, để cho người đang làm việc, đang giữ cương vị người ta đưa ra những quyết định, và người ta chịu trách nhiệm trước lịch sử.

- Tôi đọc ở đâu đây trên báo chí, kể về chuyện ở Mỹ, những ông tổng thống, những quan chức cao cấp khi đã về hưu, ai cũng có mối quan tâm đến chính sự đương thời và thấy có điều gì mình cần phải bàn, cần phải góp ý cho người kế nhiệm mình, thì vào Nhà Trắng yêu cầu được gặp Tổng thống đương nhiệm và trao đổi tất cả quan điểm, những thắc mắc, những suy nghĩ của mình về vấn đề đang diễn ra. Và sau đó thực hiện theo một quy định không thành văn là không bao giờ tiết lộ nội dung đã được trao đổi trong phòng bầu dục ấy ra ngoài cho báo chí, để khỏi gây ra những “Tôi nghĩ, làm như thế cũng hay đấy chứ”.

- Tôi nghĩ là nên như thế. Thực ra tôi có quan sát, ít nhất là trong một chục năm trước

khi về hưu, ở cương vị tôi đã phụ trách, thì tôi thấy, các đồng chí lãnh đạo đương chức luôn hết sức tôn trọng thế hệ tiền bối. Nhiều việc các đồng chí ấy hỏi ý kiến của các đồng chí tiền bối ở cuộc họp chung, nhiều việc đến tận nhà riêng để hỏi. Điều này chứng tỏ sự tôn trọng rất lớn đối với các cán bộ lão thành. Nhưng mặt khác, cũng phải thông cảm với những người đương chức: người ta còn có tập thể của người ta, có bộ máy của người ta, có những nhiệm vụ cụ thể của người ta. Và cũng phải hiểu rằng, không phải ý kiến nào của một người dù là đi trước cũng có thể thực hiện được vì một khi không còn giữ trách nhiệm như cũ nữa thì nên hiểu rằng mình không được thông tin chính thức một cách đầy đủ, mình không chịu nhiều sức ép như người đương chức nên mình có thể không đưa ra được phương án giải quyết vấn đề tối ưu nhất, có lợi cho hệ thống nhất. Khi người đương nhiệm đến hỏi anh là cán bộ lão thành thì có nghĩa rằng người ta tôn trọng anh, nhưng cũng nên hiểu rằng, không phải tất cả điều mình góp ý đều đúng nhất. Nghĩ được như thế thì mình mới yên tâm. Người ta luôn luôn hỏi ý kiến mình, mình luôn luôn góp ý kiến và mình luôn hiểu rằng không phải ý kiến nào của mình cũng đúng.

*- Mình không còn ngồi ở vị trí ấy, tức là mình không phải là ý kiến cuối cùng. Hãy để cho những người đương chức họ tự chọn lựa, làm thế nào cho nó đúng! Ông có cảm thấy rằng từ khi ông về hưu, thì cũng cùng một vấn đề, trước đây ông nghĩ khác và bây giờ ông nhìn vấn đề ấy có khác hay không? Hay bây giờ ông vẫn đánh giá vấn đề ấy như thời ông vẫn còn tại chức?*

- Thực ra mà nói, bây giờ thì mình có hiểu thêm nhiều thứ thật. Mà cũng chẳng phải vì bây giờ đâu. Tôi có một kỷ niệm rất sâu sắc với một người bạn vong niên, từng có một cương vị cao. Khi đó, tôi còn làm báo, còn ông bạn vong niên ấy vừa về hưu. Gặp tôi, anh ấy phản ảnh tình hình ở địa phương anh ấy ở rất gay gắt, thậm chí hơi đen tối nữa là天堂 khác. Anh ấy nhẫn một người bạn chung, bảo với Hữu Thọ rằng nếu muốn hiểu thực tiễn thì nói về gặp mình, mà tôi trong khi đang làm báo chứ. Một hôm tôi về, anh ấy nói với tôi tất cả các chuyện, mà thực ra toàn là các chuyện mà người ta biết cả, nhưng xử lý như thế nào thì nó phải có quan điểm xử lý chứ không phải việc gì cũng xử lý giống anh ấy muốn được. Tôi mới hỏi anh ấy một câu: “Anh thì mới nghỉ xong, tôi còn đang làm việc, vấn đề quan trọng là anh về hưu

ngay ở trong thành phố của anh chứ có phải anh sang một tỉnh khác đâu, tất cả các việc anh ở phường, xã, khu phố nó diễn ra đều bắt nguồn từ thời kỳ anh phụ trách cả, vậy tại sao thời kỳ anh phụ trách, anh lại không xử lý?". Anh ấy nói với tôi một câu rất chân thật: "Ông Thọ ạ! Khi mình phụ trách thì mình có biết đâu, nếu biết thì ai lại để như thế". Lúc bấy giờ tôi mới nghĩ ra là, à, thì ra càng lên cao thì nếu ta không sâu sát thực tế thì có thể, ta càng biết không nhiều những cái cụ thể. Hoặc giả anh không có điều kiện hiểu biết hoặc là người ta không có điều kiện để tâm sự thật với anh vì anh đang đương chức, người ta rất khó gần gũi với anh để người ta dám tâm sự thật với anh.

- *Thực ra, chỉ những người khi đương chức có tính quan liêu thì khi về hưu mới dễ bức xúc trước những sự còn chưa hay của thực tế. Còn những cán bộ lãnh đạo thực sự gần dân, thực sự biết rằng giải quyết các vấn đề của cuộc sống nó cực kỳ phức tạp, khó khăn, chứ không phải đơn giản muốn là được thì những người ấy ngay cả khi về hưu rồi sẽ không có trạng thái bất mãn?*

- Họ không bực. Bất mãn thì một số ít người thôi. Khi tôi làm trợ lý cho Tổng Bí thư, tôi thấy có một chị ở một huyện gần Hà Nội

viết thư cho Tổng Bí thư, nói rằng, tôi xin xung phong làm chủ tịch huyện trong một tuần để tôi xử lý những việc mà tôi cho là đã rõ. Tôi đọc thư ấy xong, thoát tiên tôi hết sức cảm động. Nhưng rồi, tôi lại ngẫm nghĩ, cái nhiệt tình của chị ấy là rất quý, nhưng chị ấy hơi đơn giản, nếu giao cho chị ấy một tuần làm chủ tịch huyện, thì không phải chị ấy dễ xử lý vì nó còn có bao nhiêu là nguyên nhân khác nhau, các ràng buộc khác nhau. Chị ấy với tư cách là một người dân, chị nhìn vấn đề tưởng đơn giản nhưng sự thực không phải vậy, mặc dù, tôi thấy chị ấy là một người rất hay. Còn có một chị ở tỉnh khác nữa thì lại viết thư lên, nói, tôi thôi không chống tiêu cực nữa, vì tôi mệt mỏi quá rồi, bị trù úm quá rồi, tôi thôi! Một chị thì xung phong chống, còn chị này thì buông xuôi luôn. Cả hai thái độ ấy đều không phải, đều do hiểu vấn đề quá đơn giản. Buông xuôi cũng không được, nhưng làm vội cũng không được.

*- Cuộc sống không phải tiểu thuyết, không phải đến trang cuối là kết thúc luôn mọi sự và đôi khi là cái khó khăn nhất là sau trang cuối ấy, sau cuộc đấu tranh ấy, sau tình yêu ấy, sau đám cưới ấy, gặp gỡ ấy, phúc tạp hơn là phải sống như thế nào cho hợp lý, hợp tình, cho có triển vọng. Đây mới là cái phúc tạp.*

- Có một câu chuyện từng xảy ra mà nhiều người đã biết. Có một cán bộ lão thành, từng hai lần được phong Anh hùng Lao động. Vậy mà anh con trai duy nhất của cụ lại bị dính vào những tiêu cực kinh tế ở mức bị kết án tử tù. Cụ ấy đã viết thư cho các đồng chí lãnh đạo cao cấp nhất, nói, tôi không xin tha tội cho thằng con tôi, tôi chỉ mong các anh hoãn lại thời gian thi hành án, đợi để tôi chết đã mà tôi thì đã gần đất xa trời rồi. Xử lý những việc ấy đâu có dễ, có lý nhưng phải có tình! Nói vậy để thấy rằng, một khi anh không vào cuộc thì nói rất dễ, còn khi anh đã vào cuộc rồi, anh sẽ gặp những trường hợp rất là phức tạp.

**Hồng Thanh Quang** thực hiện,  
Báo An ninh thế giới giữa tháng 10/2012

## **PHẢI CHĂNG NGUỒN NHÂN LỰC LÃNH ĐẠO, QUẢN LÝ LÀ QUAN TRỌNG NHẤT?**

Nhiều nhà nghiên cứu kinh tế, xã hội trên thế giới đều cho rằng, trong các nguồn lực phát triển của mỗi quốc gia, bao gồm điều kiện tự nhiên, tài nguyên, tài chính và con người, thì nguồn lực con người là quan trọng nhất.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, kế thừa và phát huy tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn luôn coi trọng xây dựng và phát huy nguồn lực con người. Trong mỗi giai đoạn, tùy theo nhiệm vụ từng thời kỳ mà có các định hướng chiến lược, nhiệm vụ, tiêu chí của nguồn nhân lực khác nhau. Trong những năm đổi mới, bước vào thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế, nguồn nhân lực của ta đã góp phần đặc biệt quan trọng làm nên những thành tựu có ý nghĩa lịch sử, điều đó cần khẳng định. Tuy vậy, Đảng ta cũng thấy rõ, nguồn nhân lực chưa

đáp ứng yêu cầu phát triển cả về số lượng lẫn chất lượng, đang là một “điểm nghẽn” cho sự phát triển.

Nghị quyết Đại hội XI của Đảng nêu rõ: Phát triển, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao là một trong những yếu tố quyết định phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững.

Trước những biến động rất phức tạp của tình hình thế giới và khu vực, cùng với việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực chất lượng cao thuộc các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, cần tiếp tục coi trọng xây dựng lực lượng quốc phòng, an ninh, bồi dưỡng nguồn cán bộ, chiến sĩ trong các lực lượng vũ trang, kiên cường, tinh nhuệ, mưu trí, một lòng vì nước, vì dân để bảo đảm hoàn thành sứ mệnh xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Trong thời kỳ mới, tiếp tục công cuộc đổi mới, thực hiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong thời kỳ kinh tế tri thức, tích cực và chủ động hội nhập quốc tế, Đảng ta đã chỉ rõ phải xây dựng đồng bộ *bốn loại nhân lực chất lượng cao*, đó là:

*Các nhà lãnh đạo, quản lý có bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức trong sáng, một lòng vì nước vì dân, có kiến thức kịp thời*

đại, có tư duy đổi mới, có tầm nhìn xa, có khả năng đoàn kết để tập hợp lực lượng tổ chức thực hiện thành công đường lối, định hướng chiến lược phát triển các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước.

*Các nhà văn hóa, khoa học tài năng, có kiến thức sâu rộng, trở thành các chuyên gia có sức sáng tạo, góp phần thúc đẩy khả năng cạnh tranh của nền kinh tế và giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc trong quá trình hội nhập quốc tế.*

*Các doanh nhân* tâm huyết với đất nước, có tầm nhìn xa và rộng, có khả năng quản lý doanh nghiệp để tạo những sản phẩm hàng hóa đủ sức cạnh tranh, xây dựng thương hiệu có uy tín ở trong nước và trên thế giới, góp phần nâng cao sức cạnh tranh của cả nền kinh tế quốc gia trong quá trình hội nhập quốc tế.

*Đông đảo những người lao động* có tay nghề cao, có khả năng sử dụng công nghệ, kỹ thuật tiên tiến, có khả năng ứng dụng và sáng tạo trong lao động.

Trong các loại nhân lực đó thì loại nào là quan trọng nhất? Chắc hẳn “cả bốn” đều rất quan trọng, mỗi loại quan trọng ở một lĩnh vực, nhưng *phải chăng nguồn nhân lực lãnh đạo, quản lý, nhất là ở cấp chiến lược là quan*

*trọng nhất?* Đó là người đứng đầu các bộ, các ngành, các viện, các cấp và cao hơn, ở cấp lãnh đạo Trung ương Đảng, Chính phủ. Tôi hiểu rằng, vai trò của người đứng đầu trước hết là vai trò định hướng chính sách đúng, tập hợp được lực lượng với các khuynh hướng khác nhau, chọn lựa đúng người tài, đức... nêu gương và quyết tâm tổ chức đường lối, chủ trương, chính sách.

Đánh giá về cán bộ lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, bên cạnh những ưu điểm làm nên thành công trong sự nghiệp đổi mới không thể phủ nhận, Báo cáo của Bộ Chính trị tại Hội nghị Trung ương 5 khóa X tổng kết 10 năm thực hiện chiến lược cán bộ, thẳng thắn chỉ rõ những mặt yếu kém, bất cập và đặc biệt nhấn mạnh trình độ, năng lực, kiến thức về kinh tế thị trường, luật pháp, ngoại ngữ, khả năng dự báo và định hướng sự phát triển vẫn còn yếu. Về mặt đạo đức, nhân cách, Văn kiện Hội nghị nêu rõ: Một bộ phận cán bộ chủ quan, tự mãn, bảo thủ, trì trệ, mắc bệnh thành tích; số khác thiếu tâm huyết với công việc, thiếu gương mẫu, nói nhiều, làm ít, nói không đi đôi với làm; ý thức phê bình, tự phê bình và tính chiến đấu kém; lợi dụng chức quyền để vun vén lợi ích cá nhân, làm việc theo kiểu quan cách mạng.

Những yếu kém cả về năng lực và phẩm chất của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý đang cản trở sự phát triển của đất nước, do đó trước hết cần nâng cao chất lượng đội ngũ này. Chất lượng nhân lực lãnh đạo, quản lý, nhất là người đứng đầu sẽ thúc đẩy việc nâng cao chất lượng các nguồn nhân lực khác.

Người lãnh đạo, quản lý, người đứng đầu có công tâm và thực hiện dân chủ thực sự mới chọn lựa đúng người, nếu còn để tình trạng “con ông, cháu cha”, bè cánh, tệ “chạy chức”, “chạy quyền” thì làm sao đánh giá đúng, lựa chọn đúng các nhà khoa học, văn hóa thực sự tài năng và khuyến khích họ ngày càng sáng tạo giá trị mới. Đây là nguyên nhân dẫn tới thiếu hụt trầm trọng các chuyên gia đầu đàn là lực lượng quan trọng để phát triển nguồn nhân lực tinh hoa, làm nòng cốt cho việc phát triển khoa học, văn hóa.

Người lãnh đạo quản lý có tri thức, có tầm nhìn xa, không vướng vào chủ nghĩa cơ hội thực dụng, lợi ích nhóm, phe cánh thì sẽ có khả năng có những quyết sách đúng đắn, để cạnh tranh bình đẳng, qua cạnh tranh bình đẳng mà các doanh nhân yên tâm thi thố tài năng kinh doanh vì mình và vì đất nước, đủ sức tham gia cạnh tranh trong quá trình hội nhập quốc tế.

Người lãnh đạo, quản lý có quan điểm đúng đắn, có chính sách thỏa đáng sẽ quan tâm và giúp những người lao động nâng cao tay nghề, nắm vững kỹ thuật hiện đại để ổn định việc làm và có thu nhập cao.

Người lãnh đạo, quản lý trong sáng, công tâm, biết lắng nghe mọi ý kiến thì sẽ trở thành người sáng suốt và có điều kiện làm cho cơ quan trong sạch, đoàn kết phấn đấu vì lợi ích chung.

Tôi cho rằng, nếu có nguồn nhân lực lãnh đạo, quản lý có tư duy đổi mới, có kiến thức, đạo đức trong sáng, bao dung, lắng nghe, tôn trọng đồng sự thì *có khả năng* tạo điều kiện để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực khác.

Người lãnh đạo, quản lý cấp nào cũng quan trọng, nhưng tôi muốn nhấn mạnh cấp *chiến lược*, tức là bộ phận tham mưu, quyết định ở cấp trung ương. Thiếu kiến thức, chọn lựa, bố trí cán bộ sai, sa vào lợi ích nhóm sẽ không có khả năng có quyết sách đúng đắn hoặc làm sai lạc chủ trương, chính sách đúng đắn. Ôm ấp “tư duy nhiệm kỳ” chỉ biết “bóc ngắn, cắn dài”, khoe khoang, hình thức sẽ gây hậu quả khôn lường cho đất nước.

Tạp chí *Công sản*, tháng 9/2012

## **ĐÚNG ĐẮN VÀ LIÊM CHÍNH**

Họ gặp nhau nhấp chén trà đầu xuân; sau mấy lời chào hỏi, trước tình hình đất nước đang phải đương đầu để vượt qua những khó khăn do nhiều năm dồn lại, do đó họ lại bàn chuyện mà họ quan tâm là sự lãnh đạo của Đảng. Cũng như đầu xuân năm ngoái gặp nhau, họ cũng sôi nổi bàn luận chung quanh Nghị quyết Trung ương 4 về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” vừa công bố toàn văn vào ngày ông Công, ông Táo lên trời.

Nâng chén trà Thái thơm ngát, anh bạn nhắc tới một bài học kinh nghiệm rất quan trọng về sự lãnh đạo của Đảng mà có vẻ anh đã thuộc lòng, đó là: “Sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng là nhân tố hàng đầu quyết định thắng lợi của cách mạng Việt Nam” đã được ghi trong Cương lĩnh. Rồi anh sôi nổi bình luận, nếu lãnh đạo không đúng đắn thậm chí có chủ trương, chính sách sai lầm, phô trương hình thức, cốt lấy thành tích, không

đi vào thực chất... thì không những không thể là nhân tố quyết định thắng lợi mà còn là nguyên nhân quan trọng dẫn đến thất bại. Nhưng đúng đắn là gì? Tra từ điển tiếng Việt thì hiểu lãnh đạo đúng đắn là lãnh đạo đúng quy luật, sát với thực tiễn, hợp lòng dân.

Rồi anh bạn lại nói về phương thức lãnh đạo của Đảng trong điều kiện Đảng lãnh đạo Nhà nước và xã hội để tránh buông lỏng cũng như bao biện làm thay, áp đặt, góp phần bảo đảm sự lãnh đạo đúng đắn trong điều kiện đó. Đó là Đảng lãnh đạo bằng cương lĩnh, chiến lược, các định hướng về chính sách và chủ trương lớn, bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động, tổ chức, kiểm tra, giám sát và bằng hành động gương mẫu của đảng viên... Thực hiện Nghị quyết lần thứ tư (khóa XI) cũng cốt làm cho Đảng lãnh đạo “đúng đắn” nhằm làm cho kinh tế phát triển nhanh nhưng quan trọng là bền vững, khôi phục và tăng cường uy tín trong dân, cán bộ, đảng viên, nhất là người lãnh đạo, quản lý các cấp sống ngay thẳng, cần kiệm, liêm chính, hết lòng vì dân, được nhân dân tin cậy... Anh nói về nghị quyết của Đảng mà như một lời tâm sự và sự mong muốn cho nên dễ đồng cảm...

Trong không khí có phần thoái mái đó, có anh bạn tiếp lời nói, hiểu sự lãnh đạo đúng đắn theo nghĩa trong từ điển như ông nói e chưa đủ, mà nên đọc lại *Sửa đổi Lối làm việc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh để hiểu thêm. Đó là cuốn sách đã xuất bản từ hơn 60 năm trước mà vẫn có giá trị lâu bền trong việc rèn luyện cán bộ, công chức. Viết trong sách, Người cũng đã nhắc tới và giải thích sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng. Theo Bác, “*Lãnh đạo đúng nghĩa là*:

1. Phải quyết định mọi vấn đề một cách cho đúng. Mà muốn thế thì nhất định phải so sánh kinh nghiệm của dân chúng. Vì dân chúng chính là những người chịu đựng cái kết quả của sự lãnh đạo của ta.

2. Phải tổ chức sự thi hành cho đúng. Mà muốn vậy, không có dân chúng giúp sức thì không xong.

3. Phải tổ chức sự kiểm soát, mà muốn kiểm soát đúng thì cũng phải có quần chúng giúp mới được”<sup>1</sup>.

Đọc lại những dòng này thì đúng là đã giúp hiểu thêm bài học kinh nghiệm của cách mạng và nội dung phương thức lãnh đạo của Đảng ghi trong Cương lĩnh 2011 theo tư

---

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.5, tr.325.

tưởng Hồ Chí Minh, nghĩa là để có những quyết định đúng về định hướng chính sách, chủ trương, tổ chức, kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện, bao gồm giám sát cán bộ đảng viên có hiệu quả, “nhất thiết” phải có nhân dân tham gia, giúp sức, do đó cần lắng nghe và tôn trọng ý kiến nhân dân. Vì vậy, muốn lãnh đạo đúng đắn không chỉ có ý muốn đúng đắn, mà cùng với việc thực hiện “dân chủ rộng rãi” trong Đảng, theo tinh thần *Đi chúc*, còn cần có những chủ trương quy định cụ thể để nhân dân tham gia các công đoạn từ quyết định chủ trương, lựa chọn cán bộ tới tổ chức thực hiện, chân thành dựa vào dân để “phải phòng và chống những nguy cơ lớn: sai lầm về đường lối, bệnh quan liêu và sự thoái hóa, biến chất của cán bộ, đảng viên” như *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011)* đã nhấn mạnh. Ngay như tự phê bình và phê bình trong Đảng vừa qua ngay ở cấp cao xem ra “đóng cửa bảo nhau” chưa đạt yêu cầu. Do đó, cần tạo điều kiện cho nhân dân góp ý, đánh giá; lắng nghe ý kiến nhân dân và dư luận xã hội, vì nhân dân biết nhiều việc mà lãnh đạo không biết, như Bác Hồ đã từng nói.

Đầu xuân họ gặp nhau mà toàn bàn chuyện Đảng, vì chuyện Đảng lúc này là chuyện đất nước, chuyện cuộc sống của mọi người, chuyện mất còn của chế độ. Họ bàn và hiểu thêm muốn lãnh đạo đúng đắn thì trước hết phải có tư tưởng “vì dân” đúng đắn.

Báo Nhân Dân, tháng 02/2013

## **“HAI TRONG MỘT”**

Nâng cao tính chiến đấu, tính thuyết phục, hiệu quả của công tác tư tưởng luôn là vấn đề quan tâm hàng đầu của nhiều thế hệ cán bộ hoạt động trên lĩnh vực tư tưởng của Đảng. Khi nói tính chiến đấu, tính thuyết phục trong công tác tư tưởng thì nên hiểu đó là hai tính chất riêng nhưng nó lại phải là hai trong một. Nhà báo Hữu Thọ, nguyên Trưởng ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương đã khẳng định như vậy trong cuộc trò chuyện với tạp chí *Tuyên giáo*.

**Phóng viên:** *Thưa ông, tính chiến đấu và tính thuyết phục có quan hệ với nhau như thế nào trong công tác tư tưởng?*

**Nhà báo Hữu Thọ:** Nghị quyết Đại hội lần thứ XI của Đảng nêu rõ: “Tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức, nâng cao hơn nữa tính chiến đấu, tính thuyết phục, hiệu quả của công tác tư tưởng”. Nhiều Nghị quyết Trung

ương cũng đã đề cập vấn đề này. Có điều, nên hiểu từ “tính” như thế nào? Theo tôi hiểu, “tính” ở đây là tính chất, được hiểu là những đặc điểm ổn định biểu hiện qua hành động, cũng có thể hiểu là thuộc tính riêng có của sự việc, sự vật này để phân biệt với sự việc, sự vật khác. Nếu ta hiểu “tính” như vậy, thì những bài nói, bài viết, quyển sách ngay ở những cơ quan có thẩm quyền mà không mang đầy đủ tính chiến đấu và thuyết phục, thực chất cũng không đảm bảo đầy đủ những yêu cầu của Đảng về công tác tư tưởng.

Khi nói về mối quan hệ, thì phải hiểu, có những sản phẩm (nói và viết) có tính chiến đấu nhưng lại không có sức thuyết phục. Trong nội dung có tính chiến đấu nhưng lại không thuyết phục thì sản phẩm nói, viết ấy cũng không đạt yêu cầu tạo sự đồng thuận, gắn bó giữa Đảng, Nhà nước với nhân dân. Đồng thời có việc, có sản phẩm có tính “thuyết phục” nhưng lại không có nội dung chiến đấu theo yêu cầu của Đảng, thì trường hợp này có khi lại là sự thuyết phục kiểu mị dân, cho mưu đồ cá nhân. Có nơi đang có biểu hiện cỗ vũ chủ nghĩa dân tộc cực đoan, kích động tâm lý “tranh bá, đồ vương” đe dọa hòa bình, rất nguy hiểm.

Do vậy, khi nói tính thuyết phục, tính chiến đấu trong công tác tư tưởng thì nên hiểu đó là hai tính chất riêng nhưng nó lại phải là hai trong một. Bài nói, bài viết có nội dung của tính chiến đấu nhưng phải có sức thuyết phục thì mới có hiệu quả như mong muốn. Nhưng tính thuyết phục phải trên cơ sở có tính chiến đấu của Đảng. Vì thế, phải là hai trong một thì mới có hiệu quả, tạo nên đồng thuận xã hội.

**Phóng viên:** Vậy cái gì quy định mục tiêu của tính chiến đấu?

**Nhà báo Hữu Thọ:** Câu trả lời là, mỗi thời kỳ có mục tiêu cách mạng khác nhau, cho nên trong cuộc chiến đấu của công tác tư tưởng cũng có những mục tiêu khác nhau. Trước đây, trong hai cuộc kháng chiến trường kỳ của dân tộc ta là chiến đấu giữ vững nền độc lập và thống nhất nước nhà thì mục tiêu của công tác tư tưởng là độc lập và thống nhất nước nhà. Hiện nay, mục tiêu là dân chủ, công bằng, văn minh, định hướng xã hội chủ nghĩa.

Chiến đấu để thực hiện mục tiêu, nhưng đồng thời phải chiến đấu để chống lại những gì cản trở mục tiêu đó. Mà cản trở mục tiêu đó trong tình hình hiện nay không chỉ là thế lực

thù địch mà còn là sự trì trệ, bảo thủ, khuynh hướng cực đoan. Đồng thời, tham gia vào cuộc đấu tranh để chống lại lối sống thực dụng cơ hội, cá nhân vị kỷ mà Nghị quyết Đại hội lần thứ VI mở đầu thời kỳ mới đã cảnh báo, khẳng định lối sống mình vì mọi người, vì nước, vì dân.

Tính chiến đấu trong thời kỳ hiện nay, theo tôi, chủ yếu là nội dung tiếp tục công cuộc đổi mới, chống lại biểu hiện tự diễn biến, tự chuyển hóa, lợi ích nhóm, tư duy nhiệm kỳ, nguy cơ sai lầm về đường lối, quan liêu, xa rời nhân dân, suy thoái về đạo đức, lối sống... mà Văn kiện của Đảng đã chỉ rõ để xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh và tái cấu trúc nền kinh tế theo hướng nhanh và bền vững.

**Phóng viên:** *Theo ông, cần hiểu như thế nào cho đúng và đầy đủ về nội hàm của tính chiến đấu trong công tác tư tưởng của Đảng ta?*

**Nhà báo Hữu Thọ:** Trong tình hình hiện nay, cần tránh sự hiểu lầm cho rằng, tính chiến đấu chỉ là đấu tranh với các lực lượng thù địch và quan điểm sai trái mặc dù rất cần thiết và quan trọng; mà còn phải chiến đấu cho cái tốt đẹp, mới mẻ ra đời trong công cuộc

đổi mới. Cuộc chiến đấu này gian khổ lắm. Bác Hồ gọi đây là “cuộc chiến đấu khổng lồ”. Bởi cái mới ra đời bao giờ cũng vất vả. Chúng ta phải nhìn ra được cái mới để cư xử cho phù hợp. Có những nhân tố mới, ý tưởng mới khởi đầu rất khó được chấp nhận, nhưng nếu được phát hiện, ủng hộ thì chính nó lại có khả năng tạo ra những bước ngoặt trong công tác quản lý hoặc định hướng chính trị. Lịch sử đổi mới ở Việt Nam những năm qua có nhiều minh chứng cho luận điểm này.

Khi nói kiên định chủ nghĩa Mác - Lê nin và tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn nói vận dụng sáng tạo và phát triển. Nói cho đến cùng, không sáng tạo, không phát triển thì cũng không kiên định được. Về vấn đề này, Bác Hồ có nói: “Một chủ trương của ta hôm nay đúng, hôm sau đã không hợp thời, nếu ta không tinh táo kiểm điểm những tư tưởng hành vi của ta để bỏ đi những cái quá thời, sai hỏng, nhất định ta sẽ không theo kịp tình thế”<sup>1</sup>. Điều này Bác nói từ năm 1957, đến nay vẫn luôn đúng. Cho nên, trong lúc xây dựng, triển khai chủ trương của Đảng phải biết

---

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.4, tr.28.

lắng nghe những ý kiến phản biện, chỉ có đi sâu vào thực tiễn, nghe ý kiến của nhân dân thì mới thấy những cái không hợp thời như Bác đã nêu. Do đó, công tác tư tưởng hay công tác báo chí cần đi sâu vào thực tiễn, ủng hộ những gì đúng đắn, mới mẻ, mạnh dạn phản ánh những cái không hợp thời trong cuộc sống, để chính sách của Đảng luôn gắn với thực tiễn, hợp lòng dân. Muốn vậy, phải có tinh thần trách nhiệm, dám chiến đấu, dám chịu trách nhiệm của những người làm công tác tư tưởng; phải kiên định không lung lay, nhất là trong những tình huống phức tạp, phải có lập trường vững chắc. Tuy nhiên, Bác đã từng dặn: “Lập trường chắc chắn và tư tưởng cố chấp, hai điều đó khác nhau, nhưng có người nhầm lẫn cố chấp với chắc chắn... Khi bàn bạc việc gì, dù sai hay là đúng, cũng cứ khư khư giữ lấy ý kiến của mình, tưởng như thế là “lập trường chắc chắn”... *Thế là cố chấp*”<sup>1</sup>.

Khi chúng ta bàn về tính chiến đấu trong công tác tư tưởng cũng không nên cố chấp, cứng đờ, mà phải biến hóa.

---

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t.8, tr.407.

**Phóng viên:** Theo ông, chúng ta cần làm gì để nâng cao tính thuyết phục trong công tác tư tưởng?

**Nhà báo Hữu Thọ:** Công tác tư tưởng có nhiều phương tiện khác nhau: tuyên truyền miệng, báo chí, văn hóa - văn nghệ. Mỗi loại phương tiện tác động khác nhau để tạo nên sự thuyết phục.

Tính chiến đấu là “tính” cần phải có của các chiến sĩ cách mạng, hoạt động trong các lĩnh vực khác nhau, với các mục tiêu chung: thực hiện lý tưởng, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; một cách kiên cường và linh hoạt. Tuy nhiên, tính chiến đấu của người hoạt động trong lực lượng vũ trang, người hoạt động kinh tế - xã hội, có những phương thức khác nhau so với những người làm công tác tư tưởng. Công tác tư tưởng phải chủ động bằng lời nói, bài viết. Công tác tư tưởng không bao giờ áp đặt mà phải dựa vào sự thuyết phục. Đặc thù của công tác tư tưởng so với các lĩnh vực khác là tính thuyết phục. Tất nhiên, lĩnh vực nào cũng cần sức thuyết phục, người chiến sĩ tự nguyện cầm súng khác với người lính bị bắt buộc chiến đấu. Quản lý nhà nước bằng pháp luật, “thượng tôn luật pháp” khác với bệnh

“sùng bái luật pháp”, cái gì cũng mệnh lệnh, hành chính, lạnh lùng, coi nhẹ thuyết phục, hòa giải. Quản lý bằng lệnh, nhưng có sức thuyết phục thì vẫn tốt hơn. Nhưng, công tác tư tưởng thâm nhập vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội cho nên yêu cầu về tính thuyết phục là một đặc thù. Đôi với từng đối tượng khác nhau phải có cách thức thuyết phục khác nhau. Dù chỉ là thông qua những bài nói, bài viết, nhưng công tác tư tưởng có sức mạnh rất to lớn bởi những bài nói, bài viết đó có sức thuyết phục. Trong cuộc Chiến tranh thế giới lần thứ hai, nhiều tác giả, thậm chí lãnh tụ của Liên bang Xôviết trước đây đã nói: “Những bài phóng sự của Éren Bua có sức mạnh như một quân đoàn” là nhờ cái sức mạnh của sự thuyết phục qua sự tác động của tác phẩm.

Hiện nay, công tác tư tưởng không đơn độc, tự thân vận động như thời Mác - Ăngghen mà có sự hỗ trợ của các cơ quan hành chính, của Đảng, chính quyền. Sự ủng hộ về phát hành, chỉ đạo nhân rộng, điều tra, xử phạt, hỗ trợ hành chính... Nhưng tất cả điều đó không bao giờ có thể thay thế được tính thuyết phục của bản thân nội dung sản phẩm nói và viết của công tác tư tưởng và công tác báo chí.

**Phóng viên:** Vậy chúng ta thuyết phục đổi tượng bằng cách nào, thưa ông?

**Nhà báo Hữu Thọ:** Theo tôi, quan trọng hàng đầu là thuyết phục bằng thực tiễn. Phát triển lý luận không phải chỉ là ngồi nghiên cứu trong phòng. Tôi còn nhớ, đồng chí Hoàng Tùng từng nói với chúng tôi khi còn trẻ: Các cậu đừng nói lý lẽ suông, các cậu cứ nghiên cứu thực tiễn, phản ánh chân thực đời sống, chân thực ý kiến của nhân dân, thì có thể làm chuyển biến lý lẽ. Bởi vì, người lãnh đạo chân chính nào cũng không dám xa rời thực tiễn, làm trái ý dân. Thế mạnh của người làm báo là nắm chân lý từ thực tiễn. Tổng kết từ thực tiễn có khả năng phát triển, chuyển biến đường lối lãnh đạo của Đảng.

Thứ hai là thuyết phục bằng lý lẽ, nhưng lý lẽ phải được đổi mới.

Thứ ba là thuyết phục bằng những tấm gương. Từ năm 1924, Bác đã nói: Một tấm gương tốt có sức mạnh hơn nhiều bài diễn thuyết.

Thứ tư là thuyết phục bằng uy tín của người truyền đạt. Người truyền đạt có uy tín để làm cho mọi người tin. Nhiều người đứng trên bục, nói người ta không nghe vì không có uy tín; nói đạo đức, văn hóa mà làm dậy thì ai tin.

Tuy nhiên, cần chú ý hiệu quả thuyết phục của công tác tư tưởng phải trên tinh thần thông tin sự thật mới có thể lâu bền. Nhưng trên đời, lại có “hiệu quả” của sự nói dối. Goben, một thủ lĩnh truyền thông của phát xít Đức đã từng nói: “Sự thật là điều nói dối được nhắc đi nhắc lại nhiều lần” và ông ta đã làm như thế. Có một câu châm ngôn nổi tiếng: “Không ai lúc nào cũng nói thật, nhưng không được nói dối”. Một câu châm ngôn nữa là: “Người ta có thể nói dối lúc này, lúc khác, nhưng không ai nói dối được suốt đời”. Chuyện lừa dối có thể làm người ta tin lúc này, lúc khác, nhưng không thể tin mãi. Sức “thuyết phục” có thể bằng lời nói dối, nhưng những người chiến sĩ cách mạng làm công tác tư tưởng phải nói sự thật.

Văn kiện Đảng hướng dẫn: Báo chí phải chân thật, kịp thời. Vậy sự thật với chân thật khác nhau như thế nào. Tôi hiểu rằng, sự thật là những gì đang diễn ra. Trong một bài báo ta có thể phỏng đoán, nhưng phỏng đoán không phải là sự thật. Phỏng đoán là cái gì có thể diễn ra. Chân thật là cái đã diễn ra nhưng là bản chất của sự thật. Cho nên, chúng ta làm báo phải hết sức chân thật, chỉ công bố sự thật sau khi đã đánh giá sự thật tới bản chất.

Khi phải chọn lựa giữa nhanh và đúng thì những người chân chính luôn luôn chọn đúng. Đúng là đúng bản chất, tạo nên uy tín lâu dài. Báo chí bây giờ nhiều xu hướng phức tạp, tạo nên cái không đúng để bán báo, giống các cô chân dài tạo xì căng đan để gây chú ý. Một tờ báo, có hai uy tín: uy tín của mảng séc tờ báo, tức bản thân thương hiệu tờ báo và uy tín tên tác giả. Hai uy tín này rất quan trọng, nhưng có uy tín mảng séc tờ báo thì mới có độc giả lâu dài. Nhiều người thường trung thành với vài tờ báo nhất định, nhưng phần lớn người ta mua tờ nào có bài báo mà họ yêu thích. Đó là uy tín của từng số báo chứ không phải tờ báo. Nhưng muốn có uy tín tờ báo thì phải có uy tín của từng số báo. Cho nên bài của tác giả quen thuộc, có uy tín là rất quan trọng.

Tính chiến đấu, sức thuyết phục để tạo nên sự đồng thuận, tự nguyện, chứ không phải để tạo nên sự sợ hãi, áp đặt. Sự sợ hãi cũng có thể khiến cho người ta phải theo nhưng không bền lâu. Sự áp đặt làm triệt tiêu năng lực sáng tạo của con người, mất đi nguồn nội lực to lớn của dân tộc. Chính vì lẽ đó, tính chiến đấu và tính thuyết phục là hai tính chất nhưng phải là một.

**Phóng viên:** Trong làm báo thì tính hấp dẫn có quan hệ như thế nào với tính chiến đấu, thưa ông?

**Nhà báo Hữu Thọ:** Tôi cho rằng, báo chính trị cũng phải hấp dẫn bằng thông tin mới, phân tích mới, chủ đề thiết thân. Tất nhiên, sự hấp dẫn không phải là buông tuồng.

Hấp dẫn và thuyết phục có khả năng gắn với nhau ở một số bài, một số mục nhưng nó không đi đôi với nhau, mà có thể gắn với nhau ở một số bài nhất định. Xã hội cần giải trí, nhưng nếu toàn bộ chỉ là giải trí thì lại hỏng. Sự hấp dẫn tạo cho người ta đọc, nhưng đọc xong có thuyết phục người ta về lý lẽ hay thực tiễn không lại là việc khác.

**Phóng viên:** Xin cảm ơn ông!

Tạp chí Tuyên giáo, số tháng 10/2012

## PHẢI CÙNG CHUNG TRÁCH NHIỆM

- **Nhà báo Đặng Đình Nguyên:** *Nói thực trước khi tới gặp ông, tôi đã đọc lại bài báo của Bác Hồ viết nhân kỷ niệm 30 năm ngày thành lập Đảng. Bài báo đó có nhan đề “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân”, được công bố ngày 03/02/1969, tức là vào khoảng 6 tháng trước khi Bác qua đời. Trong bài báo này, Bác đã chỉ thẳng ra hiện tượng là, bên cạnh những đồng chí tốt thì trong hàng ngũ chúng ta vẫn “còn một số ít cán bộ, đảng viên mà đạo đức, phẩm chất còn thấp kém. Họ mang nặng chủ nghĩa cá nhân, việc gì cũng nghĩ đến lợi ích riêng của mình trước hết. Họ không lo “mình vì mọi người” mà chỉ muốn “mọi người vì mình”... Họ tham danh trực lợi, thích địa vị quyền hành. Họ tự cao tự đại, coi thường tập thể, xem khinh quần chúng, độc đoán, chuyên quyền. Họ xa rời quần chúng, xa rời thực tế, mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh...”. Nhìn xa hơn nữa, đọc lại*

*những bài viết của Bác Hồ ngay trong những tháng cuối năm 1945, khi chính quyền nhân dân mới được xác lập ở nước ta, cũng có thể thấy rằng, ngay khi đó Bác Hồ cũng đã rất chú trọng tới việc chỉ ra những điểm yếu, những sai phạm có thể dễ mắc phải của đội ngũ công bộc mới vừa được nhậm chức trong chính quyền dân chủ nhân dân... Tôi phải kể dài dòng như vậy để nói rằng, thực ra nguy cơ suy thoái đạo đức, nguy cơ đánh mất dần phẩm chất cách mạng mà nói theo thuật ngữ đang được thịnh hành hiện nay là không phải tới bây giờ mới xuất hiện mà đã “song hành” cùng với sự phát triển của chúng ta từ lâu lắm rồi... Và Đảng ta cũng đã rất nỗ lực đấu tranh để loại trừ những hiện tượng tiêu cực ấy. Thế nhưng, tại sao mà trong thực tế, tình hình đó có vẻ càng ngày càng trở nên nghiêm trọng hơn, đặc biệt là ở giai đoạn hiện nay, khi xã hội đang phát triển ngày một sâu rộng hơn trong cơ chế thị trường? Ông nghĩ thế nào về việc này?*

**- Hữu Thọ:** Cần phải nói rằng, đó không chỉ là nỗi lo của riêng ai. Và cũng không phải chỉ bây giờ. Tôi còn nhớ ngay từ Hội nghị Trung ương 6 (lần 2) năm 1999, Trung ương đã phải biểu quyết một nhận định mà chúng tôi đau lòng nói với nhau về “những chữ đen”,

tức là “tình trạng suy thoái về đạo đức, lối sống có chiêu hướng phát triển nghiêm trọng”... Và ngay ở thời điểm đó chúng ta đã nhận thức được rằng, sự suy thoái về đạo đức, lối sống không chỉ là vấn đề kinh tế mà nó đã trở thành vấn đề chính trị, bởi lẽ, có những người từ suy thoái về đạo đức, lối sống, đã từng bước bước sang suy thoái về chính trị, mắc vào chủ nghĩa cá nhân nặng nề...

- *Tức là chúng ta không phải tới gần đây mới nhận diện được chuẩn xác nguy cơ “tự diễn biến” này?*

- Đúng thế. Ngay từ lúc đó Trung ương đã chỉ rõ rằng, sự suy thoái về tư tưởng chính trị, tình trạng tham nhũng, quan liêu, lãng phí của một bộ phận cán bộ, đảng viên có chiêu hướng phát triển nghiêm trọng hơn... Khi nói về “chiêu hướng” là nói tới xu thế chứ không chỉ là số lượng tăng, cho nên rất nguy hiểm.

- *Thế nhưng tình trạng đó đã không được ngăn chặn một cách có hiệu quả. Chính vì thế nên trong Thông báo Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI, diễn ra từ ngày 1 tới ngày 15/10/2012, cũng đã chỉ rõ rằng, khuyết điểm chủ yếu là: Bộ Chính trị, Ban Bí thư chưa ngăn chặn, khắc phục được tình trạng một bộ phận không nhỏ cán*

bộ, đảng viên, trong đó có những đảng viên giữ vị trí lãnh đạo, quản lý, kể cả cán bộ cao cấp, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, phai nhạt về tư tưởng, sa vào chủ nghĩa cá nhân, thực dụng, chạy theo danh lợi, tiền tài, kèn cựa địa vị, cục bộ, tham nhũng, lãng phí, tùy tiện, vô nguyên tắc...

- Đáng tiếc là phải công nhận sự thật này. Đây là một thực tế rất không bình thường vì nó làm suy giảm nghiêm trọng niềm tin trong nhân dân, đe dọa đến bản thân chế độ và sự tồn vong của chính Đảng ta... như nhiều văn kiện của Đảng đã nhận định. Về chuyện niềm tin thì nhiều học giả đã nói, đại ý, giành được niềm tin bao nhiêu cũng là ít, suy giảm niềm tin một chút cũng là nhiều, còn mất niềm tin là mất tất cả. Đáng lo chứ, nhà báo ạ!

- Có lẽ để ảnh hưởng tiêu cực tới bản thân chế độ và sự tồn vong của Đảng ta thì không chỉ từ những “nội gián” theo kiểu “tự diễn biến” như thế. Tôi đọc rất nhiều sách về quá trình tan rã Liên bang Xôviết hơn 20 năm trước, và tôi thấy rằng, những thế lực thù địch của chủ nghĩa xã hội không bao giờ khoanh tay thúc thủ mà luôn luôn tìm cách kích động những sơ sẩy nội bộ của lực lượng cánh tả cầm quyền để xui nguyễn giục bị, làm đục nước để tìm cách béo cò...

- Tất nhiên, chúng ta không bao giờ được quên rằng, các thế lực thù địch luôn âm mưu và có nhiều thủ đoạn nham hiểm để tìm mọi cách xóa bỏ Đảng Cộng sản và chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta. Điều đó đang và sẽ còn diễn ra, không thể ảo tưởng. Tuy nhiên, phân tích sự tan rã của Liên bang Xôviết và các nước xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu, chúng ta lại nhớ tới lời cảnh báo của V.I. Lênin đại ý, không ai có thể đánh đổ chúng ta nếu ta không mắc sai lầm... Có thể hiểu sự sai lầm trong xác định đường lối, chính sách và sai lầm trong chọn lựa, sử dụng cán bộ, sai lầm trong việc rèn luyện đội ngũ dẫn tới suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống, mất đi mối quan hệ máu thịt với nhân dân. Do đó Đại hội lần thứ XI của Đảng, sau khi phân tích tình hình của Đảng đã nêu lên nguy cơ “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” là cảnh báo về sự phát triển đáng lo ngại của tình trạng này.

*- Tôi được biết rằng, trong khi thảo luận về sự nguy hại của “tự diễn biến” đã có ý kiến cho rằng, việc “tự diễn biến”, tự chuyển hóa trong đội ngũ cán bộ, đảng viên thì trước hết là phải từ những người đang giữ những cương vị lãnh đạo của Đảng, Nhà nước và chỉ như thế thì mới có thể có nguy cơ dẫn tới sự sụp đổ của Đảng và chế độ. Ông nghĩ thế nào về ý kiến này?*

- Theo tôi, điều đó là đúng khi xem xét thực tế từ lịch sử của Liên Xô nhưng chưa hẳn đã đúng với các nước khác... Tuy nhiên, cũng là điều quan trọng để chỉ ra mục tiêu quan trọng nhất nhằm ngăn ngừa tình trạng này. Nhưng tôi vẫn băn khoăn, vì phân tích như thế thì đông đảo đảng viên vô can ư? Tình trạng thụ động của gần 20 triệu đảng viên Đảng Cộng sản Liên Xô trước tình trạng tan rã của Liên bang và sự sụp đổ của Đảng nói lên điều gì? Và vì sao hơn 200 triệu dân Xôviết không bảo vệ Đảng trong lúc nước sôi lửa bỏng? Nhiều nhà viết sử đã nêu vấn đề: Vì sao gần 20 triệu đảng viên của Liên Xô không giữ nổi sự sụp đổ của Đảng, trong khi chỉ có hơn 5 triệu đảng viên đã là nòng cốt đoàn kết toàn bộ các dân tộc sống trong Liên bang cho cuộc chiến tranh Vệ quốc vĩ đại chống chủ nghĩa phát xít thắng lợi vẻ vang?

- *Chất lượng đảng viên mỗi thời mỗi khác hay do cơ chế điều hành trong Đảng mỗi thời mỗi khác?*

- Đúng là vấn đề chất lượng đảng viên như có câu nói bóng gió, ví von có phần ngoa ngôn nhưng không phải là không mang tính hiện thực là “Đảng viên nhan nhản, cộng sản vắng tanh!” đang diễn ra. Tuy nhiên, chất lượng đảng viên có nhiều nội dung. Ở đây tôi

chỉ xin phân tích một khía cạnh về mối quan hệ giữa đảng viên bình thường với những người đảng viên tham gia lãnh đạo, quản lý để những người lãnh đạo không “suy thoái”, tự diễn biến dẫn tới mất Đảng, mất chế độ như đã từng xảy ra ở một số nước.

- *Dạ, xin mời ông!*

- Nói không phải là để khoe nhưng thật sự tôi là một đảng viên có hơn 60 năm tuổi Đảng và đã từng hơn 30 năm tham gia cơ cấu lãnh đạo ở nhiều cấp từ dưới lên trên. Và tôi nhận thấy quan hệ giữa người đảng viên bình thường và người lãnh đạo đang có xu hướng gia tăng khoảng cách, không còn được như thời chúng ta là những người đồng chí với nhau chung một chiến hào...

- *Sông có khúc, người có lúc... Ở mỗi giai đoạn phát triển thì có một hình thức quan hệ và công tác khác nhau?*

- Không phải thế. Tôi còn nhớ, năm 2003, tôi viết bài có đầu đề: “Ước Chúa hay nghe” đăng trên báo *Nhân Dân*. Đầu đề cắt đi cho ngắn nhưng là dựa vào di ngôn của Đào Duy Từ là người không đỗ đạt bằng cấp gì mà cả nước gọi là Thầy, trước khi nhắm mắt xuôi tay dặn lại Chúa Nguyễn “Ước tôi hay gián, ước Chúa hay nghe” để giữ cõi nghiệp, nghĩa là mong bê tôi hãy can gián dù trái tai. Cũng là

mượn tích xưa để nói đời nay vì nhìn trong thực tế thấy rất lo lắng khi cán bộ, tham mưu hùng hậu về số lượng và cả về bằng cấp nhưng không dám can ngăn, thậm chí không dám phản ánh những điều không hợp lý, sai trái của một số chủ trương và dư luận không đồng tình thậm chí chê trách về đạo đức của một số người lãnh đạo...

- Tôi nhớ là ngay từ cuối những năm 90 của thế kỷ trước, ông cũng đã từng viết không chỉ một bài báo mà trong đó đã thẳng thắn nêu ra thực trạng là, phê bình cấp trên trực tiếp là việc rất khó, bởi vì rất dễ bị trù úm, rất dễ bị mất việc... Nước xa không cứu được lửa gần...

- Đó là sự thật. Và không phải là không tiếp tục tồn tại ở đâu đó hiện nay. Thêm vào đấy, cũng phải nói rằng, một số người lãnh đạo đã ngày càng không muốn nghe những lời nói thẳng, chỉ muốn nghe lời khen bùi tai, do đó quy tụ chung quanh những người thiếu trung thực. Thực sự sự suy thoái của người lãnh đạo có nguyên nhân suy thoái của đảng viên, cán bộ trước hết là những đảng viên trong cơ cấu lãnh đạo hoặc ở bộ phận tham mưu gần gũi.

- Có ý kiến cho rằng, một khi trên không muốn nghe thì dưới làm gì có ai muốn nói... Mà có nói thì cũng khó có âm vọng lên trên.

- Tôi phải nói thẳng thắn là, trong không khí sôi nổi, hỗn hởi thực hiện Nghị quyết Trung ương lần thứ tư (khóa XI) “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”, nhằm trước hết ngăn ngừa sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ đảng viên, trong đó có những người giữ vị trí lãnh đạo, quản lý cấp cao, chúng ta không thể không nhận ra rằng: bên cạnh những biểu hiện tích cực, hiện đang manh nha những biểu hiện mới của chủ nghĩa cơ hội. Do đó trên chuyên mục “Bàn góp sự đời”, báo *Nhân Dân*, tôi viết bài “Ngậm miệng ăn tiền” đăng số ra ngày 01/4/2012, nói về các mối quan hệ tư lợi ích, đồng hương, bạn bè mà “im lặng”, bỏ qua không can gián, góp ý phê bình những sai sót của lãnh đạo, nêu rõ “không ít người né tránh chọn thái độ “ngậm miệng”, chọn cách yên phận trong canh bạc cơ hội”. Và dẫn chứng từ phát biểu của nhà bác học Anbe Anhxtanh khi ông hô hào nhân dân thế giới chống bom nguyên tử hủy diệt, đại ý “Tai họa không chỉ đến từ kẻ xấu mà còn từ những người im lặng”. Trong thực tế, những người suy thoái cho dù là một bộ phận không nhỏ thì cũng không phải là số đông. Kẻ nịnh hót, bợ đỡ tuy rất xấu xa nhưng không thể là đa số. Cho nên “số đông”

chọn thái độ cơ hội “im lặng” hoặc không nói, không bỏ phiếu thật lòng là nguy cơ chết người làm cho *cuộc đấu tranh không thành công, chưa đạt yêu cầu* như chúng ta đã thấy.

- *Đôi khi im lặng cũng là một cách tỏ thái độ. Và người lãnh đạo cần phải có những cách xử lý đúng khi thấy quá nhiều người bên dưới im lặng trước các quyết định của mình?*

- Nghĩ như thế cũng có phần đúng. Nhưng ở đây tôi muốn đi theo hướng phân tích trách nhiệm của mọi người trong đội ngũ các cán bộ, đảng viên chúng ta. Khi có sự không hay xảy đến thì tức là không có ai trong chúng ta là vô can cả. Thực chất là, sự suy thoái xuất hiện từ cả chính chúng ta vì chúng ta đã không góp phần cảnh báo đủ độ để chung tay đẩy lùi sự suy thoái của một số những người lãnh đạo gây tai họa cho Đảng, cho chế độ. Chúng ta cũng cần phải thấy rõ trách nhiệm của chính chúng ta. Đó là chưa kể sự suy thoái của chính những người đảng viên chúng ta không còn là tấm gương, thậm chí còn là vết nhơ đã góp phần làm giảm lòng tin của nhân dân với Đảng.

- *Nhưng nói đi thì cũng phải nói lại... Khi ta cảm thấy nói cũng chẳng có tác động gì được tới diễn tiến tình hình thì ta sẽ không nói nữa...*

*Im lặng lúc đó là vàng theo nghĩa bóng, chứ không phải để kiếm vàng.*

- Đúng vậy. Chúng ta là đảng viên, không ít người là cán bộ có vị trí kha khá, có khi là đại biểu dự mấy kỳ đại hội Đảng, được tham gia thảo luận và biểu quyết đường lối và bầu ra Ban Chấp hành Trung ương, nhưng sau đó không còn có cơ chế thực tế có hiệu lực nào để tiếp tục đóng góp, kiểm tra ngay cơ quan lãnh đạo do mình bầu ra. Người tích cực thì gửi thư góp ý nhưng không mấy khi có hồi âm. Thực sự cơ chế nào có thể đảm bảo dân chủ thực sự của đảng viên và của người dân, trong khi mỗi đảng viên là chủ thể của Đảng, mỗi người dân là chủ thể của đất nước? Cho nên dù thực hiện đúng quy trình, nghĩa là đã thông qua Đại hội Đảng, Quốc hội nhưng đến bây giờ vẫn là điều băn khoăn lớn khi đất nước hòa bình mà “đổi tên Đảng nhưng đảng viên không được hỏi ý kiến”, “đổi tên nước mà người dân không được hỏi ý kiến” chứ đừng nói chuyện quyết định.

Nói tóm lại, tôi muốn nói, chính sự suy thoái của chúng ta đã không giúp lãnh đạo hạn chế sự suy thoái gây tai họa, nhưng điều quan trọng là cần thực hiện thực sự “dân chủ rộng rãi”, theo *Di chúc* của Bác Hồ, đồng thời có cơ chế để mỗi đảng viên trở thành thành

viên tích cực, chủ động chứ không thụ động  
khoanh tay nhìn mất Đảng như đã từng xảy  
ra ở một Đảng có truyền thống vẻ vang suốt  
tám thập kỷ...

- *Xin cảm ơn ông!*

**Đặng Đình Nguyên** thực hiện,  
*Tết Quý Tỵ - An ninh thế giới*

## **“HẠ LÒNG” LẮNG NGHE, “KHIÊM CUNG” TIẾP DƯỚI**

Tết Quý Ty vừa rồi, kể cả nghỉ bù thì ngày nghỉ quá dài. Với những người đã nghỉ hưu thì dài hay ngắn cũng như nhau nhưng rồi cũng phải chọn việc làm vì ngồi chơi thì càng mệt.

Sau ba ngày Tết thì có thể tham quan các lễ hội vì mùa xuân là mùa hội hè. Nhưng tôi không thích dự các lễ hội vào lúc này vì quá ồn ào, lộn xộn... Cũng chọn một hai lễ hội truyền thống đi trước hội cũng đủ thấy tấp nập nhưng còn nghiêm trang; không đi ngày hội tàn xơ xác.

Sau những thời giờ thăm thú bạn bè và chơi với con cháu tôi chọn cách đọc sách. Nhưng sách gì? Cả năm đều đọc sách, nhưng trong không khí những ngày đầu năm tôi chuẩn bị các sách triết học và lịch sử để đọc và suy ngẫm sự đời nhưng cũng phải tìm sách dễ đọc đủ để ngẫm nghĩ nhưng không đến nỗi nát óc trong những ngày xuân.

Trong những sách viết về lịch sử đọc đâu năm nay tôi tiếp xúc với bài văn của tiến sĩ Nguyễn Chí Cung, người làng Sơn Động, huyện Đan Phượng, danh sĩ xứ Đoài nay thuộc Thăng Long - Hà Nội. Bài văn đó bàn đạo vua quan được người xưa gọi là “người chǎn dân”, là “cha mẹ dân” khi “dân là gốc”, “lấy dân làm gốc”.

Ông cho rằng, vua hiền là vị “Không khoa trương bạo lực, không đề cao hình phạt mà hạ lòng lắng nghe, khiêm cung tiếp dưới”. Vua là người ở trên cao đứng đầu thiên hạ cho nên phải “hạ lòng” với tư thế ngang bằng thậm chí có thể thấp hơn để chăm chú lắng nghe lời khuyên của người dân. Vua là người ở bậc cao nhất nhưng tiếp người dưới thì không kẻ cả, lên mặt, mà phải khiêm cung nghĩa là khiêm tốn và cung kính. “Hạ lòng” và “khiêm cung” mới có thể nghe lời góp ý hoặc lời khuyên chân thành.

Ông nhắc nhở: “Sự được lòng dân không phải là nói lời hay để được người ta yêu thích mà chính là có những chính sách ban hành làm cho dân được hạnh phúc, ấm no”. Chính “hạ lòng” lắng nghe, “khiêm cung” tiếp dưới mới có thể tiếp thu những trí tuệ siêu việt của thiên hạ và những lời khuyên, góp ý thẳng thắn của thuộc cấp để tạo ra khả năng ban

hành các chính sách đúng, nếu có sơ xuất thì được phát hiện sớm và sửa chữa kịp thời.

Trong việc ban hành các chính sách, ông lại nhắc “Trước hết phải làm giàu tài sản cho dân, sau mới dùng sức dân để kiến thiết đất nước, phải ngăn ngừa việc làm khổ dân”; “Đạo làm vua phải yêu dân, bảo vệ dân thì giữ chính quyền được lâu dài”.

Có vua hiền thì mới có quan liêm chính. Cả vua và quan “thứ nhất là dùng đức vọng để cho dân theo mình; thứ hai là dùng tài trí để giải quyết công việc trong thiên hạ thì dân mới vui, đất mới thịnh”.

Đây là bài văn trong những bài và sách đọc trong ngày đầu năm mà tôi rất thích. Đọc sách kể chuyện xưa không chỉ để hiểu người xưa mà là ghi nhớ chuyện đương thời mới lý thú. Bài viết này cách đây 310 năm (1703 - 2013) mà sao thấy rất mới mẻ.

Cũng thật bất ngờ khi viết bài này Tiến sĩ Nguyễn Chí Cung mới 26 tuổi, nghĩa là vẫn còn “tuổi Đoàn thanh niên” ngày nay, là tuổi trẻ tài cao.

Tuy đọc sách thấy lý thú nhưng vẫn băn khoăn. Chắc rằng đỗ đạt đến Hội nguyên, đệ tam giáp tiến sĩ - nghĩa là tiến sĩ “bằng đỗ” của thời Lê được ghi danh ở bia Văn Miếu - Quốc Tử Giám chắc là phải được bổ nhiệm

làm quan tới chức không nhỏ vào dạng cận thần, cho nên ông viết như thế nhưng khi làm quan thì có thực hiện được như thế không? Lục tìm trong những sách tôi có thì không tìm được. Nếu còn trẻ và khỏe thì thế nào tôi cũng về quê ông cũng chỉ cách trung tâm độ ba chục cây số để tìm hiểu nhưng bây giờ thì dành chịu. Cho nên cũng bằng lòng ghi lại những lời hay, ý sáng của một bậc tài danh đất Thăng Long.

Xuân Quý Tỵ - 2013

## MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
<i>Lời Nhà xuất bản</i>	5
<i>Phần thứ nhất</i>	
<b>TIỂU PHẨM BÁO CHÍ</b>	7
Trong sạch?.....	9
Hôn!.....	11
Biết, không biết .....	13
Con mèo kêu meo meo.....	15
“Lệch pha”.....	16
Sao lại chào mừng! .....	18
Lời khuyên .....	20
Anh ta thanh minh.....	22
Không biết thì hỏi.....	24
Người “vô cảm” xin được thông cảm! .....	26
Cầm dao chặt chân mình .....	28
Nghe, thấy, làm .....	30
Thả ra cũng khó sống! .....	32
Họ muốn học thêm điều gì? .....	34
Ảo .....	36

Tụt hậu, tụt dốc!	38
Ông ta lừa mình!	40
Vì gì?	42
Cái nghề nó thế!	44
Cường là gì?	46
Kẻ công và không kẻ công	48
“Cha đẻ”, “công đầu”?	50
Sao lại gọi là chồng đồi?	52
Nghiến răng mà chịu	54
Lưu giữ các lời hứa	56
Kiên quyết thực hiện lời tuyên bố “kiên quyết”!	58
Hỏi, nhưng có nghe hay không?	60
Sợ người ta quên!	62
Sao cậu “thưa gửi” lầm thế?	64
Ngọc quý trong nhà	66
Vẽ cọp	68
Vui và buồn	70
Đẳng cấp?	72
Sao ông đón to thế!	74
Ông có là “Đại biểu bưu điện” hay không?	75
Công khai hay không công khai?	77
Sức ép?	79
Liên kết dọc, ngang	81
Thuật ngữ mới	83
Trăm kiểu lợi dụng	85
Đốt đuốc và úp nơm	87

Vì sao họ còn e ngại ông? .....	89
Băn khoăn chuyện rốt hạng.....	92
Làm sao đến được tay người nghèo! .....	94
Kiểm lâm và lâm tặc .....	96
“Gí điện”! .....	98
Nhầm người, buôn người.....	100
Vẩy bùn.....	102
Vẫn thực hiện thường xuyên đấy chứ! .....	104
Chúc nhau làm giàu .....	106
Ngậm miệng ăn tiền .....	108
Vung tay tiết kiệm! .....	110
Đằng sau là gì? .....	112
Không chỉ có nụ cười .....	114
Mượn danh, mạo danh .....	116
Chẳng lẽ Nguyễn Trãi không là trí thức? .....	118
Cái chân, cái đầu .....	120
Hư hỏng, biến chất .....	122
Hết thời “hạ cánh an toàn”?.....	124
Lại bài ca “kiên quyết...” .....	126
Đúng quy trình? .....	128
Mau với chú.....	131
Bề ngoài ăn khách .....	133
Sex và xa hoa!.....	135
Diễn.....	137
Vô tích sự .....	139
Thắng hay thua? .....	141

Chiến thuật “hạ hỏa”?	143
Họ không biết sợ?	145
Chối tội?	147
Chạy chức của Thánh!	149
Cụ thể chuyện trách nhiệm!	151
Xử lý?	153
Nhân phẩm giá bao nhiêu?	155
Triết lý “tiền...”	157
Văn chuyện tự nguyện!	159
Tự nguyện?	161
Nể và Né	163
Ưu đãi?	165
Đi tắt	167
Ông ta khen!	169
Chưa yên tâm	171
Ba “C”	173
Thì ra cá ươn từ đâu!	175
Lỗ hay lãi?	177
Cung và cầu?	179
“Dịch xin lỗi”	181
Nghề làm giàu mới?	183
Tất bật “sinh lời”	185
Văn có thư đầy chứ!	187
Ngày nói thật	188
Cũng là quyết liệt trên tivi	190
Hâm, ngu!	191

Lại thường xuyên .....	193
Vi hành khảo sát .....	195
“Nhũng” để “tham” .....	197
Giỏi cả hai mặt! .....	199
Chào thầy!.....	201
“Làm việc” ngày nghỉ .....	203

*Phân thứ hai*

<b>ĐỐI THOẠI, BÌNH LUẬN</b>	205
Hơn những tấm huân chương.....	207
Chân thật, đa dạng, kịp thời.....	211
Trách nhiệm càng cao, phải càng xử lý nghiêm....	216
Người đứng đầu .....	220
Lâu đài và nhà tranh .....	225
Rõ yêu - ghét giữa lằn ranh sáng - tối .....	228
Hấp dẫn và được ham chuộng.....	242
Có lý nhưng phải có tình .....	255
Phải chăng nguồn nhân lực lãnh đạo, quản lý là quan trọng nhất? .....	275
Đúng đắn và liêm chính.....	281
“Hai trong một” .....	286
Phải cùng chung trách nhiệm.....	298
“Hạ lòng” lắng nghe, “khiêm cung” tiếp dưỡi....	310



**Tên khai sinh: NGUYỄN HỮU THỌ**

- Nguyên Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng
- Nguyên Tổng Biên tập Báo Nhân Dân
- Nguyên Trường Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương
- Nguyên Trợ lý Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng
- Nguyên Chủ nhiệm kiêm nhiệm Khoa Báo chí, Học viện Báo chí và Tuyên truyền



---

**Bút danh: Hữu Thọ, Nhân Nghĩa, Nhân Chính**

---

**CÁC TÁC PHẨM CỦA NHÀ BÁO HỮU THỌ  
VỀ CHỦ ĐỀ CHỐNG THAM NHŨNG, TIÊU CỰC XÃ HỘI:**

- CHẠY... (Tiểu phẩm báo chí), Nxb. Chính trị quốc gia, 2006, 2012
- Ô, DÙ, “LỌNG”, Nxb. Chính trị quốc gia, 2006, 2012
- CHUYỆN NHÀ, CHUYỆN NUỐC, Nxb. Chính trị quốc gia, 2007, 2012
- GHẾ (Tiểu phẩm báo chí), Nxb. Chính trị quốc gia, 2009, 2012
- XIẾC (Tiểu phẩm báo chí), Nxb. Chính trị quốc gia, 2011
- NÉ VÀ NÉ (Tiểu phẩm báo chí), Nxb. Chính trị quốc gia, 2013
- QUÉT CẦU THANG (Tiểu phẩm báo chí), Nxb. Chính trị quốc gia, 2015